

Grupa ING Banku Śląskiego S.A.

Skonsolidowany raport kwartalny

za 3 kwartał 2021 roku



Spis treści

WYBRANE DANE FINANSOWE ZE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	3
ŚRÓDROCZNE SKRÓCONE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A.	4
Śródroczny skrócony skonsolidowany rachunek zysków i strat.....	4
Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	5
Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	6
Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym.....	7
Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	9
Informacje uzupełniające	10
1. Informacje o Banku i Grupie Kapitałowej.....	10
2. Istotne zdarzenia w 3 kwartale 2021 roku	12
3. Istotne zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego	12
4. Zgodność z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej	14
5. Istotne zasady rachunkowości oraz kluczowe szacunki	15
6. Porównywalność danych finansowych.....	17
7. Noty uzupełniające do śródrocznego skróconego skonsolidowanego rachunku zysków i strat oraz śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej.....	20
8. Łączny współczynnik kapitałowy	37
9. Wskazanie czynników, które mogą mieć wpływ na wyniki finansowe w kolejnych kwartałach.....	38
10. Pozycje pozabilansowe.....	40
11. Emisje, wykup i spłaty dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych.....	40
12. Wyplacone dywidendy	40
13. Rozliczenia z tytułu spraw spornych i inne rezerwy	41
14. Sezonowość lub cykliczność działalności	47
15. Transakcje z jednostkami powiązanymi	47
16. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności	48
17. Inne informacje.....	51
ŚRÓDROCZNE SKRÓCONE JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A.	54
Śródroczny skrócony rachunek zysków i strat	54
Śródroczne skrócone sprawozdanie z całkowitych dochodów	55
Śródroczne skrócone sprawozdanie z sytuacji finansowej	56
Śródroczne skrócone sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	57
Śródroczne skrócone sprawozdanie z przepływów pieniężnych.....	59
Informacje uzupełniające do śródrocznego skróconego jednostkowego sprawozdania finansowego.....	60
1. Wprowadzenie	60
2. Istotne zasady rachunkowości oraz kluczowe szacunki	61
3. Porównywalność danych finansowych.....	62
4. Noty uzupełniające do śródrocznego skróconego jednostkowego sprawozdania finansowego	65
5. Istotne zdarzenia w 3 kwartale 2021 roku	70
6. Istotne zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego	70
7. Sezonowość lub cykliczność działalności	70
8. Emisje, wykup i spłaty dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych.....	70
9. Wyplacone dywidendy	70
10. Przejęcia	70
11. Pozycje pozabilansowe.....	70
12. Transakcje z jednostkami powiązanymi	71

WYBRANE DANE FINANSOWE ZE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Wybrane dane finansowe

	3 kwartał 2021	3 kwartały 2021 narastająco	3 kwartał 2020	3 kwartały 2020 narastająco
	okres od 01.07.2021 do 30.09.2021	okres od 01.01.2021 do 30.09.2021	okres od 01.07.2020 do 30.09.2020	okres od 01.01.2020 do 30.09.2020
Wynik z tytułu odsetek	1 236,7	3 553,3	1 136,3	3 387,6
Wynik z tytułu prowizji	484,2	1 368,8	393,6	1 096,7
Wynik na działalności podstawowej	1 744,1	4 992,1	1 548,4	4 614,8
Wynik brutto	839,1	2 182,8	618,1	1 435,2
Zysk netto przypadający akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A.	638,4	1 639,3	440,2	1 023,7
Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł)	4,91	12,60	3,38	7,87

	stan na 30.09.2021	stan na 30.06.2021	stan na 31.12.2020	stan na 30.09.2020
Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu (netto)	141 168,6	133 768,8	124 655,3	122 382,0
Zobowiązania wobec klientów	164 586,3	161 998,3	151 028,5	154 399,8
Aktywa razem	200 543,3	197 282,3	186 595,7	184 859,5
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A.	17 440,8	17 857,6	18 618,3	18 595,8
Kapitał akcyjny	130,1	130,1	130,1	130,1

Podstawowe wskaźniki

	stan na 30.09.2021	stan na 30.06.2021	stan na 31.12.2020	stan na 30.09.2020
C/I - wskaźnik udziału kosztów (%)	44,2%	46,6%	44,5%	45,1%
ROA - wskaźnik zwrotu na aktywach (%)	1,0%	0,9%	0,8%	0,9%
ROE - wskaźnik zwrotu z kapitału (%)	10,8%	9,7%	7,6%	8,7%
NIM - marża odsetkowa netto (%)	2,48%	2,48%	2,63%	2,71%
L/D - współczynnik kredyty do depozytów (%)	85,8%	82,6%	82,5%	79,3%
Łączny współczynnik kapitałowy (%)	17,21%	18,08%	19,52%*	18,64%

*) 15 kwietnia 2021 roku Walne Zgromadzenie Banku zatwierdziło podział zysku za rok 2020. Zaliczenie do funduszy własnych na 31 grudnia 2020 roku zysku netto wypracowanego w 2020 roku skutkowało wzrostem łącznego współczynnika kapitałowego Grupy (TCR) do poziomu 19,52%. Według wartości zaprezentowanej w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2020 łączny współczynnik kapitałowy Grupy na 31 grudnia 2020 roku wynosił 18,72%.

Objaśnienia:

C/I - wskaźnik udziału kosztów - relacja kosztów działania do wyniku na działalności podstawowej.

ROA - wskaźnik zwrotu na aktywach - stosunek zysku netto przypadającego akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A. z 4 kolejnych kwartałów do średniego stanu aktywów z 5 kolejnych kwartałów.

ROE - wskaźnik zwrotu z kapitału - stosunek zysku netto przypadającego akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A. z 4 kolejnych kwartałów do średniego stanu kapitałów własnych z 5 kolejnych kwartałów.

NIM - stosunek sumy wyniku odsetkowego netto z 4 kolejnych kwartałów do średnich aktywów odsetkowych z 5 kolejnych kwartałów.

L/D - współczynnik kredyty do depozytów - relacja kredytów i innych należności udzielonych klientom netto do zobowiązań wobec klientów.

Łączny współczynnik kapitałowy - relacja między funduszami własnymi a aktywami i zobowiązaniami pozabilansowymi z uwzględnieniem wag ryzyka.

ŚRÓDROCZNE SKRÓCONE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A.

Śródroczny skrócony skonsolidowany rachunek zysków i strat

	Numer noty	3 kwartał 2021 okres od 01.07.2021 do 30.09.2021	3 kwartały 2021 narastająco okres od 01.01.2021 do 30.09.2021	3 kwartał 2020 okres od 01.07.2020 do 30.09.2020	3 kwartały 2020 narastająco okres od 01.01.2020 do 30.09.2020
Przychody odsetkowe		1 352,3	3 917,0	1 277,3	3 967,9
obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej		1 352,3	3 916,6	1 276,6	3 965,7
pozostałe przychody odsetkowe		0,0	0,4	0,7	2,2
Koszty odsetkowe		115,6	363,7	141,0	580,3
Wynik z tytułu odsetek	7.1	1 236,7	3 553,3	1 136,3	3 387,6
Przychody z tytułu prowizji		602,5	1 694,4	506,4	1 415,6
Koszty prowizji		118,3	325,6	112,8	318,9
Wynik z tytułu prowizji	7.2	484,2	1 368,8	393,6	1 096,7
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany	7.3	22,4	72,1	24,4	82,6
Wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	7.4	0,0	0,0	0,0	7,3
Wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz przychody z tytułu dywidend	7.4	3,9	11,6	5,4	26,0
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	7.5	-4,8	-19,0	-14,1	14,5
Wynik na pozostałej działalności podstawowej		1,7	5,3	2,8	0,1
Wynik na działalności podstawowej		1 744,1	4 992,1	1 548,4	4 614,8
Koszty działania	7.6	694,2	2 207,0	666,7	2 080,2
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	7.7	80,0	227,9	125,1	722,0
w tym zysk z tytułu sprzedaży wierzytelności		0,0	61,6	0,0	4,1
Koszty ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach obcych	7.8	0,4	0,4	20,2	30,4
Podatek od niektórych instytucji finansowych		138,2	395,0	122,0	359,1
Udział w zyskach netto jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności		7,8	21,0	3,7	12,1
Zysk brutto		839,1	2 182,8	618,1	1 435,2
Podatek dochodowy		200,7	543,5	177,9	411,5
Zysk netto		638,4	1 639,3	440,2	1 023,7
przypadający akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A.		638,4	1 639,3	440,2	1 023,7
przypadający akcjonariuszom niekontrolującym		0,0	0,0	0,0	0,0
Zysk netto przypadający akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A.		638,4	1 639,3	440,2	1 023,7
Średnia ważona liczba akcji zwykłych		130 100 000	130 100 000	130 100 000	130 100 000
Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł)		4,91	12,60	3,38	7,87

Wartość rozwodnionego zysku na jedną akcję pokrywa się z wartością zysku na jedną akcję zwykłą.

Śródroczny skrócony skonsolidowany rachunek zysków i strat należy analizować łącznie z notami uzupełniającymi do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

	3 kwartał 2021 okres od 01.07.2021 do 30.09.2021	3 kwartały 2021 narastająco okres od 01.01.2021 do 30.09.2021	3 kwartał 2020 okres od 01.07.2020 do 30.09.2020	3 kwartały 2020 narastająco okres od 01.01.2020 do 30.09.2020
Zysk netto za okres sprawozdawczy	638,4	1 639,3	440,2	1 023,7
Pozostałe całkowite dochody netto, w tym:	-1 055,2	-2 817,2	-79,9	2 348,8
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat, w tym:	-1 054,8	-2 834,5	-79,9	2 342,8
dłużne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	55,0	33,3	55,2	-23,4
dłużne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – przeniesienie na wynik finansowy w związku ze sprzedażą	-3,2	-4,0	-4,4	-14,2
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-868,6	-2 190,0	52,6	2 774,7
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – przeniesienie do zysku lub straty	-238,0	-673,8	-183,3	-394,3
Pozycje, które nie zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat, w tym:	-0,4	17,3	0,0	6,0
kapitałowe instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	0,0	18,0	0,0	6,0
aktualizacja wyceny rzeczowych aktywów trwałych	-0,3	-0,5	0,0	0,0
zbycie rzeczowych aktywów trwałych	0,1	0,0	0,0	0,0
zyski / straty aktuarialne	-0,2	-0,2	0,0	0,0
Całkowity dochód netto za okres sprawozdawczy	-416,8	-1 177,9	360,3	3 372,5
w tym przypadający akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A.	-416,8	-1 177,9	360,3	3 372,5

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów należy analizować łącznie z notami uzupełniającymi do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

stan na

	Numer noty	stan na 30.09.2021	stan na 30.06.2021	stan na 31.12.2020	stan na 30.09.2020
Aktywa					
Kasa, środki w Banku Centralnym		747,1	850,8	867,3	1 193,6
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	7.99	913,8	709,5	704,6	731,3
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	7.10	1 969,6	1 471,1	2 017,7	1 259,2
Pochodne instrumenty zabezpieczające		593,3	882,0	1 194,8	1 054,1
Inwestycyjne papiery wartościowe	7.11	52 450,1	57 103,1	54 933,5	56 084,1
Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu	7.12	141 168,6	133 768,8	124 655,3	122 382,0
Inwestycje w jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności		176,3	168,7	174,1	170,2
Rzeczowe aktywa trwałe		828,0	857,1	913,1	917,1
Wartości niematerialne		405,6	410,3	426,6	424,6
Aktywa przeznaczone do sprzedaży		1,4	1,4	3,6	3,4
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		426,2	307,8	2,7	0,0
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		594,6	463,2	423,2	409,7
Inne aktywa		268,7	288,5	279,2	230,2
Aktywa razem		200 543,3	197 282,3	186 595,7	184 859,5
Zobowiązania					
Zobowiązania wobec innych banków	7.14	10 306,1	9 422,5	8 228,0	4 883,1
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	7.15	1 434,4	1 040,4	1 530,8	696,9
Pochodne instrumenty zabezpieczające		406,0	454,0	558,5	449,7
Zobowiązania wobec klientów	7.16	164 586,3	161 998,3	151 028,5	154 399,8
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych		547,2	546,2	1 370,5	397,3
Zobowiązania podporządkowane		2 318,2	2 262,1	2 309,2	2 265,2
Rezerwy	7.17	252,9	248,4	256,3	196,1
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		3,5	1,8	389,6	445,2
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		0,0	0,0	0,0	5,3
Inne zobowiązania	7.18	3 247,9	3 451,0	2 306,0	2 525,1
Zobowiązania razem		183 102,5	179 424,7	167 977,4	166 263,7
Kapitał własny					
Kapitał akcyjny		130,1	130,1	130,1	130,1
Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej		956,3	956,3	956,3	956,3
Skumulowane inne całkowite dochody		1 103,0	2 158,7	3 923,4	4 216,1
Zyski zatrzymane		15 251,4	14 612,5	13 608,5	13 293,3
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom ING Banku Śląskiego		17 440,8	17 857,6	18 618,3	18 595,8
Udziały niekontrolujące		0,0	0,0	0,0	0,0
Kapitał własny razem		17 440,8	17 857,6	18 618,3	18 595,8
Zobowiązania i kapitał własny razem		200 543,3	197 282,3	186 595,7	184 859,5
Wartość księgowa		17 440,8	17 857,6	18 618,3	18 595,8
Liczba akcji		130 100 000	130 100 000	130 100 000	130 100 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)		134,06	137,26	143,11	142,93

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej należy analizować łącznie z notami uzupełniającymi do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

3 kwartały 2021 narastająco

okres od 01.01.2021 do 30.09.2021

	Kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	Udziały niekontrolujące	Kapitały razem
Kapitał własny na początek okresu	130,1	956,3	3 923,4	13 608,5	0,0	18 618,3
Zysk netto bieżącego okresu	-	-	-	1 639,3	-	1 639,3
Inne całkowite dochody netto, w tym:	0,0	0,0	-2 820,4	3,2	0,0	-2 817,2
aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	51,3	-	-	51,3
dłużne papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody – przeniesienie na wynik finansowy w związku ze sprzedażą	-	-	-4,0	-	-	-4,0
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	-2 190,0	-	-	-2 190,0
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – przeniesienie do zysku lub straty	-	-	-673,8	-	-	-673,8
aktualizacja wyceny rzeczowych aktywów trwałych	-	-	-0,5	-	-	-0,5
zbycie środków trwałych	-	-	-3,2	3,2	-	0,0
zyski / straty aktuarialne	-	-	-0,2	-	-	-0,2
Pozostałe zmiany w kapitale własnym, w tym:	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,4
wycena motywacyjnych programów pracowniczych	-	-	-	0,4	-	0,4
Kapitał własny na koniec okresu	130,1	956,3	1 103,0	15 251,4	0,0	17 440,8

rok 2020

okres od 01.01.2020 do 31.12.2020

	Kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	Udziały niekontrolujące	Kapitały razem
Kapitał własny na początek okresu	130,1	956,3	1 867,3	12 269,6	0,0	15 223,3
Zysk netto bieżącego okresu	-	-	-	1 337,6	-	1 337,6
Inne całkowite dochody netto, w tym:	0,0	0,0	2 056,1	1,3	0,0	2 057,4
aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	133,7	-	-	133,7
dłużne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – przeniesienie na wynik finansowy w związku ze sprzedażą	-	-	-18,3	-	-	-18,3
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	2 562,5	-	-	2 562,5
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – przeniesienie do zysku lub straty	-	-	-617,1	-	-	-617,1
zbycie środków trwałych	-	-	-1,3	1,3	-	0,0
zyski / straty aktuarialne	-	-	-3,4	-	-	-3,4
Kapitał własny na koniec okresu	130,1	956,3	3 923,4	13 608,5	0,0	18 618,3

3 kwartały 2020 narastająco

okres od 01.01.2020 do 30.09.2020

	Kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	Udziały niekontrolujące	Kapitały razem
Kapitał własny na początek okresu	130,1	956,3	1 867,3	12 269,6	0,0	15 223,3
Zysk netto bieżącego okresu	-	-	-	1 023,7	-	1 023,7
Inne całkowite dochody netto, w tym:	0,0	0,0	2 348,8	0,0	0,0	2 348,8
aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	-17,4	-	-	-17,4
dłużne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – przeniesienie na wynik finansowy w związku ze sprzedażą	-	-	-14,2	-	-	-14,2
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	2 774,7	-	-	2 774,7
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – przeniesienie do zysku lub straty	-	-	-394,3	-	-	-394,3
Kapitał własny na koniec okresu	130,1	956,3	4 216,1	13 293,3	0,0	18 595,8

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym należy analizować łącznie z notami uzupełniającymi do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	3 kwartały 2021 narastająco okres od 01.01.2021 do 30.09.2021	3 kwartały 2020 narastająco okres od 01.01.2020 do 30.09.2020
Zysk netto	1 639,3	1 023,7
Korekty, w tym:	-1 537,8	18 827,9
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	-21,0	-13,8
Amortyzacja	213,8	215,8
Wynik z tytułu odsetek (z rachunku zysków i strat)	-3 553,3	-3 387,6
Odsetki zapłacone	-346,9	-546,9
Odsetki otrzymane	3 937,9	3 744,8
Dywidendy otrzymane	-6,7	-8,4
Zyski (straty) z działalności inwestycyjnej	0,5	0,6
Podatek dochodowy (z rachunku zysków i strat)	543,5	411,5
Podatek dochodowy zapłacony	-863,8	-857,3
Zmiana stanu rezerw	-3,4	-9,6
Zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych innym bankom	1,0	-134,3
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	48,5	129,4
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych	1 625,9	-2 339,2
Zmiana stanu pochodnych instrumentów zabezpieczających	-3 086,5	2 640,0
Zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych klientom wycenianych według zamortyzowanego kosztu	-16 415,3	-4 104,2
Zmiana stanu pozostałych aktywów	4,8	330,7
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków	1 887,1	-1 223,4
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	-96,4	-217,9
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	13 559,6	23 938,3
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	1 032,9	259,4
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	101,5	19 851,6
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	-41,0	-56,1
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych	3,5	1,3
Nabycie wartości niematerialnych	-44,5	-55,3
Zbycie aktywów przeznaczonych do sprzedaży	0,0	0,1
Nabycie instrumentów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	0,0	-1,1
Nabycie dłużnych papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	-1 772,9	-23 001,4
Zbycie dłużnych papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	2 569,1	3 116,3
Otrzymane dywidendy	6,7	10,1
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	720,9	-19 986,1
Zaciągnięcie kredytów długoterminowych	1 176,1	663,9
Splata kredytów długoterminowych	-978,4	-841,2
Splata odsetek od kredytów długoterminowych	-20,8	-19,9
Wpływy z emisji dłużnych papierów wartościowych	150,0	0,0
Wykup dłużnych papierów wartościowych	-975,0	0,0
Odsetki od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	-2,8	0,0
Splata zobowiązań z tytułu leasingu	-82,0	-78,0
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	-732,9	-275,2
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	103,7	134,2
Zwiększenie / zmniejszenie środków pieniężnych netto	89,5	-409,7
Środki pieniężne na początek okresu	1 228,1	1 997,4
Środki pieniężne na koniec okresu	1 317,6	1 587,7

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych należy analizować łącznie z notami uzupełniającymi do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Informacje uzupełniające

1. Informacje o Banku i Grupie Kapitałowej

1.1. Podstawowe informacje o Banku

ING Bank Śląski S.A. („Spółka dominująca”, „Jednostka dominująca”, „Bank”) z siedzibą Centrali w Polsce, w Katowicach, przy ul. Sokolskiej 34, został wpisany do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Katowicach, Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 5459. Spółce dominującej nadano numer statystyczny REGON 271514909 oraz numer identyfikacji podatkowej NIP 634-013-54-75.

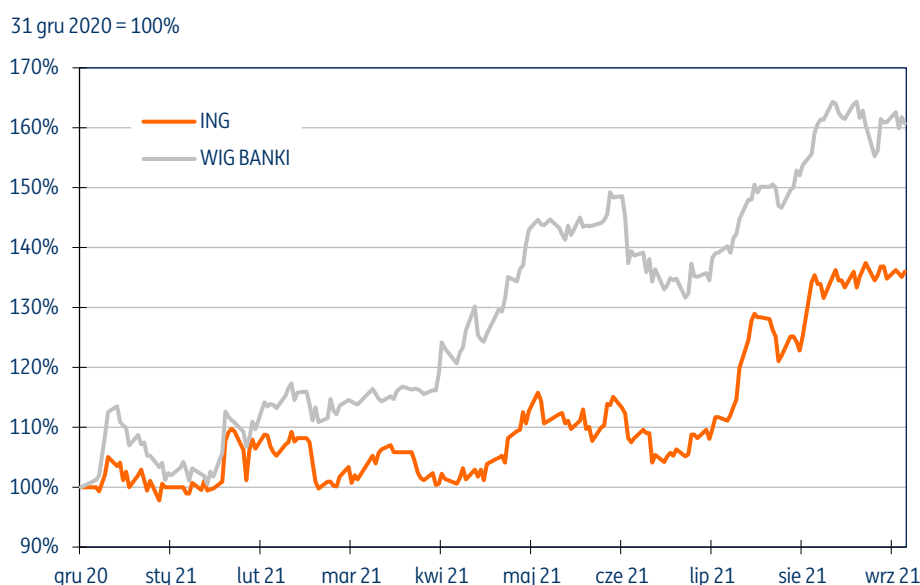
1.2. Zakres działania, czas trwania

ING Bank Śląski S.A. oferuje szeroki zakres usług bankowych świadczonych na rzecz klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych zgodnie z zakresem usług określonym w statucie Banku. Bank prowadzi operacje zarówno w złotych, jak i w walutach obcych, oraz aktywnie uczestniczy w obrocie na krajowym i zagranicznych rynkach finansowych. Ponadto, poprzez podmioty zależne Grupa prowadzi działalność leasingową, faktoringową, pośrednictwa i obrotu nieruchomości, wynajmu nieruchomości, doradztwa i pośrednictwa finansowego oraz świadczy usługi bankowe oraz inne usługi finansowe. Czas trwania Spółki dominującej jest nieoznaczony.

1.3. Kapitał akcyjny

Kapitał zakładowy (akcyjny) ING Banku Śląskiego S.A. wynosi 130 100 000 zł i dzieli się na 130 100 000 sztuk akcji zwykłych na okaziciela o wartości nominalnej 1,00 zł każda. Akcje Banku są notowane na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych (sektor banki).

30 września 2021 roku cena akcji ING Banku Śląskiego S.A. wyniosła 232,5 zł, w porównaniu z 185,0 zł, 171,0 zł i 123,0 zł odpowiednio na 30 czerwca 2021 roku, 31 grudnia 2020 roku i 30 września 2020 roku. W okresie 9 miesięcy 2021 roku cena akcji ING Banku Śląskiego S.A. kształtowała się następująco:



1.4. Akcjonariat ING Banku Śląskiego S.A.

ING Bank Śląski S.A. jest spółką zależną od ING Bank NV, który na 30 września 2021 roku posiadał 75% udziału w kapitale zakładowym ING Banku Śląskiego oraz 75% udziałów w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu ING Banku Śląskiego S.A. ING Bank NV wchodzi w skład Grupy Kapitałowej, określanej na potrzeby niniejszego sprawozdania finansowego jako Grupa ING.

Pozostała część akcji Banku (25,0%) znajduje się w wolnym obrocie (free float). Posiadają je inwestorzy instytucjonalni - w szczególności polskie fundusze emerytalne oraz krajowe i zagraniczne fundusze inwestycyjne, a także inwestorzy indywidualni. Największym z nich na 30 września 2021 roku był AVIVA Otwarty Fundusz Emerytalny AVIVA Santander, który zgodnie z Informacją półroczną o strukturze aktywów Aviva Otwartego Funduszu Emerytalnego AVIVA Santander na 30 czerwca 2021 roku, posiadał 8,50% udziału w kapitale zakładowym i ogólnej liczbie głosów na WZ.

Lp.	Podmiot	Liczba akcji i głosów	% ogólnej liczby akcji i głosów na WZ
1.	ING Bank NV	97 575 000	75,00
2.	AVIVA Otwarty Fundusz Emerytalny AVIVA Santander	11 055 030	8,50

1.5. Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

ING Bank Śląski S.A. jest podmiotem dominującym Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. („Grupa Kapitałowa”, „Grupa”). Skład Grupy na 30 września 2021 roku przedstawiał się następująco:

nazwa	rodzaj działalności	siedziba	% udziału Grupy w kapitale zakładowym	% udziału Grupy w głosach na WZ	charakter powiązania kapitałowego	ujęcie w sprawozdaniu Grupy
ING Investment Holding (Polska) S.A., posiadający udziały w następujących podmiotach zależnych i stowarzyszonych:	holding finansowy	Katowice	100	100	zależny	konsolidacja pełna
ING Commercial Finance S.A.	usługi faktoringowe	Warszawa	100	100	zależny	konsolidacja pełna
ING Lease (Polska) Sp. z o.o.*	usługi leasingowe	Warszawa	100	100	zależny	konsolidacja pełna
NN Investment Partners TFI S.A.	towarzystwo funduszy inwestycyjnych	Warszawa	45	45	stowarzyszony	konsolidacja metodą praw własności
ING Bank Hipoteczny S.A.	usługi bankowe	Katowice	100	100	zależny	konsolidacja pełna
ING Usługi dla Biznesu S.A.	usługi księgowe, kadrowo-płacowe	Katowice	100	100	zależny	konsolidacja pełna
Solver Sp. z o.o. w likwidacji**	organizacja wypoczynku i szkoleń	Katowice	100	100	zależny	konsolidacja pełna
Nowe Usługi S.A.	edukacja i promocja na rzecz rynku finansowego oraz Certyfikatów TURBO	Katowice	100	100	zależny	konsolidacja pełna

*) W skład grupy kapitałowej ING Lease (Polska) Sp. z o.o. wchodzi 5 spółek celowych, w których ING Lease (Polska) Sp. z o.o. posiada 100% udziałów.

**) Z dniem 1 sierpnia 2021 roku otwarta została likwidacja spółki Solver Sp. z o.o.

1.6. Stan posiadania akcji ING Banku Śląskiego przez członków Rady Nadzorczej Banku oraz członków Zarządu Banku

30 września 2021 roku członkowie Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku nie posiadali akcji ING Banku Śląskiego S.A., podobnie jak na dzień przekazania do publicznej wiadomości sprawozdania finansowego za poprzedni okres sprawozdawczy.

1.7. Zatwierdzenie sprawozdań

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku zostało zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie ING Banku Śląskiego S.A. 15 kwietnia 2021 roku.

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku 2 listopada 2021 roku.

2. Istotne zdarzenia w 3 kwartale 2021 roku

- Potwierdzenie ratingów przez agencję Fitch

23 września 2021 roku agencja ratingowa Fitch Ratings, w ramach rocznego przeglądu, podtrzymała ratingi dla ING Banku Śląskiego S.A.

Ocena ratingowa Banku nadana przez Agencję Fitch została przedstawiona w rozdziale *Inne informacje* w punkcie 17.1 *Ratingi*.

- Powołanie Wiceprezesa Zarządu Banku

31 sierpnia 2021 roku Rada Nadzorcza powołała Panią Alicję Żyłę na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku od 1 września 2021 roku.

- Rezygnacja członka Rady Nadzorczej Banku

26 sierpnia 2021 roku Bank otrzymał oświadczenie Pani Susan Poot o rezygnacji z funkcji członka Rady Nadzorczej Banku, z dniem 30 września 2021 roku.

- Opinia Rady Nadzorczej Banku dotycząca stosowania się do indywidualnego zalecenia KNF odnośnie polityki dywidendowej w 2 półroczu 2021 roku

19 lipca 2021 roku Rada Nadzorcza Banku wydała pozytywną opinię w sprawie stanowiska Zarządu Banku dotyczącego realizacji indywidualnego zalecenia Komisji Nadzoru Finansowego w kwestii polityki dywidendowej banków komercyjnych („Polityka dywidendowa”) w 2 półroczu 2021 roku.

Stanowisko Zarządu Banku, wyrażone w uchwale z 16 lipca 2021 roku, zostało podjęte w związku z zaleceniem KNF sformułowanym w piśmie z 15 lipca 2021 roku. W piśmie tym KNF zaleca ograniczenie ryzyka występującego w działalności Banku poprzez niepodejmowanie, bez uprzedniej konsultacji z organem nadzoru, innych działań niż wypłata dywidendy z zysku za 2020 rok. W szczególności dotyczy to działań pozostających poza zakresem bieżącej działalności biznesowej i operacyjnej, mogących skutkować obniżeniem bazy kapitałowej, w tym również ewentualnych wypłat dywidend z niepodzielonego zysku z lat ubiegłych (tj. z 2019 roku oraz lat wcześniejszych) oraz wykupów akcji własnych.

W ramach tego pisma, KNF poinformowała również, że według stanu na 31 marca 2021 roku oraz 31 maja 2021 roku Bank spełnia wymagania (w zakresie podstawowych kryteriów Polityki dywidendowej) kwalifikujące do wypłaty do 100% dywidendy z zysku Banku za 2020 rok.

3. Istotne zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego

- Bank zaproponował możliwość zawarcia ugód Klientom mającym kredyty mieszkaniowe w CHF

Od 25 października 2021 roku oferuje możliwość zamiany kredytu hipotecznego indeksowanego kursem CHF na kredyt złotowy, tak jakby od momentu jego uruchomienia był on udzielony w polskiej walucie. W tym celu Bank udostępnił Klientom możliwość złożenia wniosku o mediację poprzez Centrum Mediacji Sądu Polubownego Komisji Nadzoru Finansowego.

Z procesu mediacji mogą skorzystać klienci, którzy posiadają w Banku mieszkaniowy kredyt hipoteczny lub mieszkaniowy kredyt budowlano-hipoteczny indeksowany kursem CHF z przeznaczeniem

na własne cele mieszkaniowe, z wyłączeniem pożyczek hipotecznych oraz ww. kredytów, gdzie jednym z celów kredytowania była konsolidacja zobowiązań innych niż mieszkaniowe. Umowę o mediację można podpisać wyłącznie dla jednego z posiadanych aktywnych kredytów mieszkaniowych.

Kredyt zostanie przeliczony od dnia jego uruchomienia, przy założeniu, że był on od początku kredytem udzielonym w polskich złotych. Konwersja nastąpi na zasadach przedstawionych przez Przewodniczącą Komisji Nadzoru Finansowego. Szczegółowe zasady rozliczenia kredytu oraz ustalenie rodzaju oprocentowania na przyszłość (okresowo stałe lub zmienne) będą przedmiotem ustaleń w procesie mediacji przed KNF.

- Rezygnacja członka Rady Nadzorczej ING Banku Śląskiego S.A.

25 października 2021 roku Bank otrzymał oświadczenie Pana Aleksandra Kuteli o rezygnacji z funkcji członka Rady Nadzorczej Banku, z przyczyn osobistych, z dniem odbycia Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku, tj. 29 listopada 2021 roku.

- Zwołanie Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia

29 listopada 2021 roku odbędzie się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie, którego przedmiotem będzie podjęcie następujących uchwał:

- a) podziału części zysku za 2020 rok pozostawionego jako niepodzielony,
- b) wypłaty dywidendy za 2020 rok,
- c) zmian w składzie Rady Nadzorczej,
- d) oceny spełniania przez Członków Rady Nadzorczej wymogów, o których mowa w art. 22aa Prawa bankowego (ocena adekwatności),
- e) przyjęcia do stosowania Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2021,
- f) zmiany Regulaminu Walnego Zgromadzenia ING Banku Śląskiego S.A.

- Decyzja Zarządu Banku w sprawie propozycji wypłaty dywidendy za 2020 rok

19 października 2021 roku Zarząd Banku podjął decyzję o przedłożeniu Nadzwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu propozycji podziału części zysku netto Banku za 2020 rok pozostawionego jako zysk niepodzielony, zgodnie z uchwałą nr 25 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z 15 kwietnia 2021 roku. Zarząd Banku proponuje przeznaczyć na wypłatę dywidendy kwotę 663,51 mln zł, czyli 5,10 zł brutto na jedną akcję.

Wysokość proponowanej dywidendy to równowartość 50% jednostkowego i skonsolidowanego zysku netto Banku za 2020 rok. Zgodnie z propozycją Zarządu, termin nabycia praw do dywidendy przypadałby 4 grudnia 2021 roku, a termin wypłaty 10 grudnia 2021 roku.

- Opinia Komitetu Stabilności Finansowej w sprawie wysokości bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym

11 października 2021 roku Bank otrzymał opinię Komitetu Stabilności Finansowej (KSF) wydaną na wniosek Komisji Nadzoru Finansowego w ramach prowadzonego przez KNF postępowania administracyjnego, dotyczącego przeglądu adekwatności nałożonego na Bank wskaźnika bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym.

KSF wyraził pozytywną opinię w sprawie nałożenia na Bank (na zasadzie skonsolidowanej i indywidualnej) bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym w wysokości równoważnej 0,75% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko. Obecny bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym jest ustalony dla Banku w wysokości równoważnej 0,50% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko. Bank oczekuje na wydanie przez KNF decyzji.

4. Zgodność z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za 3 kwartał 2021 roku zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości (MSR) 34 *Sprawozdawczość Śródroczna* w wersji zatwierdzonej przez Komisję Europejską i obowiązującej na dzień sprawozdawczy, tj. 30 września 2021 roku oraz zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2018 roku, poz. 757).

Prezentowane sprawozdanie finansowe zostało przygotowane w wersji skróconej. Śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe nie obejmuje wszystkich informacji oraz ujawnień wymaganych w rocznym sprawozdaniu finansowym i należy je czytać łącznie z rocznym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku, które zostało zatwierdzone 15 kwietnia 2021 roku przez Walne Zgromadzenie Banku.

Śródroczny skrócony skonsolidowany rachunek zysków i strat, śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów, śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym i śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres od 1 stycznia 2021 roku do 30 września 2021 roku oraz śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na 30 września 2021 roku wraz z danymi porównywalnymi zostały sporządzone przy zastosowaniu takich samych zasad rachunkowości dla każdego z okresów.

4.1. Zmiany w standardach rachunkowości

W niniejszym śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zastosowano takie same zasady rachunkowości, jakie zastosowano przy sporządzaniu rocznego pełnego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za 2020 rok (Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku) oraz standardy i interpretacje zatwierdzone przez Unię Europejską obowiązujące dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2021 roku lub po tej dacie, które zostały zaprezentowane w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2021 roku.

Standardy i interpretacje, które zostały wydane, ale jeszcze nie obowiązują, ponieważ nie zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, lub zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale nie zostały wcześniej zastosowane przez Grupę, zaprezentowane zostały w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy za 2020 rok. W 1 półroczu 2021 opublikowano kilka zmian do standardów rachunkowości, co zostało zaprezentowane w śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2021 roku. W 3 kwartale 2021 roku nie opublikowano żadnych zmian do standardów rachunkowości.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

4.2. Kontynuacja działalności

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę Kapitałową w okresie co najmniej 12 miesięcy od daty zatwierdzenia, czyli od 2 listopada 2021

roku. Zarząd Banku nie stwierdza na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Grupę Kapitałową w okresie 12 miesięcy od daty zatwierdzenia na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia przez Grupę Kapitałową dotychczasowej działalności.

4.3. Działalność zaniechana

W okresie 3 kwartałów 2021 roku podobnie jak w roku 2020 roku w Grupie nie wystąpiło zaniechanie istotnej działalności.

4.4. Zakres podmiotowy i waluta sprawozdania

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej za 3 kwartał 2021 roku zawiera dane Banku oraz jego jednostek zależnych i stowarzyszonych (razem zwanych „Grupą”). Zostało ono sporządzane w złotych polskich („PLN”). Wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są po zaokrągleniu do miliona złotych. W związku z tym mogą wystąpić przypadki matematycznej niespójności w sumowaniach lub pomiędzy poszczególnymi notami.

4.5. Dane porównawcze

Dane porównawcze obejmują następujące okresy:

- dla śródrocznego skróconego skonsolidowanego rachunku zysków i strat oraz śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów – okres od 1 stycznia 2020 roku do 30 września 2020 roku oraz okres od 1 lipca 2020 roku do 30 września 2020 roku,
- dla śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych – okres od 1 stycznia 2020 roku do 30 września 2020 roku,
- dla śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania ze zmian w kapitale własnym – okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku oraz okres od 1 stycznia 2020 roku do 30 września 2020 roku,
- dla śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej - dane na 30 czerwca 2021 roku oraz 31 grudnia i 30 września 2020 roku.

5. Istotne zasady rachunkowości oraz kluczowe szacunki

Szczegółowe zasady rachunkowości oraz kluczowe szacunki zostały zaprezentowane w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku, opublikowanym 12 marca 2021 roku i dostępnym na stronie internetowej ING Banku Śląskiego S.A. (www.ing.pl).

Dodatkowo w odniesieniu do sprawozdań śródrocznych Grupa stosuje zasadę ujmowania obciążeń wyniku finansowego z tytułu podatku dochodowego na podstawie możliwie najlepszego szacunku średniej ważonej rocznej stawki podatku dochodowego, jakiej Grupa oczekuje w pełnym roku obrotowym.

W 3 kwartałach 2021 roku nie wprowadzano istotnych zmian zasad rachunkowości stosowanych przez Grupę Kapitałową.

Jednocześnie w efekcie sytuacji rynkowej spowodowanej epidemią Covid-19 dokonano zmian kluczowych szacunków, które opisano poniżej.

Odpisy z tytułu strat oczekiwanych

Metodologia dotycząca wyliczenia strat oczekiwanych została zaprezentowana w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku. W ciągu 3 kwartałów 2021 roku Grupa kontynuowała

przyjęte podejście, w tym w zakresie scenariuszy makroekonomicznych ważonych prawdopodobieństwem, uzupełniając je korektami zarządczymi tam, gdzie zdaniem kierownictwa nie zostały w pełni uchwycone ostatnie zdarzenia gospodarcze.

Prognozy makroekonomiczne

Modele ryzyka kredytowego na potrzeby MSSF 9 były budowane w oparciu o historyczne relacje pomiędzy zmianą parametrów ekonomicznych (tj. PKB czy Inflacja) i ich późniejszym skutkiem w realizacji zmian w poziomie ryzyka kredytowego (PD/LGD). Do końca 2019 roku zmiany prognoz makroekonomicznych realizowały się stosunkowo powoli, przechodząc płynnie z jednej fazy cyklu do drugiej. Obecna sytuacja gospodarcza związana z pandemią Covid-19 ma zupełnie inną charakterystykę, szybkie i głębokie obniżenie PKB z następnie szybkim i równie dynamicznym odbiciem gospodarki. Zauważono, że w przeciwieństwie do poprzedniego kryzysu, spadek dynamiki PKB i szczyt niewypłacalności nie nastąpi w tym samym momencie. Dodatkowo w związku z efektem programów pomocowych, programów utrzymania płynności i zatrudnienia (tj. wsparcie BGK, PFR, moratoria ustawowe i pozaustawowe) efekt zmiany prognoz makroekonomicznych został niejako „rozciągnięty i złagodzony” w czasie w stosunku do tego co pokazywałyby same wskaźniki makroekonomiczne.

Według stanu na 30 września 2021 roku, Grupa dokonała rewizji prognoz wskaźników makroekonomicznych. Założenia makroekonomiczne użyte do wyznaczenia oczekiwanych strat kredytowych oparte są o konsensus zbudowany na bazie prognoz makroekonomicznych zebranych od szerokiego grona instytucji.

W związku z dynamicznym rozwojem pandemii i dużą niepewnością, przyjęte przez Grupę prognozy mogą nie w pełni uwzględniać wpływ sytuacji makroekonomicznej na poziom strat oczekiwanych, zarówno w krótkim jak i długim okresie. W dokonywaniu szacunku, Grupa rozważyła oświadczenie Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości z 27 marca 2020, dotyczących ujmowania strat oczekiwanych wg MSSF 9 biorąc pod uwagę niepewność związaną z pandemią Covid-19. Grupa dokonała odpowiednich osądów biorąc jednak pod uwagę istniejącą istotną niepewność, w szczególności w zakresie 1) przyszłych warunków makroekonomicznych i wpływu działań rządowych w zakresie przeciwdziałania skutkom pandemii oraz 2) ocenie czy dla ekspozycji kredytowych nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego.

Korekty zarządcze

W czasach podwyższonej zmienności i niepewności, w których jakość portfela i otoczenie gospodarcze szybko się zmieniają, modele mają osłabione możliwości dokładnego przewidywania strat. Aby ograniczyć ryzyko modeli, możliwe jest dokonanie dodatkowych korekt, adresujących problemy z jakością danych, modelami lub wynikających z opinii ekspertów. Obejmują one również korekty, w przypadku których wpływ zaktualizowanych scenariuszy makroekonomicznych jest przeszacowany lub niedoszacowany przez modele MSSF 9.

W związku z trwającą pandemią Bank dokonał korekty zawiązanych w 2020 roku dodatkowych odpisów na oczekiwane podwyższone straty wynikające z moratoriów ustawowych i pozaustawowych. Na koniec 3 kwartału 2021 roku ich łączna wysokość kształtowała się na poziomie 13,6 mln zł (w porównaniu z 50,7 mln zł na koniec 2020 roku).

W ciągu 3 kwartałów 2021 roku zaobserwowano poprawę prognoz makroekonomicznych co pozytywnie wpłynęło na wysokość odpisów wyznaczanych na podstawie modeli, podczas gdy wciąż mamy do czynienia z przybierającą na sile kolejną falą zachorowań, niewiadomym czasem trwania pandemii czy też tempa szczepień. W tej sytuacji gwałtowne rozwiązania odpisów niekoniecznie korelują z pewnością poprawy sytuacji finansowej klientów. Dodatkowo programy pomocowe oraz programy utrzymania płynności i zatrudnienia szczególnie w segmencie korporacyjnym mogą skutkować ryzykiem opóźnienia momentu wystąpienia niewypłacalności kredytobiorców. W tej sytuacji Grupa zdecydowała o utworzeniu dodatkowego odpisu, którego celem jest złagodzenie efektu rozwiązywania rezerw w związku z poprawiającymi się prognozami makroekonomicznymi. Na podstawie eksperckich szacunków, jego wysokość na koniec 3 kwartału 2021 roku, została ustalona na 115,9 mln zł (w porównaniu do 33,1 mln zł na koniec 2020 roku).

6. Porównywalność danych finansowych

- Zmiana zasad rachunkowości dotyczących ujmowania rezerw wynikających z ryzyka prawnego dla portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF

Jak opisano w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku Grupa zmieniła sposób ujęcia oczekiwanych strat z tytułu ryzyka prawnego z tytułu portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF, które w sprawozdaniach finansowych za okresy wcześniejsze ujmowane były jako odpisy na oczekiwane straty kredytowe w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w korespondencji z kosztami z tytułu strat oczekiwanych w rachunku zysków i strat.

Grupa zastosowała do ujęcia tych strat zapisy MSSF 9.B.5.4.6 i ujęła je jako korektę wartości bilansowej brutto portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF. Zgodnie z MSSF 9.B.5.4.6, gdy jednostka zmienia oszacowanie płatności lub wpływów (z wyłączeniem nieistotnych modyfikacji i zmian oszacowań oczekiwanych strat kredytowych), koryguje wartość bilansową brutto składnika aktywów lub grupy instrumentów finansowych tak, aby wartość ta odzwierciedlała rzeczywiste i zmienione oszacowane przepływy pieniężne wynikające z umowy.

Zmiana ta nie ma wpływu na sprawozdanie z sytuacji finansowej, ponieważ nie powoduje ona zmiany wartości bilansowej (netto) portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF. Ma ona jednak wpływ na dodatkowe ujawnienia, znajdujące się w nocie 7.12 niniejszego sprawozdania, dotyczące wartości brutto i odpisów z tytułu strat oczekiwanych dla portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF. Dane na 30 września 2020 roku prezentowane w nocie 7.12 zostały przekształcone w celu doprowadzenia do porównywalności.

W rachunku zysków i strat, Grupa wprowadziła dodatkową linię *Koszty ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach obcych* (**zmiana a**), w której prezentowane są koszty dotyczące ryzyka prawnego kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz kredytów usuniętych ze sprawozdania z sytuacji finansowej (kredyty spłacone).

- Zmiany prezentacyjne w rachunku zysków i strat

W niniejszym śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 3 kwartał 2021 roku w stosunku do śródrocznych skróconych skonsolidowanych sprawozdań finansowych za okresy wcześniejsze Grupa zmieniła prezentację kosztów spisania należności z tytułu prowizji zawieszonych – we wcześniejszych okresach były one prezentowane jako pomniejszenie *Przychodów z tytułu prowizji* a obecnie są ujmowane w *Kosztach prowizji* (**zmiana b**). W opinii Grupy zmiana wpływa na zwiększenie wartości informacyjnej skonsolidowanego rachunku zysków i strat.

Poniższa tabela prezentuje poszczególne pozycje skonsolidowanego rachunku zysków i strat według wartości zaprezentowanych w śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 3 kwartał 2020 roku oraz według wartości zaprezentowanych w niniejszym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

3 kwartały 2020 narastająco

okres od 01.01.2020 do 30.09.2020

	w śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 3 kwartał 2020 roku (dane zatwierdzone)	zmiana a)	zmiana b)	w śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 3 kwartał 2021 roku (dane porównywalne)
Przychody z tytułu odsetek	3 967,9			3 967,9
Koszty odsetek	580,3			580,3
Wynik z tytułu odsetek	3 387,6			3 387,6
Przychody z tytułu prowizji	1 414,5		1,1	1 415,6
Koszty prowizji	317,8		1,1	318,9
Wynik z tytułu prowizji	1 096,7			1 096,7
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany	82,6			82,6
Wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	7,3			7,3
Wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz przychody z tytułu dywidend	26,0			26,0
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	14,5			14,5
Wynik na pozostałej działalności podstawowej	0,1			0,1
Wynik na działalności podstawowej	4 614,8			4 614,8
Koszty działania	2 083,2	-3,0		2 080,2
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	749,4	-27,4		722,0
Koszty ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach obcych	0,0	30,4		30,4
Podatek od niektórych instytucji finansowych	359,1			359,1
Udział w zyskach netto jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	12,1			12,1
Zysk brutto	1 435,2			1 435,2
Podatek dochodowy	411,5			411,5
Zysk netto	1 023,7	0,0	0,0	1 023,7

- Zmiany prezentacyjne w sprawozdaniu z sytuacji finansowej

W niniejszym śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 3 kwartał 2021 roku w stosunku do śródrocznych skróconych skonsolidowanych sprawozdań finansowych za okresy wcześniejsze Grupa dokonała zmiany w sposobie prezentacji poszczególnych pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej. Grupa utworzyła w aktywach skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej nową pozycję o nazwie *Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy*, do której zostały przeniesione kredyty obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy (wcześniej prezentowane w pozycji *Kredyty i inne należności udzielone klientom*), instrumenty kapitałowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez wynik finansowy oraz *Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu*. Zmiana miała na celu ujęcie w jednej pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej wszystkich aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat. Równocześnie z tą zmianą doprecyzowano nazwy niektórych pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, co w opinii Grupy wpłynęło na zwiększenie przejrzystości sprawozdania finansowego.

Poniższa tabela prezentuje poszczególne pozycje skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej według wartości zaprezentowanych w śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 3 kwartał 2020 roku oraz według wartości zaprezentowanych w niniejszym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

stan na 30.09.2020

w śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 3 kwartał 2020 roku (dane zatwierdzone)		zmiana	w śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 3 kwartał 2021 roku (dane porównywalne)	
Aktywa			Aktywa	
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 193,6		Kasa, środki w Banku Centralnym	1 193,6
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	731,3		Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	731,3
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	1 039,3	219,9	Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	1 259,2
Pochodne instrumenty zabezpieczające	1 054,1		Pochodne instrumenty zabezpieczające	1 054,1
Inwestycyjne papiery wartościowe	56 084,2	-0,1	Inwestycyjne papiery wartościowe	56 084,1
Kredyty i inne należności udzielone klientom	122 601,8	-219,8	Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu	122 382,0
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	170,2		Inwestycje w jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności	170,2
Rzeczowe aktywa trwałe	917,1		Rzeczowe aktywa trwałe	917,1
Wartości niematerialne	424,6		Wartości niematerialne	424,6
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	3,4		Aktywa przeznaczone do sprzedaży	3,4
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	409,7		Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	409,7
Inne aktywa	230,2		Inne aktywa	230,2
Aktywa razem	184 859,5	0,0	Aktywa razem	184 859,5
Zobowiązania			Zobowiązania	
Zobowiązania wobec innych banków	4 883,1		Zobowiązania wobec innych banków	4 883,1
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	696,9		Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	696,9
Pochodne instrumenty zabezpieczające	449,7		Pochodne instrumenty zabezpieczające	449,7
Zobowiązania wobec klientów	154 399,8		Zobowiązania wobec klientów	154 399,8
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	397,3		Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	397,3
Zobowiązania podporządkowane	2 265,2		Zobowiązania podporządkowane	2 265,2
Rezerwy	196,1		Rezerwy	196,1
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	445,2		Zobowiązanie z tytułu bieżącego podatku dochodowego	445,2
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	5,3		Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	5,3
Inne zobowiązania	2 525,1		Inne zobowiązania	2 525,1
Zobowiązania razem	166 263,7	0,0	Zobowiązania razem	166 263,7
Kapitał własny razem	18 595,8	0,0	Kapitał własny razem	18 595,8
Zobowiązania i kapitał własny razem	184 859,5	0,0	Zobowiązania i kapitał własny razem	184 859,5

7. Noty uzupełniające do śródrocznego skróconego skonsolidowanego rachunku zysków i strat oraz śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej

7.1. Wynik z tytułu odsetek

	3 kwartał 2021 okres od 01.07.2021 do 30.09.2021	3 kwartały 2021 narastająco okres od 01.01.2021 do 30.09.2021	3 kwartał 2020 okres od 01.07.2020 do 30.09.2020	3 kwartały 2020 narastająco okres od 01.01.2020 do 30.09.2020
Przychody odsetkowe, w tym:	1 352,3	3 917,0	1 277,3	3 967,9
przychody odsetkowe obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, w tym:	1 352,3	3 916,6	1 276,6	3 965,7
odsetki od instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu, w tym:	1 317,0	3 802,6	1 205,3	3 669,2
odsetki od kredytów i innych należności udzielonych innym bankom	3,0	7,8	2,1	17,0
odsetki od kredytów i innych należności udzielonych klientom	1 209,2	3 465,8	1 089,9	3 382,6
odsetki od inwestycyjnych papierów wartościowych	104,8	329,0	113,3	269,6
odsetki od inwestycyjnych papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	35,3	114,0	71,3	296,5
pozostałe przychody odsetkowe, w tym:	0,0	0,4	0,7	2,2
odsetki od kredytów i innych należności udzielonych klientom wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	0,0	0,4	0,7	2,2
Koszty odsetkowe, w tym:	115,6	363,7	141,0	580,3
odsetki od zobowiązań wobec innych banków	0,8	2,6	1,7	18,3
odsetki od zobowiązań wobec klientów	106,2	334,3	128,5	528,7
odsetki od zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych	1,2	4,5	2,1	7,0
odsetki od zobowiązań podporządkowanych	7,1	20,9	7,7	23,1
odsetki od zobowiązań leasingowych	0,3	1,4	1,0	3,2
Wynik z tytułu odsetek	1 236,7	3 553,3	1 136,3	3 387,6

7.2. Wynik z tytułu prowizji

	3 kwartał 2021 okres od 01.07.2021 do 30.09.2021	3 kwartały 2021 narastająco okres od 01.01.2021 do 30.09.2021	3 kwartał 2020 okres od 01.07.2020 do 30.09.2020	3 kwartały 2020 narastająco okres od 01.01.2020 do 30.09.2020
Przychody z tytułu prowizji, w tym:	602,5	1 694,4	506,4	1 415,6
marża transakcyjna na transakcjach wymiany walut	146,1	393,3	109,8	313,9
prowadzenie rachunków klientów	107,5	311,5	91,7	248,0
udzielanie kredytów	100,0	302,0	86,4	265,5
karty płatnicze i kredytowe	115,1	309,6	95,8	259,5
dystrybucja jednostek uczestnictwa	23,9	67,0	19,8	57,6
oferowanie produktów ubezpieczeniowych	51,4	144,8	40,6	119,3
usługi faktoringowe i leasingowe	13,3	30,4	10,2	24,6
działalność maklerska	13,7	52,6	23,0	54,3
działalność powiernicza	7,2	18,2	9,0	24,5
zagraniczne operacje handlowe	10,9	32,2	10,0	23,1
pozostałe prowizje	13,4	32,8	10,1	25,3
Koszty prowizji, w tym:	118,3	325,6	112,8	318,9
karty płatnicze i kredytowe	67,4	182,8	61,4	174,2
Wynik z tytułu prowizji	484,2	1 368,8	393,6	1 096,7

7.3. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany

	3 kwartał 2021	3 kwartały 2021 narastająco	3 kwartał 2020	3 kwartały 2020 narastająco
	okres od 01.07.2021 do 30.09.2021	okres od 01.01.2021 do 30.09.2021	okres od 01.07.2020 do 30.09.2020	okres od 01.01.2020 do 30.09.2020
Wynik z pozycji wymiany oraz wynik na pochodnych transakcjach walutowych, w tym:	5,3	33,1	14,2	52,7
wynik z pozycji wymiany	208,9	447,9	4,1	139,9
transakcje pochodne walutowe	-203,6	-414,8	10,1	-87,2
Wynik na transakcjach pochodnych na stopę procentową	14,2	32,6	6,3	-6,1
Wynik na instrumentach dłużnych przeznaczonych do obrotu	1,6	5,1	4,2	36,1
Wynik z tytułu wyceny kredytów i innych należności udzielonych klientom wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	0,2	0,2	-0,3	-0,1
Wynik na instrumentach kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	1,1	1,1	0,0	0,0
Razem	22,4	72,1	24,4	82,6

7.4. Wynik na sprzedaży papierów wartościowych i przychody z tytułu dywidend

	3 kwartał 2021	3 kwartały 2021 narastająco	3 kwartał 2020	3 kwartały 2020 narastająco
	okres od 01.07.2021 do 30.09.2021	okres od 01.01.2021 do 30.09.2021	okres od 01.07.2020 do 30.09.2020	okres od 01.01.2020 do 30.09.2020
Wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	0,0	0,0	0,0	7,3
Wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz przychody z tytułu dywidend, w tym:	3,9	11,6	5,4	26,0
sprzedaż dłużnych papierów wartościowych	3,9	4,9	5,4	17,6
przychody z tytułu dywidend	0,0	6,7	0,0	8,4
Razem	3,9	11,6	5,4	33,3

7.5. Wynik na rachunkowości zabezpieczeń

	3 kwartał 2021	3 kwartały 2021 narastająco	3 kwartał 2020	3 kwartały 2020 narastająco
	okres od 01.07.2021 do 30.09.2021	okres od 01.01.2021 do 30.09.2021	okres od 01.07.2020 do 30.09.2020	okres od 01.01.2020 do 30.09.2020
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej papierów wartościowych	-5,4	-20,6	-13,7	22,9
wycena transakcji zabezpieczanej	-173,2	-574,8	-25,2	398,0
wycena transakcji zabezpieczającej	167,8	554,2	11,5	-375,1
Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych	0,6	1,6	-0,4	-8,4
nieefektywność wynikająca z zabezpieczeń przepływów pieniężnych	0,6	1,6	-0,4	-8,4
Razem	-4,8	-19,0	-14,1	14,5

7.6. Koszty działania

	3 kwartał 2021	3 kwartały 2021 narastająco	3 kwartał 2020	3 kwartały 2020 narastająco
	okres od 01.07.2021 do 30.09.2021	okres od 01.01.2021 do 30.09.2021	okres od 01.07.2020 do 30.09.2020	okres od 01.01.2020 do 30.09.2020
Koszty pracownicze	359,9	1 072,9	330,9	949,4
Pozostałe koszty działania, w tym:	334,3	1 134,1	335,8	1 130,8
koszty marketingu i promocji	32,0	99,5	32,4	84,2
amortyzacja	70,8	213,8	72,5	215,9
opłaty na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, w tym:	28,1	216,6	41,9	246,9
na fundusz przymusowej restrukturyzacji	0,0	132,6	0,0	125,4
na fundusz gwarancyjny banków	28,1	84,0	41,9	121,5
opłaty na rzecz KNF	0,1	19,3	0,0	13,3
koszty IT	87,5	243,8	77,0	228,7
koszty utrzymania budynków	24,5	80,0	26,0	77,3
koszty z tytułu leasingów krótkoterminowych i leasingów aktywów o niskiej wartości	2,6	7,9	3,1	9,5
inne	88,7	253,2	82,9	255,0
Razem	694,2	2 207,0	666,7	2 080,2

7.6.1. Zatrudnienie

Zatrudnienie w Grupie Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. kształtowało się następująco:

	stan na 30.09.2021	stan na 30.06.2021	stan na 31.12.2020	stan na 30.09.2020
zatrudnienie w etatach	8 714,1	8 731,1	8 451,2	8 238,0
zatrudnienie w osobach	8 763	8 786	8 507	8 290

Zatrudnienie ING Banku Śląskim S.A. kształtowało się następująco:

	stan na 30.09.2021	stan na 30.06.2021	stan na 31.12.2020	stan na 30.09.2020
zatrudnienie w etatach	8 279,8	8 293,3	8 013,0	7 807,3
zatrudnienie w osobach	8 314	8 333	8 053	7 842

7.7. Odpisy na oczekiwane straty kredytowe

	3 kwartał 2021	3 kwartały 2021 narastająco	3 kwartał 2020	3 kwartały 2020 narastająco
	okres od 01.07.2021 do 30.09.2021	okres od 01.01.2021 do 30.09.2021	okres od 01.07.2020 do 30.09.2020	okres od 01.01.2020 do 30.09.2020
Segment bankowości korporacyjnej	48,5	155,7	62,9	489,7
Segment bankowości detalicznej	31,5	72,2	62,2	232,3
Razem	80,0	227,9	125,1	722,0

7.8. Koszty ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach

	3 kwartał 2021	3 kwartały 2021 narastająco	3 kwartał 2020	3 kwartały 2020 narastająco
	okres od 01.07.2021 do 30.09.2021	okres od 01.01.2021 do 30.09.2021	okres od 01.07.2020 do 30.09.2020	okres od 01.01.2020 do 30.09.2020
Rezerwy na ryzyko prawne kredytów hipotecznych indeksowanych do walut obcych, w tym:				
dotyczące kredytów znajdujących się w portfelu Banku	0,4	0,4	20,2	30,4
dotyczące kredytów spłaconych	0,0	0,0	20,2	27,4
	0,4	0,4	0,0	3,0
Razem	0,4	0,4	20,2	30,4

7.9. Kredyty i inne należności udzielone innym bankom

	stan na 30.09.2021	stan na 30.06.2021	stan na 31.12.2020	stan na 30.09.2020
Rachunki bieżące	435,8	237,6	92,1	209,7
Lokaty międzybankowe	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredyty i pożyczki	343,3	361,3	344,3	337,5
Złożone depozyty zabezpieczające typu call	134,8	110,8	268,7	184,3
Razem (brutto)	913,9	709,7	705,1	731,5
Odpis na oczekiwane straty kredytowe, w tym:	-0,1	-0,2	-0,5	-0,2
dotyczący kredytów i pożyczek	-0,1	-0,2	-0,5	-0,2
Razem (netto)	913,8	709,5	704,6	731,3

7.10. Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy

	stan na 30.09.2021	stan na 30.06.2021	stan na 31.12.2020	stan na 30.09.2020
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	1 882,0	1 376,0	1 910,7	1 039,3
wycena instrumentów pochodnych	1 131,2	1 287,2	1 199,8	716,6
pozostałe aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	750,8	88,8	710,9	322,7
dłużne papiery wartościowe, w tym:	465,2	88,8	436,0	310,4
obligacje Skarbu Państwa w PLN	364,0	82,3	419,2	293,6
obligacje Skarbu Państwa Czech w CZK	100,7	6,0	0,0	0,0
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	0,5	0,5	16,8	16,8
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	285,6	0,0	274,9	12,3
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	87,6	95,1	107,0	219,9
kredyty obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	87,5	94,3	106,2	219,8
instrumenty kapitałowe	0,1	0,8	0,8	0,1
Razem	1 969,6	1 471,1	2 017,7	1 259,2

Począwszy od skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2020, Grupa utworzyła w aktywach skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej nową pozycję o nazwie *Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy*, do której zostały przeniesione kredyty obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy (wcześniej prezentowane w pozycji *Kredyty i inne należności udzielone klientom*), instrumenty kapitałowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez wynik finansowy oraz aktywa przeznaczone do obrotu. Dane na 30 września 2020 roku zostały przekształcone w celu doprowadzenia do porównywalności. Zmiana została opisana w rozdziale 6 *Porównywalność danych finansowych*.

7.11. Inwestycyjne papiery wartościowe

	stan na 30.09.2021	stan na 30.06.2021	stan na 31.12.2020	stan na 30.09.2020
Wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w tym:	19 900,1	23 003,8	21 393,4	23 547,4
dłużne papiery wartościowe, w tym:	19 720,8	22 823,9	21 235,7	23 422,3
obligacje Skarbu Państwa w PLN	17 163,0	20 280,5	18 608,0	20 836,8
obligacje Skarbu Państwa w EUR	1 043,1	1 017,2	1 057,7	1 038,0
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	1 027,2	1 050,6	1 078,1	1 062,5
obligacje Rządu Austriackiego	487,5	475,6	491,9	485,0
instrumenty kapitałowe, w tym:	179,3	179,9	157,7	125,1
Biurowo Informacji Kredytowej S.A.	60,9	61,0	70,3	57,8
Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	16,5	16,5	19,2	15,2
pozostałe	101,9	102,4	68,2	52,1
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu, w tym:	32 550,0	34 099,3	33 540,1	32 536,7
dłużne papiery wartościowe, w tym	32 550,0	34 099,3	33 540,1	32 536,7
obligacje Skarbu Państwa w PLN	16 644,8	18 257,6	17 982,2	17 724,6
obligacje Skarbu Państwa w EUR	4 059,0	3 959,9	4 094,3	4 015,2
obligacje Banku Gospodarstwa Krajowego	2 316,5	2 324,6	2 103,4	2 119,8
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	5 689,4	5 700,5	6 170,9	5 502,7
obligacje Polskiego Funduszu Rozwoju	3 840,3	3 823,7	3 016,7	3 002,3
bony skarbowe	0,0	0,0	172,6	172,1
bony pieniężne NBP	0,0	33,0	0,0	0,0
Razem, w tym:	52 450,1	57 103,1	54 933,5	56 084,1
łącznie dłużne papiery wartościowe	52 270,8	56 923,2	54 775,8	55 959,0
łącznie instrumenty kapitałowe	179,3	179,9	157,7	125,1

7.12. Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu

	stan na 30.09.2021			stan na 30.06.2021			stan na 31.12.2020			stan na 30.09.2020		
	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto
Portfel kredytowy, w tym:	141 163,0	-3 033,3	138 129,7	134 620,2	-3 008,5	131 611,7	125 992,4	-3 270,3	122 722,1	123 745,2	-3 185,7	120 559,5
Bankowość korporacyjna	76 654,6	-2 085,0	74 569,6	73 115,6	-2 094,1	71 021,5	70 159,9	-2 183,2	67 976,7	69 981,1	-2 181,6	67 799,5
kredyty w rachunku bieżącym	12 523,5	-544,8	11 978,7	11 508,0	-517,7	10 990,3	9 549,9	-567,8	8 982,1	9 949,8	-588,2	9 361,6
kredyty i pożyczki terminowe	44 603,5	-1 373,9	43 229,6	42 726,6	-1 374,7	41 351,9	42 928,5	-1 417,7	41 510,8	42 733,6	-1 409,0	41 324,6
należności leasingowe	10 648,3	-96,5	10 551,8	10 406,0	-138,1	10 267,9	9 832,1	-134,5	9 697,6	9 626,2	-121,5	9 504,7
należności faktoringowe	6 241,9	-69,4	6 172,5	5 756,4	-63,2	5 693,2	4 857,1	-62,6	4 794,5	4 674,2	-62,3	4 611,9
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne i komunalne)	2 637,4	-0,4	2 637,0	2 718,6	-0,4	2 718,2	2 992,3	-0,6	2 991,7	2 997,3	-0,6	2 996,7
Bankowość detaliczna	64 508,4	-948,3	63 560,1	61 504,6	-914,4	60 590,2	55 832,5	-1 087,1	54 745,4	53 764,1	-1 004,1	52 760,0
kredyty i pożyczki hipoteczne	55 535,6	-245,2	55 290,4	52 983,0	-257,1	52 725,9	47 901,1	-279,3	47 621,8	45 923,9	-255,2	45 668,7
kredyty w rachunku bieżącym	692,0	-51,3	640,7	652,7	-50,4	602,3	655,0	-60,7	594,3	654,3	-53,2	601,1
pozostałe kredyty i pożyczki	8 280,8	-651,8	7 629,0	7 868,9	-606,9	7 262,0	7 276,4	-747,1	6 529,3	7 185,9	-695,7	6 490,2
Pozostałe należności, w tym:	3 038,9	0,0	3 038,9	2 157,1	0,0	2 157,1	1 933,3	-0,1	1 933,2	1 822,6	-0,1	1 822,5
złożone depozyty zabezpieczające typu call	2 257,3	0,0	2 257,3	1 397,6	0,0	1 397,6	1 272,2	0,0	1 272,2	1 213,0	-0,1	1 212,9
inne	781,6	0,0	781,6	759,5	0,0	759,5	661,1	-0,1	661,0	609,6	0,0	609,6
Razem	144 201,9	-3 033,3	141 168,6	136 777,3	-3 008,5	133 768,8	127 925,7	-3 270,4	124 655,3	125 567,8	-3 185,8	122 382,0

Jakość portfela kredytowego

	stan na 30.09.2021			stan na 30.06.2021			stan na 31.12.2020			stan na 30.09.2020		
	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto
Bankowość korporacyjna	76 654,6	-2 085,0	74 569,6	73 115,6	-2 094,1	71 021,5	70 159,9	-2 183,2	67 976,7	69 981,1	-2 181,6	67 799,5
aktywa w Etapie 1	67 164,7	-166,5	66 998,2	63 786,5	-169,5	63 617,0	59 222,1	-192,1	59 030,0	57 069,4	-181,9	56 887,5
aktywa w Etapie 2	6 688,3	-214,8	6 473,5	6 478,8	-227,0	6 251,8	7 842,2	-227,7	7 614,5	9 792,8	-256,8	9 536,0
aktywa w Etapie 3	2 800,1	-1 703,7	1 096,4	2 848,8	-1 697,6	1 151,2	3 094,3	-1 763,4	1 330,9	3 117,9	-1 742,9	1 375,0
aktywa POCl	1,5	0,0	1,5	1,5	0,0	1,5	1,3	0,0	1,3	1,0	0,0	1,0
Bankowość detaliczna	64 508,4	-948,3	63 560,1	61 504,6	-914,4	60 590,2	55 832,5	-1 087,1	54 745,4	53 764,1	-1 004,1	52 760,0
aktywa w Etapie 1	61 787,9	-117,4	61 670,5	58 743,7	-128,6	58 615,1	52 646,0	-150,2	52 495,8	50 226,6	-120,4	50 106,2
aktywa w Etapie 2	1 708,0	-142,9	1 565,1	1 788,6	-148,7	1 639,9	2 129,6	-181,8	1 947,8	2 647,2	-228,8	2 418,4
aktywa w Etapie 3	1 010,2	-688,0	322,2	970,0	-637,1	332,9	1 054,7	-755,1	299,6	888,0	-654,9	233,1
aktywa POCl	2,3	0,0	2,3	2,3	0,0	2,3	2,2	0,0	2,2	2,3	0,0	2,3
Razem, w tym:	141 163,0	-3 033,3	138 129,7	134 620,2	-3 008,5	131 611,7	125 992,4	-3 270,3	122 722,1	123 745,2	-3 185,7	120 559,5
aktywa w Etapie 1	128 952,6	-283,9	128 668,7	122 530,2	-298,1	122 232,1	111 868,1	-342,3	111 525,8	107 296,0	-302,3	106 993,7
aktywa w Etapie 2	8 396,3	-357,7	8 038,6	8 267,4	-375,7	7 891,7	9 971,8	-409,5	9 562,3	12 440,0	-485,6	11 954,4
aktywa w Etapie 3	3 810,3	-2 391,7	1 418,6	3 818,8	-2 334,7	1 484,1	4 149,0	-2 518,5	1 630,5	4 005,9	-2 397,8	1 608,1
aktywa POCl	3,8	0,0	3,8	3,8	0,0	3,8	3,5	0,0	3,5	3,3	0,0	3,3

Grupa identyfikuje aktywa finansowe POCl, których wartość bilansowa na 30 września 2021 roku wynosiła 3,8 mln zł (3,8 mln zł na 30 czerwca 2021 roku oraz 3,5 mln zł i 3,3 mln zł odpowiednio na 31 grudnia i 30 września 2020 roku). Są to ekspozycje z tytułu wierzytelności z utratą wartości nabyte w związku z przejęciem Bieszczadzkiej SKOK w roku 2017 oraz ekspozycje, które w wyniku restrukturyzacji zostały istotnie zmodyfikowane, co wiązało się z koniecznością usunięcia pierwotnego zaangażowania kredytowego i ponownym ujęciem aktywa w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Zmiana odpisu na oczekiwane straty kredytowe

	3 kwartały 2021 narastająco okres od 01.01.2021 do 30.09.2021				3 kwartały 2020 narastająco okres od 01.01.2020 do 30.09.2020			
	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Odpis na początek okresu	342,3	409,5	2 518,5	3 270,3	123,2	413,8	1 909,0	2 446,0
Zmiany w okresie, w tym:	-58,4	-51,8	-126,8	-237,0	179,1	71,8	488,8	739,7
odpisy na kredyty udzielone w okresie	107,6	-	-	107,6	104,1	-	-	104,1
transfer do Etapu 1	13,8	-95,9	-8,7	-90,8	30,4	-135,5	-6,7	-111,8
transfer do Etapu 2	-23,5	163,8	-30,9	109,4	-23,6	218,7	-19,8	175,3
transfer do Etapu 3	-7,2	-55,4	395,9	333,3	-3,0	-68,7	415,9	344,2
zmiana oszacowania odpisu z tytułu strat oczekiwanych	-146,7	-64,4	-6,9	-218,0	70,6	56,3	82,2	209,1
wyłączenie z bilansu (umorzenia, sprzedaż)	-	-	-474,2	-474,2	-	-	-35,7	-35,7
naliczenia i spisania odsetek efektywnych	-	-	-18,5	-18,5	-	-	71,1	71,1
pozostałe	-2,4	0,1	16,5	14,2	0,6	1,0	-18,2	-16,6
Odpis na koniec okresu	283,9	357,7	2 391,7	3 033,3	302,3	485,6	2 397,8	3 185,7

Ekspozycje objęte narzędziami pomocowymi z tytułu Covid-19

W związku z pandemią Covid-19, w 2020 roku Grupa udostępniła swoim klientom następujące narzędzia pomocowe:

- moratoria pozaustawowe, tj. narzędzia wynikające ze stanowiska banków w zakresie ujednolicenia zasad oferowania narzędzi pomocowych dla klientów sektora bankowego (moratorium pozaustawowe w rozumieniu wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego - EBA),
- tzw. moratoria ustawowe, tj. wsparcie w ramach tarczy antykryzysowej.

Wprowadzone moratoria znacząco wpłynęły na poprawę kondycji finansowej kredytobiorców. Moratoria pozaustawowe spełniające wytyczne EBA były klasyfikowane do Etapu 1, pozostałe, w zależności od indywidualnej oceny, do Etapu 2 lub 3. Moratoria ustawowe ze względu na stwierdzoną utratę głównego źródła dochodu zostały zaklasyfikowane do Etapu 3. W segmencie korporacyjnym, ze względu na brak moratoriów ustawowych, udostępniano jedynie moratoria pozaustawowe. Moratoria pozaustawowe spełniające wytyczne EBA były klasyfikowane do Etapu 1.

W 3 kwartale 2021 roku Grupa w dalszym ciągu oferowała swoim klientom detalicznym możliwość skorzystania z moratoriów ustawowych. Klienci korporacyjni mieli możliwość skorzystania z wznowionego moratorium pozaustawowego tylko w 1 kwartale 2021 roku, po tym jak w grudniu 2020 roku Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA) postanowił reaktywować „Wytyczne dotyczące ustawowych i pozaustawowych moratoriów na spłaty kredytów, stosowanych w obliczu kryzysu spowodowanego przez Covid-19”. W ramach wznowionego moratorium pozaustawowego, narzędzia pomocowe przeznaczone były dla przedsiębiorców z określonych branż, uprawnionych do świadczeń z Tarczy Finansowej PFR 2.0. Polegały one na odroczeniu spłat rat kapitałowych lub kapitałowo-odsetkowych na okres maksymalnie 9 miesięcy, przy czym szczegółowe rozwiązania różniły się w zależności od rodzaju klienta (mikro, mały, średni lub duży przedsiębiorca) lub rodzaju produktu (kredyty, leasing, faktoring, produkty odnawialne).

Poniższe tabele prezentują wartość bilansową brutto należności objętych moratoriami ustawowymi i pozaustawowymi według stanu na 30 września 2021 roku oraz na 31 grudnia 2020 roku.

stan na 30.09.2021

	Liczba dłużników	Wartość bilansowa brutto					
		Razem, w tym:	moratoria ustawowe	moratoria wygasłe	moratoria niewygasłe		
					ogółem, w tym:	z terminem rezydującym poniżej 3 m-cy	z terminem rezydującym powyżej 3 m-cy
Kredyty, w odniesieniu do których zaproponowano moratorium	45 596	7 425,3	-	-	-	-	-
Kredyty objęte moratorium (przyznane), w tym:	44 491	7 219,1	242,6	7 201,0	18,1	15,8	2,3
Klienci bankowości detalicznej	-	2 594,2	242,6	2 579,5	14,7	14,7	0,0
w tym: zabezpieczone nieruch. mieszkalnymi	-	1 874,3	152,5	1 865,1	9,2	9,2	0,0
Klienci bankowości korporacyjnej	-	4 624,9	0,0	4 621,5	3,4	1,1	2,3
w tym: zabezpieczone nieruch. komercyjnymi	-	2 474,8	0,0	2 472,9	1,9	0,0	1,9

	Wartość bilansowa brutto				Odpis na oczekiwane straty kredytowe			
	Razem, w tym:	obsługiwane	w tym Etap 2	nieobsługiwane	Razem, w tym:	obsługiwane	w tym Etap 2	nieobsługiwane
Kredyty objęte moratorium, w tym:	18,1	1,7	1,0	16,4	-5,6	-0,1	-0,1	-5,5
Klienci bankowości detalicznej	14,7	0,4	0,4	14,3	-5,6	-0,1	-0,1	-5,5
w tym: zabezpieczone nieruch. mieszkalnymi	9,2	0,3	0,3	8,9	-2,4	0,0	0,0	-2,4
Klienci bankowości korporacyjnej	3,4	1,3	0,6	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0
w tym: zabezpieczone nieruch. komercyjnymi	1,9	0,0	0,0	1,9	0,0	0,0	0,0	0,0

stan na 31.12.2020

	Liczba dłużników	Wartość bilansowa brutto					
		Razem, w tym:	moratoria ustawowe	moratoria wygasłe	moratoria niewygasłe		
					ogółem, w tym:	z terminem rezydującym poniżej 3 m-cy	
Kredyty, w odniesieniu do których zaproponowano moratorium	44 962	9 805,6	-	-	-	-	-
Kredyty objęte moratorium (przyznane), w tym:	44 394	8 667,4	164,2	8 426,2	241,2	241,2	
Klienci bankowości detalicznej	-	2 890,0	164,2	2 688,9	201,1	201,1	
w tym: zabezpieczone nieruch. mieszkalnymi	-	2 011,4	104,7	1 891,6	119,8	119,8	
Klienci bankowości korporacyjnej	-	5 777,4	0,0	5 737,3	40,1	40,1	
w tym: zabezpieczone nieruch. komercyjnymi	-	2 647,7	0,0	2 631,8	15,9	15,9	

	Wartość bilansowa brutto				Odpis na oczekiwane straty kredytowe			
	Razem, w tym:	obsługiwane	w tym Etap 2	nieobsługiwane	Razem, w tym:	obsługiwane	w tym Etap 2	nieobsługiwane
Kredyty objęte moratorium, w tym:	241,2	162,3	29,3	78,9	-35,5	-4,5	-3,1	-31,0
Klienci bankowości detalicznej	201,1	130,0	22,0	71,1	-32,2	-3,7	-2,5	-28,5
w tym: zabezpieczone nieruch. mieszkalnymi	119,8	74,7	10,0	45,1	-15,9	-0,9	-0,9	-15,0
Klienci bankowości korporacyjnej	40,1	32,4	7,3	7,7	-3,3	-0,7	-0,6	-2,6
w tym: zabezpieczone nieruch. komercyjnymi	15,9	13,6	0,5	2,3	-0,4	0,0	0,0	-0,4

7.13. Dłużne papiery wartościowe

	stan na 30.09.2021	stan na 30.06.2021	stan na 31.12.2020	stan na 30.09.2020
Wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy (Nota 7.10)	465,2	88,8	436,0	310,4
Wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody w portfelu inwestycyjnych papierów wartościowych (Nota 7.11)	19 720,8	22 823,9	21 235,7	23 422,3
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu w portfelu inwestycyjnych papierów wartościowych (Nota 7.11)	32 550,0	34 099,3	33 540,1	32 536,7
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu w portfelu kredytów i innych należności udzielonych klientom (Nota 7.12)	2 637,0	2 718,2	2 991,7	2 996,7
Razem	55 373,0	59 730,2	58 203,5	59 266,1

7.14. Zobowiązania wobec innych banków

	stan na 30.09.2021	stan na 30.06.2021	stan na 31.12.2020	stan na 30.09.2020
Rachunki bieżące	378,4	489,4	421,3	474,3
Depozyty międzybankowe	2 571,7	2 871,0	2 861,6	284,7
Kredyty otrzymane*	3 714,9	3 623,7	3 517,1	3 462,1
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	3 025,7	1 873,3	762,9	0,0
Przyjęte depozyty zabezpieczające typu call	576,3	535,3	660,3	652,0
Pozostałe zobowiązania	39,1	29,8	4,8	10,0
Razem	10 306,1	9 422,5	8 228,0	4 883,1

*) Pozycja "Kredyty otrzymane" obejmuje finansowanie długoterminowych kontraktów leasingowych w EUR (tzw. "matched funding") otrzymane przez spółkę zależną ING Lease (Polska) Sp. z o.o. od ING Banku NV.

7.15. Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy

	stan na 30.09.2021	stan na 30.06.2021	stan na 31.12.2020	stan na 30.09.2020
Wycena instrumentów pochodnych	1 171,8	1 040,4	1 065,3	684,8
Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	262,6	0,0	465,5	12,1
zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji papierów wartościowych	250,5	0,0	265,5	12,1
zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	12,1	0,0	200,0	0,0
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	12,1	0,0	200,0	0,0
Razem	1 434,4	1 040,4	1 530,8	696,9

7.16. Zobowiązania wobec klientów

	stan na 30.09.2021	stan na 30.06.2021	stan na 31.12.2020	stan na 30.09.2020
Depozyty, w tym:	162 559,4	160 016,4	149 269,9	152 724,2
Bankowość korporacyjna	66 035,6	64 074,2	58 755,4	65 293,3
depozyty bieżące	53 052,4	50 961,7	45 250,6	48 310,0
depozyty oszczędnościowe	12 351,2	12 638,0	12 920,5	16 144,6
depozyty terminowe	632,0	474,5	584,3	838,7
Bankowość detaliczna	96 523,8	95 942,2	90 514,5	87 430,9
depozyty bieżące	27 082,1	26 370,2	22 924,1	20 297,9
depozyty oszczędnościowe	68 072,5	68 094,5	65 896,2	65 342,5
depozyty terminowe	1 369,2	1 477,5	1 694,2	1 790,5
Pozostałe zobowiązania, w tym:	2 026,9	1 981,9	1 758,6	1 675,6
zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	475,9	509,5	547,1	501,3
inne zobowiązania, w tym:	1 551,0	1 472,4	1 211,5	1 174,3
depozyty zabezpieczające typu call	11,0	9,3	20,7	32,6
inne	1 540,0	1 463,1	1 190,8	1 141,7
Razem	164 586,3	161 998,3	151 028,5	154 399,8

7.17. Rezerwy

	stan na 30.09.2021	stan na 30.06.2021	stan na 31.12.2020	stan na 30.09.2020
Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe	77,1	76,9	86,9	97,3
Rezerwa na odpisy emerytalne	66,0	65,4	63,8	58,3
Rezerwa na sprawy sporne*	29,1	28,8	21,4	18,3
Rezerwa na restrukturyzację	40,7	44,0	49,5	0,0
Inne rezerwy*	40,0	33,3	34,7	22,2
Razem	252,9	248,4	256,3	196,1

*) Szczegółowe informacje nt. rezerw na sprawy sporne oraz innych rezerw znajdują się w dalszej części sprawozdania w punkcie 13 Rozliczenia z tytułu spraw spornych i inne rezerwy.

7.18. Inne zobowiązania

	stan na 30.09.2021	stan na 30.06.2021	stan na 31.12.2020	stan na 30.09.2020
Rozliczenia międzyokresowe, w tym:	461,5	413,5	439,7	409,9
z tytułu świadczeń pracowniczych	268,9	210,6	274,8	233,8
z tytułu prowizji	185,1	199,1	154,0	171,1
inne	7,5	3,8	10,9	5,0
Pozostałe zobowiązania, w tym:	2 786,4	3 037,5	1 866,3	2 115,2
zobowiązanie z tytułu leasingu	342,4	361,7	393,7	395,8
rozrachunki międzybankowe	1 357,3	1 569,7	611,7	873,6
rozrachunki z dostawcami	485,5	431,4	290,7	379,4
rozrachunki publiczno-prawne	101,7	102,6	101,3	101,8
zobowiązanie do zapłaty na fundusz gwarancyjny BFG	147,0	138,5	121,8	109,3
zobowiązanie do zapłaty na fundusz przymusowej restrukturyzacji BFG	148,0	109,6	113,5	113,5
zobowiązania z tytułu obowiązkowej składki rocznej na fundusz przymusowej restrukturyzacji BFG	0,0	132,6	0,0	0,0
inne	204,5	191,4	233,6	141,8
Razem	3 247,9	3 451,0	2 306,0	2 525,1

7.19. Wartość godziwa

7.19.1. Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej

Poniżej zaprezentowano wartości bilansowe aktywów i zobowiązań finansowych w rozbiciu na poszczególne kategorie (poziomy) wyceny. W 2021 roku nie było przesunięć pomiędzy poziomami wyceny.

stan na 30.09.2021

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	RAZEM
Aktywa finansowe, w tym:	20 186,0	1 724,5	266,9	22 463,0
Wycena instrumentów pochodnych	-	1 131,2	-	1 131,2
Pozostałe aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	465,2	-	-	750,8
dłużne papiery wartościowe, w tym:	465,2	-	-	465,2
obligacje Skarbu Państwa w PLN	364,0	-	-	364,0
obligacje Skarbu Państwa Czech w CZK	100,7	-	-	100,7
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	0,5	-	-	0,5
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	-	-	87,6	87,6
kredyty obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	87,5	87,5
instrumenty kapitałowe	-	-	0,1	0,1
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	593,3	0,0	593,3
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w tym:	19 720,8	-	179,3	19 900,1
dłużne papiery wartościowe, w tym	19 720,8	-	-	19 720,8
obligacje Skarbu Państwa w PLN	17 163,0	-	-	17 163,0
obligacje Skarbu Państwa w EUR	1 043,1	-	-	1 043,1
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	1 027,2	-	-	1 027,2
obligacje Rządu Austriackiego	487,5	-	-	487,5
instrumenty kapitałowe	-	-	179,3	179,3
Zobowiązania finansowe, w tym:	250,5	1 589,9	0,0	1 840,4
Wycena instrumentów pochodnych	-	1 171,8	-	1 171,8
Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	250,5	12,1	-	262,6
zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji papierów wartościowych	250,5	-	-	250,5
zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	-	12,1	-	12,1
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	12,1	-	12,1
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	406,0	-	406,0

stan na 31.12.2020

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	RAZEM
Aktywa finansowe, w tym:	21 672,4	2 669,5	264,0	24 605,9
Wycena instrumentów pochodnych	-	1 199,8	-	1 199,8
Pozostałe aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	436,0	274,9	-	710,9
dłużne papiery wartościowe, w tym:	436,0	-	-	436,0
obligacje Skarbu Państwa w PLN	419,2	-	-	419,2
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	16,8	-	-	16,8
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	274,9	-	274,9
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	0,7	-	106,3	107,0
kredyty obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	106,2	106,2
instrumenty kapitałowe	0,7	-	0,1	0,8
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	1 194,8	-	1 194,8
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w tym:	21 235,7	-	157,7	21 393,4
dłużne papiery wartościowe, w tym:	21 235,7	-	-	21 235,7
obligacje Skarbu Państwa w PLN	18 608,0	-	-	18 608,0
obligacje Skarbu Państwa w EUR	1 057,7	-	-	1 057,7
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	1 078,1	-	-	1 078,1
obligacje Rządu Austriackiego	491,9	-	-	491,9
instrumenty kapitałowe	-	-	157,7	157,7
Zobowiązania finansowe, w tym:	265,5	1 823,8	0,0	2 089,3
Wycena instrumentów pochodnych	-	1 065,3	-	1 065,3
Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	265,5	200,0	-	465,5
zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji papierów wartościowych	265,5	-	-	265,5
zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	-	200,0	-	200,0
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	200,0	-	200,0
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	558,5	-	558,5

W ciągu 3 kwartałów 2021 roku techniki wyceny dla Poziomu 1 i 2 wyceny nie uległy zmianie. W aktywach finansowych klasyfikowanych do poziomu 3 wyceny na 30 września 2021 roku znajdują się nienotowane instrumenty kapitałowe oraz kredyty, które nie spełniły kryterium SPPI według MSSF 9.

Wycena do wartości godziwej nienotowanych udziałów kapitałowych w innych spółkach jest oparta o model zdyskontowanych przepływów pieniężnych, dywidend lub ekonomicznej wartości dodanej. Szacunki przyszłych przepływów pieniężnych zostały przygotowane w oparciu o średnioterminowe prognozy rentowości przygotowane przez Zarządy tych spółek. Stopa dyskonta jest oparta o koszt kapitału własnego szacowany w oparciu model CAPM (Capital Asset Pricing Model). Na koniec 3 kwartału 2021 roku kształtowała się w przedziale 8,7%-14,5% w zależności od spółki, w porównaniu do 7,7%-13,5% na koniec 2020 roku. Wycena do wartości godziwej nienotowanych udziałów kapitałowych w innych spółkach na 30 września 2021 roku oraz na 31 grudnia 2020 roku obejmowała następujące podmioty: Biuro Informacji Kredytowej S.A., Krajową Izbę Rozliczeniową S.A., Polski Standard Płatności sp. z o.o. oraz Twisto Polska sp. z o.o.

Metodyka wyceny do wartości godziwej portfela kredytów opiera się na metodzie zdyskontowanych przepływów pieniężnych. W ramach tej metody dla każdego wycenianego kontraktu szacowane są oczekiwane przepływy pieniężne, czynniki dyskontowe na poszczególne daty płatności oraz wyznaczana jest wartość zdyskontowanych przepływów pieniężnych na datę wyceny. Modele wyceny zasilane są parametrami biznesowymi dla poszczególnych kontraktów oraz parametrami obserwowalnymi przez rynek, takimi jak krzywe stóp procentowych, koszt płynności i koszt kapitału. Zmiana parametrów przyjętych do wyceny nie miała istotnego wpływu na wartość wyceny na 30 września 2021 roku.

7.19.2. Aktywa i zobowiązania finansowe, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej

stan na 30.09.2021

	Wartość bilansowa	Wartość godziwa			
		Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	RAZEM
Inwestycyjne papiery wartościowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu; w tym:	32 550,0	27 186,5	5 622,8	-	32 809,4
obligacje Skarbu Państwa w PLN	16 644,8	16 789,0	-	-	16 789,0
obligacje Skarbu Państwa w EUR	4 059,0	4 131,4	-	-	4 131,4
obligacje Banku Gospodarstwa Krajowego	2 316,5	539,8	1 766,8	-	2 306,6
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	5 689,4	5 726,3	-	-	5 726,3
obligacje Polskiego Funduszu Rozwoju	3 840,3	-	3 856,1	-	3 856,1
Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu; w tym:	141 168,6	-	-	141 487,7	141 487,7
Bankowość korporacyjna; w tym:	74 569,6	-	-	75 204,8	75 204,8
kredyty i pożyczki (w rachunku bieżącym i terminowe)	55 208,3	-	-	55 754,0	55 754,0
należności leasingowe	10 551,8	-	-	10 695,6	10 695,6
należności faktoringowe	6 172,5	-	-	6 172,5	6 172,5
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne i komunalne)	2 637,0	-	-	2 582,7	2 582,7
Bankowość detaliczna; w tym:	63 560,1	-	-	63 244,0	63 244,0
kredyty i pożyczki hipoteczne	55 290,4	-	-	54 949,8	54 949,8
kredyty i pożyczki pozostałe	8 269,7	-	-	8 294,2	8 294,2
Inne należności	3 038,9	-	-	3 038,9	3 038,9
Zobowiązania wobec klientów	164 586,3	-	-	164 592,1	164 592,1
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	547,2	-	-	552,4	552,4
Zobowiązania podporządkowane	2 318,2	-	-	2 321,8	2 321,8

stan na 31.12.2020

	Wartość bilansowa	Wartość godziwa			
		Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	RAZEM
Inwestycyjne papiery wartościowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu; w tym:	33 540,1	29 416,1	4 704,5	-	34 120,6
obligacje Skarbu Państwa w PLN	17 982,2	18 462,8	-	-	18 462,8
obligacje Skarbu Państwa w EUR	4 094,3	4 133,9	-	-	4 133,9
obligacje Banku Gospodarstwa Krajowego	2 103,4	537,6	1 555,4	-	2 093,0
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	6 170,9	6 281,8	-	-	6 281,8
obligacje Polskiego Funduszu Rozwoju	3 016,7	-	2 976,5	-	2 976,5
bony skarbowe	172,6	-	172,6	-	172,6
Kredyty i inne należności udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu; w tym:	124 655,3	-	-	124 318,4	124 318,4
Bankowość korporacyjna; w tym:	67 976,7	-	-	68 103,5	68 103,5
kredyty i pożyczki (w rachunku bieżącym i terminowe)	50 492,9	-	-	50 765,5	50 765,5
należności leasingowe	9 697,6	-	-	9 677,8	9 677,8
należności faktoringowe	4 794,5	-	-	4 794,5	4 794,5
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne i komunalne)	2 991,7	-	-	2 865,7	2 865,7
Bankowość detaliczna; w tym:	54 745,4	-	-	54 281,7	54 281,7
kredyty i pożyczki hipoteczne	47 621,8	-	-	47 127,0	47 127,0
kredyty i pożyczki pozostałe	7 123,6	-	-	7 154,7	7 154,7
Inne należności	1 933,2	-	-	1 933,2	1 933,2
Zobowiązania wobec klientów	151 028,5	-	-	151 032,9	151 032,9
Zobowiązania podporządkowane	2 309,2	-	-	2 160,0	2 160,0

7.20. Wpływ reformy stawek benchmarkowych

Międzybankowe stopy procentowe (IBORY) takie jak WIBOR, EURIBOR i LIBOR są powszechnie stosowane jako stawki referencyjne do określania oprocentowania w szerokim zakresie produktów finansowych i transakcji. Zgodnie z rekomendacją Rady Stabilności Finansowej (FSB), regulatorzy zobowiązali się do przeglądu i reformy głównych stawek referencyjnych. Ten przegląd jest na różnym etapie realizacji i jest procesowany z różną prędkością w zakresie różnych głównych walut.

Reforma stawki WIBOR została zrealizowana w 2020 roku i polegała na zmianie metodologii kalkulacji stawki. GPW Benchmark S.A. otrzymał autoryzację w zakresie stawki WIBOR zgodnie z Rozporządzeniem UE dotyczącym wskaźników referencyjnych. To umożliwia uczestnikom rynku dalsze wykorzystywanie stawki WIBOR do istniejących i nowych kontraktów. Bank oczekuje, że stawka WIBOR będzie istniała jako stawka referencyjna w dającej się przewidzieć przyszłości.

ICE Benchmark Administration jako administrator stawek LIBOR ogłosił, że po 31 grudnia 2021 roku zaprzestanie publikować większość stawek LIBOR, które są ustalane w oparciu o informacje dostarczane przez panel banków. Tylko stawka LIBOR USD w tenorach jednodniowym, 1-, 3- i 12-miesięczna będzie publikowana do 30 czerwca 2023 roku w celu wykorzystania do istniejących produktów. Bank jest w trakcie procesu zmiany lub przygotowania do zmian warunków umownych w odpowiedzi na przedmiotową reformę, proaktywnie współpracując z uczestnikami rynku, kontrahentami i klientami w celu poinformowania oraz wsparcia w implementacji zmian wynikających z reformy.

22 października 2021 roku (tj. po zakończeniu okresu sprawozdawczego), Komisja Europejska opublikowała Rozporządzenie w sprawie wyznaczenia stopy składanej SARON publikowanej w strukturze terminowej jako ustawowego zamiennika dla niektórych terminów zapadalności stopy LIBOR dla franka szwajcarskiego (CHF LIBOR). Rozporządzenie stosuje się od 1 stycznia 2022 roku.

Projekt implementacji zmian wynikających z reformy stawek referencyjnych jest rozlegle zarządzany, z postępowaniem prac monitorowanym przez linie biznesowe raportujące do komitetu sterującego Projektem. Projekt prowadzi ocenę i koordynuje działania niezbędne do wprowadzenia wymaganych zmian do wewnętrznych procesów i systemów, z uwzględnieniem kwotowania cen, zarządzania ryzykiem, dokumentacji prawnej, strategii zabezpieczeniowych, jak również wpływu zmian na klientów. Bank kontynuuje monitorowanie opracowań rynkowych i ustaleń w kilku obszarach niepewności takich jak dostępność stawek referencyjnych w strukturze terminowej, w celu uwzględnienia wpływu na prace projektowe, naszych klientów oraz powiązane ryzyka.

Struktura aktywów i zobowiązań finansowych według stawek referencyjnych

stan na 30.09.2021

	z datą zapadalności po 31.12.2021 wartość nominalna	z datą zapadalności po 30.06.2023 wartość nominalna
Aktywa finansowe według stawki referencyjnej		
GBP LIBOR	9,6	-
USD LIBOR	369,5	156,2
CHF LIBOR	894,6	-
Wszystkie pozostałe stawki referencyjne w tym LIBOR i EONIA z datą zapadalności do 31.12.2021	170 819,2	-
Razem aktywa finansowe	172 092,8	156,2
Zobowiązania finansowe według stawki referencyjnej		
GBP LIBOR	0,1	-
USD LIBOR	4,1	0,0
CHF LIBOR	149,5	-
Wszystkie pozostałe stawki referencyjne w tym LIBOR i EONIA z datą zapadalności do 31.12.2021	3 824,0	-
Razem zobowiązania finansowe	3 977,7	0,0

stan na 31.12.2020

	z datą zapadalności po 31.12.2021 wartość nominalna	z datą zapadalności po 30.06.2023 wartość nominalna
Aktywa finansowe według stawki referencyjnej		
GBP LIBOR	5,1	-
USD LIBOR	291,0	192,8
CHF LIBOR	962,6	-
Wszystkie pozostałe stawki referencyjne w tym LIBOR i EONIA z datą zapadalności do 31.12.2021	148 684,4	-
Razem aktywa finansowe	149 943,1	192,8
Zobowiązania finansowe według stawki referencyjnej		
GBP LIBOR	0,2	-
USD LIBOR	0,2	0,0
CHF LIBOR	362,5	-
Wszystkie pozostałe stawki referencyjne w tym LIBOR i EONIA z datą zapadalności do 31.12.2021	7 015,5	-
Razem zobowiązania finansowe	7 378,4	0,0

Struktura pozycji pozabilansowych według stawek referencyjnych

stan na 30.09.2021

	z datą zapadalności po 31.12.2021 wartość nominalna	z datą zapadalności po 30.06.2023 wartość nominalna
Pozycje pozabilansowe według stawki referencyjnej		
USD LIBOR	4 778,9	4 066,4
Wszystkie pozostałe stawki referencyjne w tym LIBOR i EONIA z datą zapadalności do 31.12.2021	869 097,9	-
Razem	873 876,8	4 066,4

stan na 31.12.2020

	z datą zapadalności po 31.12.2021 wartość nominalna	z datą zapadalności po 30.06.2023 wartość nominalna
Pozycje pozabilansowe według stawki referencyjnej		
USD LIBOR	5 160,6	4 395,4
Wszystkie pozostałe stawki referencyjne w tym LIBOR i EONIA z datą zapadalności do 31.12.2021	788 452,3	-
Razem	793 612,9	4 395,4

Wpływ reformy na rachunkowość zabezpieczeń

Bank stosuje zabezpieczenie wartości godziwej i zabezpieczenie przepływów pieniężnych zgodnie z MSR 39, w zakresie których ryzyko stopy procentowej i ryzyko kursowe jest desygnowane jako ryzyko zabezpieczane w określonych strategiach na bazie indywidualnej i portfelowej. Pozycjami zabezpieczanym są głównie portfele kredytowe, zakupione obligacje skarbowe oraz rachunki oszczędnościowe/depozytowe.

Bank zastosował zmiany do MSR 39 opublikowane we wrześniu 2019 roku do powiązania zabezpieczającego, które bazuje na stawce LIBOR CHF, jako powiązania zabezpieczającego bezpośrednio dotkniętego przez reformę stawek referencyjnych. Niemniej jednak w 3 kwartale 2021 roku Bank zdecydował się unieważnić to powiązanie zabezpieczające. Poprzez zastosowanie

wspomnianych zmian do MSR 39 Bank przyjmuje jedynie założenie, że przepływy pieniężne bazujące na stawce LIBOR CHF z pozycji zabezpieczanej tego unieważnionego powiązania zabezpieczającego nie będą dotknięte przez reformę stawek referencyjnych.

W zakresie powiązań zabezpieczających, bazujących na stawkach WIBOR i EURIBOR wspomniane powyżej zmiany do MSR 39 nie mają zastosowania, ponieważ stawki te zostały już zreformowane i ich publikacja będzie dalej kontynuowana. Z uwagi na to, że aktualnie Bank stosuje zasady rachunkowości zabezpieczeń tylko w zakresie stawek WIBOR i EURIBOR, wpływ reformy stawek referencyjnych na powiązania zabezpieczające funkcjonujące w Banku jest bardzo ograniczony.

8. Łączny współczynnik kapitałowy

	stan na 30.09.2021	stan na 30.06.2021	stan na 31.12.2020* (po uwzględnieniu w funduszach własnych zysku netto wypracowanego w 2020 roku)	stan na 31.12.2020 (według wartości zaraportowanych w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2020)	stan na 30.09.2020
Fundusze własne					
A. Kapitały własne ze sprawozdania z sytuacji finansowej, w tym:	17 440,8	17 857,6	18 618,3	18 618,3	18 595,8
A.I. Kapitały własne ujęte w funduszach własnych	15 185,3	15 133,8	15 138,3	14 266,1	14 122,5
A.II. Kapitały własne nie ujęte w wyliczeniu funduszy własnych	2 255,5	2 723,8	3 480,0	4 352,2	4 473,3
B. Pomniejszenia i zwiększenia funduszy własnych, w tym:	1 956,0	1 954,2	2 082,0	2 127,8	2 093,9
zobowiązania podporządkowane	2 233,5	2 213,6	2 307,4	2 307,4	2 263,4
wartość firmy i inne wartości niematerialne	-449,3	-453,3	-466,9	-466,9	-514,0
korekta w okresie przejściowym z tytułu dostosowania do wymogów MSSF 9*	-0,9	251,9	316,0	361,8	0,0
korekta wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny	237,0	-25,5	-24,9	-24,9	370,0
aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i niewynikające z różnic przejściowych	-23,3	-31,7	-49,6	-49,6	-25,5
niedobór pokrycia z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych	-41,0	-0,8	0,0	0,0	0,0
Fundusze własne przyjęte do kalkulacji łącznego współczynnika kapitałowego (A.I. + B), w tym:	17 141,3	17 088,0	17 220,3	16 393,9	16 216,4
Kapitał podstawowy Tier 1	14 907,8	14 874,4	14 912,9	14 086,5	13 953,0
Kapitał Tier 2	2 233,5	2 213,6	2 307,4	2 307,4	2 263,4
Aktywa ważone ryzykiem; w tym:	99 593,2	94 513,9	88 211,1	87 555,4	86 997,5
z tytułu ryzyka kredytowego	88 101,5	83 155,5	77 239,7	77 449,5	76 671,3
z tytułu ryzyka operacyjnego	10 209,5	10 209,5	10 209,5	9 344,0	9 344,0
pozostałe	1 282,2	1 148,9	761,9	761,9	982,2
Łączne wymogi kapitałowe	7 967,5	7 561,1	7 056,9	7 004,4	6 959,8
Łączny współczynnik kapitałowy (TCR)	17,21%	18,08%	19,52%	18,72%	18,64%
minimalny wymagany poziom	11,003%	11,003%	11,002%	11,002%	11,001%
nadwyżka wskaźnika TCR ponad wymóg regulacyjny (p.p)	6,21	7,08	8,52	7,72	7,64
Współczynnik kapitału Tier 1 (T1)	14,97%	15,74%	16,91%	16,09%	16,04%
minimalny wymagany poziom	9,003%	9,003%	9,002%	9,002%	9,001%
nadwyżka wskaźnika T1 ponad wymóg regulacyjny (p.p)	5,97	6,74	7,91	7,09	7,04

*) 15 kwietnia 2021 roku Walne Zgromadzenie Banku zatwierdziło podział zysku za rok 2020. Zaliczenie do funduszy własnych na 31 grudnia 2020 roku zysku netto wypracowanego w 2020 roku skutkowało

wzrostem współczynników TCR i Tier1 odpowiednio do 19,52% i 16,91%, co zostało zaprezentowane w tabeli powyżej.

W kalkulacji współczynników kapitałowych Grupa skorzystała z przepisów przejściowych w zakresie złagodzenia wpływu wdrożenia standardu MSSF 9 na poziom funduszy własnych. W przypadku pełnego ujęcia wpływu wdrożenia standardu MSSF 9, współczynniki kapitałowe według stanu na 30 września 2021 roku kształtowałyby się następująco:

- 17,05% - łączny współczynnik kapitałowy (TCR),
- 14,74% - współczynnik kapitału Tier 1 (T1).

Za okresy porównawcze w przypadku pełnego ujęcia wpływu wdrożenia standardu MSSF 9 poziom współczynników TCR i T1 wynosiłby odpowiednio:

- 17,91% i 15,48% według stanu na 30 czerwca 2021 roku,
- 18,48% i 15,69% według stanu na 31 grudnia 2020 roku,
- 19,28% i 16,56% według stanu na 31 grudnia 2020 roku po uwzględnieniu w funduszach własnych zysku netto wypracowanego w 2020 roku oraz
- 18,38% i 15,62% według stanu na 30 września 2020 roku).

9. Wskazanie czynników, które mogą mieć wpływ na wyniki finansowe w kolejnych kwartałach

- W ocenie ekonomistów Grupy osłabienie koniunktury w 3 kwartale 2021 roku w gospodarce światowej było przejściowe i w 4 kwartale 2021 roku oraz w kolejnych kwartałach należy spodziewać się silniejszego ożywienia gospodarczego. Liczba nowych przypadków Covid-19 na świecie spadła ostatnio poniżej 400 tys. dziennie, najniżej od początku lipca, co – przy coraz wyższym odsetku w pełni zaszczepionych (około 55% w USA i około 65% średnio w UE) – może oznaczać opanowanie 4 fali pandemii.
- Sytuacja epidemiczna w USA była bardzo poważna jeszcze we wrześniu, kiedy na ten kraj przypadało około 30% nowych zakażeń Covid-19 na świecie. Istotne obostrzenia epidemiczne przestały wprowadzić obowiązywać już na wiosnę, ale wysoka liczba zakażeń odbijała się na sektorach usługowych i utrudniała odbudowę zatrudnienia. Wygaśnięcie zasiłków covidowych na poziomie federalnym i stanowym oraz powrót dzieci do szkół, przy postępach w opanowaniu epidemii, przełoży się na odbudowę zatrudnienia i silniejszy wzrost od 4 kwartału 2021 roku (5,8% r/r) po lekkiej zadyszce w 3 kwartale 2021 roku (5,4% r/r). W ożywieniu pomaga olbrzymi impuls fiskalny uruchomiony przez administrację J. Bidena (równowartość ponad 10% PKB) i wciąż łagodna polityka pieniężna. Ożywieniu gospodarczemu towarzyszy jednak silna presja inflacyjna (CPI powyżej 5% w ostatnich miesiącach), co – pomimo umiarkowanego tempa odbudowy zatrudnienia po pandemii – powinno skłonić Fed do ogłoszenia ograniczenia programu QE już w listopadzie. Szczególnie niepokoi wzrost oczekiwań inflacyjnych uczestników rynków finansowych, firm i gospodarstw domowych. Zdaniem ekonomistów Grupy Rezerwa Federalna zdecyduje się na rozpoczęcie cyklu podwyżek stóp procentowych jesienią 2022. Z jednej strony presja inflacyjna jest wysoka, ale z drugiej Fed stara się uniknąć przedwczesnego zacieśnienia swojej polityki pieniężnej, gdyż zatrudnienie jest wciąż o 11 mln osób niższe niż przed pandemią.
- Perspektywy gospodarcze Europy na koniec 2021 roku są pozytywne, gdyż kraje UE dokonały olbrzymiego postępu w programie szczepień, co pozwoliło na zniesienie restrykcji epidemicznych. Ożywienie gospodarcze w 2 kwartale 2021 roku było imponujące, w kolejnym kwartale pojawiły się jednak wąskie gardła po stronie podaży, wynikające z coraz większych zakłóceń w globalnych łańcuchach dostaw, co szczególnie dotknęło przemysł samochodowy. Ostatni kwartał tego roku powinien przynieść jednak przyśpieszenie wzrostu gospodarczego do 5,1% r/r w porównaniu z 3,5% w 3 kwartale 2021 roku. Wynika to wysokiego poziomu zaufania konsumentów i uruchomienia wypłat w ramach Fundusz Odbudowy UE. Środki unijne powinny istotnie wpłynąć na inwestycje w przyszłym roku. Skorzystają na tym szczególnie Włochy i Hiszpania, które zostały mocno dotknięte podczas pandemii i są największymi

beneficjentami Funduszu Odbudowy. Przy narastaniu presji inflacyjnej, EBC zdecydował się latem na łagodne dostosowanie programu skupu aktywów, ale nastawienie w polityce pieniężnej pozostało jednak bardzo łagodne. W ocenie ekonomistów Grupy do końca roku 2022, a najprawdopodobniej nawet do końca 2023, Europejski Bank Centralny nie zdecyduje się na podwyżki stóp procentowych. W ostatnim czasie sytuację gospodarczą w Europie komplikuje szoku energetyczny, w szczególności kilkukrotny wzrost hurtowych cen gazu ziemnego.

- Kolejne fale Covid-19 w Polsce niosły coraz mniejsze obciążenie dla gospodarki i PKB w 2 kwartale odrobił straty do poziomu sprzed pandemii. Obok kontynuacji wzrostu w przemyśle po raz pierwszy od 1 kwartału 2020 wzrosły też w ujęciu rocznym usługi rynkowe. Rosnący poziom szczepień ogranicza skalę niezbędnych restrykcji sanitarnych, co sprzyja mobilności ludności i wspiera sektor usług. Zaburzenia w łańcuchach dostaw łagodzi duże zróżnicowanie produkcji, jednak coraz bardziej ciężą one firmom wytwórczym. Silny pozostaje popyt krajowy, głównie konsumpcyjny w związku z dobrą sytuacją na rynku pracy. Gorzej jest z popytem inwestycyjnym. Wprawdzie rosną inwestycje średnich i dużych firm oraz produkcja dóbr inwestycyjnych, to słabe są inwestycje MŚP i w sektorze publicznym. Dla firm coraz większą barierą wzrostu produkcji jest niedobór surowców, materiałów i półfabrykatów. Pomimo tych ograniczeń ekonomiści Grupy widzą szansę na wzrost PKB w tym toku o 5,4% realnie i ok. 5,0% w roku przyszłym. Zdaniem ekonomistów głównym czynnikiem wzrostu będzie spożycie prywatne przy ujemnym wkładzie we wzrost eksportu netto.
- Utrzymujący się popyt w kraju i za granicą pozwala firmom wytwórczym przenosić koszty szoków podażyowych i surowcowych na ceny wyrobów gotowych. Inflacja cen produkcji sprzedanej przemysłu rośnie w Polsce do poziomów najwyższych od 2011 roku. Przekłada się to też na najwyższą od 20 lat inflację CPI. Łagodzeniu szoków inflacyjnych nie sprzyja model wzrostu gospodarczego w Polsce. Od kilku lat oparty jest na konsumpcji przy malejącym w PKB udziale inwestycji prywatnych. Ekonomiści ING prognozują, że inflacja CPI w Polsce w tym roku może wynieść średnio 4,8%, na zbliżonym poziomie utrzyma się też w roku kolejnym. W 2022 roku, wraz z postępującą odbudową gospodarki większy wpływ na inflację będzie miała presja popytowa, wspierana m.in. luźną polityką fiskalną i pro-inflacyjnym impulsem z Polskiego Ładu przesuwających dochody gospodarstw domowych w kierunku tych mniej zamożnych o wyższej skłonności do konsumpcji. Problem rosnącej inflacji i ryzyko odnotowania oczekiwań inflacyjnych dostrzegła RPP podnosząc w październiku stopy procentowe o 40 pb. Ekonomiści Grupy uważają, że to początek cyklu podwyżek. RPP i tak jest spóźniona w reakcji względem innych banków centralnych w regionie, a inflacja w Polsce jest wyższa niż np. w Czechach czy na Węgrzech. Ekonomiści Grupy przewidują, że stopy procentowe w Polsce będą systematycznie rosły, do ok. 2% na przełomie 2022/2023.
- Rosnąca inflacja to obecnie problem globalny. W przypadku USA, połączenie wysokiej inflacji i silnego wzrostu gospodarczego oznacza, że Fed wkrótce (najprawdopodobniej jeszcze w tym roku) rozpocznie ograniczanie skupu aktywów. Pierwszą podwyżkę stóp w USA, zdaniem ekonomistów Grupy, możemy zobaczyć już w przyszłym roku, choć raczej w 2 jego połowie. Kontrastuje to z sytuacją w gospodarkach krajów strefy euro, gdzie zarówno inflacja jak i wzrost PKB są istotnie słabsze. Najprawdopodobniej więc EBC do 2024 roku nie zdecyduje się na zmiany stóp procentowych. Oznacza to, że scenariusz powszechnie wyceniany przez rynki jeszcze kilka miesięcy temu, czyli wyraźny wzrost EUR/USD pod koniec roku wraz z wygasaniem pandemii, jest mało realny. Ekonomiści Grupy oczekują raczej stabilizacji dolara względem euro.
- Sentyment do lokowania kapitałów na rynkach wschodzących może ograniczać niepewna sytuacja w Chinach, m.in. w związku z problemami branży budowlanej. Walutom CEE nie pomaga też mocny dolar. Dla złotego dodatkowym problemem jest bardzo łagodne nastawienie RPP – NBP odstaje w stosunku do czeskiego i węgierskiego banku centralnego. Dlatego przez większą część 4 kwartału 2021 roku ekonomiści Grupy oczekują utrzymania się pary EUR/PLN ponad 4,60. Widzą też istotne ryzyko osłabienia złotego w listopadzie. Rynek wycenia agresywną skalę podwyżek stóp NBP (m.in. o 50 pb w listopadzie). Zdaniem

ekonomistów Grupy gdyby rozczarowanie polityką NBP nałożyło się na gorsze nastroje na rynkach, nie można wykluczyć wzrostu EUR/PLN nawet do 4,70-4,80.

10. Pozycje pozabilansowe

	stan na 30.09.2021	stan na 30.06.2021	stan na 31.12.2020	stan na 30.09.2020
Udzielone zobowiązania pozabilansowe	45 905,9	45 685,6	43 587,5	41 656,8
Otrzymane zobowiązania pozabilansowe	20 853,6	13 014,6	11 586,1	11 477,4
Pozabilansowe instrumenty finansowe	893 581,9	868 045,0	797 919,5	816 244,4
Pozycje pozabilansowe ogółem	960 341,4	926 745,2	853 093,1	869 378,6

11. Emisje, wykup i spłaty dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych

W 3 kwartale 2021 roku w ramach Programu Emisji Obligacji (Program obligacji) podmiot zależny Grupy – ING Bank Hipoteczny S.A. – wyemitował kolejną, 5-tą Serię obligacji o wartości nominalnej 79 mln zł (tj. 158 sztuk o wartości nominalnej 500 tys. zł każda) i terminie wykupu ustalonym na 6 miesięcy. Obligacje zostały zarejestrowane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych w Warszawie. Cała emisja została wykupiona przez podmiot z Grupy Kapitałowej Banku. Na 30 września 2021 roku wartość bilansowa zobowiązań z tytułu emisji obligacji w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej wynosiła 150,0 mln zł (w porównaniu z 150,2 mln zł na 30 czerwca 2021 roku oraz 975,1 mln zł na 31 grudnia 2020 roku).

W analogicznym okresie 2020 roku, nie wystąpiły emisje, wykup i spłaty dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych.

Na 30 września 2021 roku Grupa posiadała zobowiązania z tytułu emisji listów zastawnych wyemitowanych w ramach ustanowionego w roku 2019 Programu emisji listów zastawnych ING Banku Hipotecznego S.A. (Program listów zastawnych). Celem ustanowienia Programu listów zastawnych było stworzenie infrastruktury prawnej w ramach której Grupa będzie mogła przeprowadzać emisje listów zastawnych zarówno na rynku lokalnym jak i zagranicznym. Środki pozyskane z inauguracyjnej 5-cio letniej „zielonej” emisji, przeprowadzonej w 4 kwartale 2019 roku, zostały przeznaczone na refinansowanie złotych kredytów hipotecznych osób fizycznych, zabezpieczonych na nieruchomościach należących do 15% najbardziej efektywnych energetycznie budynków w Polsce. Wykup emisji będzie miał miejsce w październiku 2024 roku. Na 30 września 2021 roku wartość bilansowa zobowiązań z tytułu emisji listów zastawnych wynosiła 397,2 mln zł (w porównaniu z 396,0 mln zł na 30 czerwca 2021 roku oraz 395,4 mln zł i 397,3 mln zł odpowiednio na 31 grudnia i 30 września 2020 roku).

12. Wyłacone dywidendy

2 kwietnia 2020 roku Walne Zgromadzenie podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku za 2019 rok, w ten sposób, że kwota uprzednio przeznaczona na dywidendę, czyli 494 380 000,00 zł, została pozostawiona jako niepodzielona.

15 kwietnia 2021 roku Walne Zgromadzenie zatwierdziło przeznaczenie całości zysku netto jednostki dominującej Grupy za rok 2020 na zasilenie kapitałów własnych, przy czym kwota 663 510 000,00 zł została pozostawiona jako zysk niepodzielony w celu zachowania możliwości jej podziału w przyszłości w sposób uwzględniający wypłatę dywidendy.

19 października 2021 roku Zarząd Banku podjął decyzję o przedłożeniu Nadzwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu propozycji podziału części zysku netto Banku za 2020 rok pozostawionego jako zysk niepodzielony przeznaczając go w całości na wypłatę dywidendy, co przy kwocie 663 510 000,00 zł, oznacza wypłatę 5,10 zł brutto na jedną akcję. Więcej informacji dotyczącej decyzji Zarządu Banku znajduje się w rozdziale 3 *Istotne zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego*.

13. Rozliczenia z tytułu spraw spornych i inne rezerwy

Wartości utworzonych przez Grupę rezerw zaprezentowano w nocie 7.17. Rezerwy.

Rezerwa na sprawy sporne

Wartość postępowań dotyczących zobowiązań lub wierzytelności toczących się w 3 kwartale 2021 roku nie przekroczyła 10% kapitałów własnych Grupy, podobnie jak w roku 2020. W ocenie Grupy, żadne z pojedynczych postępowań toczących się w roku 2021 przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, jak również wszystkie postępowania łącznie nie stwarzają zagrożenia dla płynności finansowej Grupy.

Zmiana stanu rezerw na roszczenia sporne

	3 kwartał 2021	3 kwartały 2021 narastająco	3 kwartał 2020	3 kwartały 2020 narastająco
	okres od 01.07.2021 do 30.09.2021	okres od 01.01.2021 do 30.09.2021	okres od 01.07.2020 do 30.09.2020	okres od 01.01.2020 do 30.09.2020
Stan na początek okresu	28,8	21,4	18,3	18,1
Zmiany w okresie, w tym:	0,3	7,7	0,0	0,2
utworzenie rezerw	0,5	8,3	0,6	1,4
rozwiązanie rezerw	-0,1	-0,4	-	-0,4
wykorzystanie rezerw	-0,1	-0,2	-0,6	-0,7
reklasyfikacje	-	-	-	-0,1
Stan na koniec okresu	29,1	29,1	18,3	18,3

Inne rezerwy

Pozycja *Inne rezerwy* prezentowana w nocie 7.17. Rezerwy zawiera rezerwy dotyczące spłaconych kredytów hipotecznych indeksowanych kursem CHF oraz rezerwy na zwroty prowizji z tytułu kredytów konsumenckich przedpłaconych przez klientów.

- Ryzyko prawne związane z portfelem kredytów indeksowanych do CHF

Na 30 września 2021 roku kwota korekty wartości bilansowej brutto wynikająca z ryzyka prawnego dla portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF wykazywanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wyniosła 314,3 mln zł (w porównaniu do 289,2 mln zł na 30 czerwca 2021 roku oraz 300,0 mln zł na koniec roku 2020).

W odniesieniu do kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF usuniętych już ze sprawozdania z sytuacji finansowej na 30 września 2021 roku Grupa utrzymywała rezerwę w wysokości 10,9 mln zł (w porównaniu do 11,1 mln zł na 30 czerwca 2021 roku oraz 11,8 mln zł na koniec roku 2020). Kwota ta prezentowana jest w zobowiązaniach w pozycji Rezerwy.

Na koniec 3 kwartału 2021 roku wartość netto portfela walutowych kredytów hipotecznych Grupy wynosiła 516,7 mln zł, z czego 504,4 mln zł stanowiła wartość portfela kredytów indeksowanych do CHF (odpowiednio 534,4 mln zł i 521,3 mln zł na 30 czerwca 2021 roku oraz 600,7 mln zł i 584,9 mln zł na koniec roku 2020).

Istotne założenia dotyczące kalkulacji korekty wartości bilansowej brutto wynikającej z ryzyka prawnego dla portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF wykazywanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz rezerw dotyczących kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF usuniętych już ze sprawozdania z sytuacji finansowej opisano w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku.

Na 30 września 2021 roku przeciwko Bankowi toczyło się 701 spraw sądowych (odpowiednio 617 oraz 450 spraw na 30 czerwca 2021 roku i na koniec roku 2020) w związku z zawartymi umowami o kredyt w złotych indeksowany kursem CHF.

Na 30 września 2021 roku niespłacony kapitał kredytów, których dotyczyły przedmiotowe postępowania wynosił 180,8 mln zł (odpowiednio 162,0 mln zł oraz 129,6 mln zł na 30 czerwca 2021 roku i na koniec roku 2020).

Do tej pory do Banku nie wpłynął żaden pozew zbiorowy, jak również żadna z klauzul stosowanych przez Bank w umowach nie została wpisana do rejestru klauzul niedozwolonych.

3 października 2019 roku TSUE wydał wyrok, który nie dotyczył oceny klauzul znajdujących się w umowach kredytów indeksowanych do CHF pod kątem ich ewentualnej abuzywności, a jedynie możliwych konsekwencji uznania przez sąd krajowy abuzywności danego postanowienia. W wyroku zawarto pewne wskazówki, którymi powinny kierować się sądy krajowe. Trybunał kolejny raz potwierdził, że ocena umowy nie powinna odbywać się w sposób automatyczny. To do sądu krajowego należy również ocena, czy po stwierdzeniu abuzywności danego postanowienia umowa – zgodnie z prawem krajowym – nie może dalej obowiązywać bez takiego postanowienia. Dopiero, gdy sąd krajowy dojdzie do przekonania, że umowa nie może dalej obowiązywać bez warunku uznanego za abuzywny, klient wyraża zgodę na utrzymanie uznanych za abuzywne postanowień lub wyrażnie się temu sprzeciwia. Ocena potencjalnych skutków dla konsumenta stwierdzenia nieważności danej umowy kredytowej również należy do sądu krajowego. TSUE poddał też w wątpliwość możliwość przekształcenia kredytu w kredyt złotówkowy oprocentowany według stawki LIBOR. Zdaniem Trybunału taka opcja mogłaby być zbyt daleko idącą ingerencją w charakter głównego przedmiotu umowy.

W lipcu 2019 roku ZBP wystąpił do Prezes Sądu Najwyższego (dalej SN) w sprawie poddania analizie przez SN wadliwej, z prawnego i ekonomicznego punktu widzenia, koncepcji przekształcenia umowy o kredyt indeksowany do CHF w kredyt PLN według stawki LIBOR, wyrażonej w opinii Rzecznika Generalnego TSUE. W sierpniu 2019 roku SN wydał publikację, w której powyższe rozwiązanie postulowane przez Rzecznika zostało zaakceptowane.

W związku z powyższym, w ocenie Banku wyroki sądów krajowych w tych sprawach mogą być nadal różne.

Jednocześnie, z informacji przekazywanych przez pełnomocników reprezentujących banki w sporach frankowych wynika, że w wielu sądach ukształtowała się praktyka polegająca na zaniechaniu badania przesłanek abuzywności klauzul waloryzacyjnych. Coraz więcej sędziów stoi na stanowisku, że zostało już przesądzone, że jeśli klauzula waloryzacyjna odsyła do tabeli kursowej banku to jest ona abuzywna. Dlatego sędziowie rezygnują z oceny danego, konkretnego postanowienia umownego, a ich rozważania koncentrują się jedynie na analizie, czy umowa może dalej być wykonywana bez tego postanowienia. Ostatnie orzeczenia pokazują, że najczęściej sądy nie widzą takiej możliwości i stwierdzają nieważność umowy kredytu. Powyższa praktyka przejawia się we wzroście liczby przegranych przez banki spraw sądowych w 2020 i 2021 roku. Z uwagi na ogólną liczbę spraw i obciążenie sądów będzie to jednak proces rozłożony w czasie.

11 maja 2021 roku odbyło się posiedzenie pełnego składu Izby Cywilnej SN (pierwotnie zaplanowane na 25 marca 2021 roku). Podczas posiedzenia miał zostać rozpoznany wniosek Pierwszego Prezesa SN z 29 stycznia 2021 roku o podjęcie uchwały w przedmiocie następujących zagadnień prawnych dotyczących tematyki kredytów denominowanych i indeksowanych w walutach obcych (podstawa prawna art. 83 § 1 ustawy z 8 grudnia 2017 roku o SN):

1. Czy w razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie wiąże konsumenta, możliwe jest przyjęcie, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów?

W razie odpowiedzi przeczącej na powyższe pytanie:

2. Czy w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego do takiej waluty umowa może wiązać strony w pozostałym zakresie?
3. Czy w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu denominowanego w walucie obcej umowa ta może wiązać strony w pozostałym zakresie?

Niezależnie od treści odpowiedzi na pytania 1-3:

4. Czy w przypadku nieważności lub bezskuteczności umowy kredytowej, w wykonaniu której bank wypłacił kredytobiorcy całość lub część kwoty kredytu, a kredytobiorca dokonywał spłat kredytu, powstają odrębne roszczenia z tytułu nienależnego świadczenia na rzecz każdej ze stron, czy też powstaje jedynie jedno roszczenie, równe różnicy spełnionych świadczeń, na rzecz tej strony, której łączne świadczenie miało wyższą wysokość?
5. Czy w przypadku nieważności lub bezskuteczności umowy kredytowej z powodu niedozwolonego charakteru niektórych jej postanowień, bieg przedawnienia roszczenia banku o zwrot kwot wypłaconych z tytułu kredytu rozpoczyna się od chwili ich wypłaty?
6. Czy, jeżeli w przypadku nieważności lub bezskuteczności umowy kredytowej którejkolwiek ze stron przysługuje roszczenie o zwrot świadczenia spełnionego w wykonaniu takiej umowy, strona ta może również żądać wynagrodzenia z tytułu korzystania z jej środków pieniężnych przez drugą stronę?

Rozpatrując na posiedzeniu niejawnym wnioszek Pierwszego Prezesa SN, skład całej Izby Cywilnej SN postanowił zawiadomić o toczącym się postępowaniu Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka oraz zwrócił się o zajęcie stanowiska przez te podmioty odnośnie zagadnień prawnych objętych wnioskiem. Ponadto SN postanowił zwrócić się o zajęcie takiego stanowiska przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego, Komisję Nadzoru Finansowego oraz Rzecznika Finansowego. Kolejne posiedzenie SN, które odbyło się 2 września 2021 roku nie przyniosło rozstrzygnięć – SN nie podjął uchwały w kwestiach objętych wnioskiem natomiast postanowił zwrócić się do TSUE z trzema pytaniami prejudycjalnymi dotyczącymi problematyki powoływania sędziów w Rzeczypospolitej Polskiej.

Wyrok SN może mieć wpływ na założenia przyjęte w modelu szacowania przez Grupę korekt wartości bilansowej brutto wynikających z ryzyka prawnego dla portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF wykazywanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz rezerw dotyczących ryzyka prawnego dla kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF usuniętych już ze sprawozdania z sytuacji finansowej. W szczególności może mieć on wpływ na ilość i rozstrzygnięcia spraw spornych oraz zainteresowanie kredytobiorców zawieraniem dobrowolnych ugód dotyczących konwersji na kredyty w PLN. Bank monitoruje sytuację prawną związaną z wyrokiem SN, co może mieć wpływ na zmianę założeń w modelu dotyczącym kosztów z tytułu ryzyka prawnego kredytów indeksowanych do CHF w kolejnych okresach sprawozdawczych.

29 kwietnia 2021 roku TSUE wydał kolejny wyrok w odpowiedzi na zapytanie sądu polskiego dotyczące kredytów indeksowanych do CHF. TSUE potwierdził, że jeśli nieuczciwe warunki zostały już wyeliminowane z umowy poprzez aneks, sąd nie powinien unieważnić umowy. TSUE potwierdził prymat utrzymania umowy przed nieważnością. Dopóki istnieje prawna możliwość utrzymania umowy, nie można jej unieważnić. Ocena dalszego obowiązywania umowy powinna być dokonywana zawsze na podstawie obiektywnego podejścia, nie można kierować się interesem konsumenta. TSUE orzekł, że zgodne z prawem UE jest, aby sąd krajowy nie unieważniał umowy kredytu walutowego. Zamiast tego, sąd krajowy powinien utrzymać w mocy umowę kredytu walutowego poprzez usunięcie z umowy kredytowej jedynie elementów uznanych za nieuczciwe (tzw. "blue pencil test") oraz zachowanie wszystkich pozostałych elementów – i jest to zgodne z prawem UE. Unieważnienie umów długoterminowych, takich jak umowy kredytowe, powinno być środkiem ostatecznym. TSUE zgodnie z przewidywaniami pozostawił sądowi krajowemu rozstrzygnięcie tego, co się wydarzy, jeżeli umowa kredytowa nie będzie mogła dalej obowiązywać po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków i tego, w jaki sposób strony powinny rozliczać takie umowy. Sąd krajowy powinien poinformować (w sposób obiektywny i wyczerpujący) konsumentów o wszelkich konsekwencjach prawnych, jakie niesie ze sobą

usunięcie warunku uznanego za nieuczciwy, nawet w sytuacji gdy strony reprezentowane są przez profesjonalnych pełnomocników.

7 maja 2021 roku SN przyjął uchwałę w składzie siedmiu sędziów SN odnoszącą się do zagadnień przedstawionych przez Rzecznika Finansowego, tj. rozliczeń stron w razie nieważności lub upadku umowy o kredyt indeksowany lub denominowany. SN potwierdził stanowisko wyrażone w uchwale z 16 lutego 2021 roku (III CZP 11/20), że w razie nieważności umowy każdej ze stron przysługuje roszczenie o zwrot spełnionego przez tę stronę świadczenia (tzw. teoria dwóch kondykcji). SN nie przesądził, że każda umowa kredytu indeksowanego lub denominowanego powinna zostać unieważniona. Stwierdzenie abuzywności postanowienia umownego powinno bowiem co do zasady skutkować zastosowaniem przez sądy krajowe takich rozwiązań, które przywracają równowagę. Według SN umowa powinna być uznana za definitywnie bezskuteczną, jeżeli konsument – należycie poinformowany o skutkach - nie wyrazi zgody na związanie postanowieniem uznanym za abuzywne.

W grudniu 2020 roku przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego przedstawił propozycję zawierania przez banki z kredytobiorcami dobrowolnych ugód. Założeniem ugód jest konwersja kredytów na kredyty denominowane w PLN, na mocy których następuje przeliczenie umowy kredytowej i spłat dokonywanych na jej podstawie przez kredytobiorcę w taki sposób, jakby kredyt od początku był udzielony w PLN. Oprocentowanie kredytu w PLN ustala się w oparciu o stawkę WIBOR z uwzględnieniem marży kredytowej wynikającej ze średniego oprocentowania nowych kredytów w PLN z miesiąca udzielenia kredytu w CHF publikowanego w statystykach NBP.

- Rezerwa na zwroty prowizji od przedpłaconych kredytów konsumenckich

11 września 2019 roku Europejski Trybunał Sprawiedliwości (TSUE) ogłosił wyrok w sprawie skierowanego przez Sąd Rejonowy Lublin-Wschód zapytania prejudycjalnego co do wykładni art. 16 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 roku w sprawie umów o kredyt konsumencki. Obowiązująca w Polsce Ustawa o kredycie konsumenckim (UKK) zawiera w art. 49 analogiczny przepis, co do którego do roku 2016 nie było wątpliwości interpretacyjnych i banki co do zasady pobierając prowizję za udzielenie kredytu nie zwracały jej klientowi w przypadku wcześniejszej spłaty (za wyjątkiem odstąpienia od umowy). Dyskusję w temacie interpretacji art. 49 UKK rozpoczął UOKiK wydając w 2016 roku wspólne stanowisko z Rzecznikiem Finansowym. Wyrok TSUE rozstrzyga tę kwestię w ten sposób, że w przypadku przedterminowej spłaty kredytu konsumenckiego banki powinny:

- obniżyć całkowity koszt kredytu wraz z jego wszystkimi elementami składowymi (np. opłaty, prowizję, ubezpieczenia);
- dokonać proporcjonalnego zwrotu tych kosztów tzn. zwrot powinien obejmować okres od dnia faktycznej spłaty kredytu do dnia ostatecznej spłaty określonej w umowie.

Po opublikowaniu w/w wyroku, Prezes UOKiK przedstawił swoje stanowisko, w którym w pełni podzielił ustalenia wyroku TSUE.

W związku z wyrokiem TSUE oraz oświadczeniem UOKiK, Grupa obecnie automatycznie zwraca proporcjonalnie część prowizji w przypadku przedterminowej spłaty kredytu konsumenckiego (dla spłat dokonanych po 11 września 2019 roku). Dla przedterminowych spłat dokonanych przed 11 września 2019 roku Grupa dokonuje zwrotów o ile klient złoży reklamację, a jej weryfikacja wykaże zasadność zwrotu.

9 października 2019 roku zostało Bankowi doręczone zawiadomienie o wszczęciu przez UOKiK postępowania wyjaśniającego i wezwanie do udzielenia informacji odnoszących się do produktów bankowych będących w ofercie od 16 maja 2016 roku, do których znajdują zastosowanie przepisy ustawy o kredycie konsumenckim, w tym art. 49 tej ustawy. Postępowanie wyjaśniające dotyczy rozliczania przez Bank zwrotów prowizji w przypadkach przedterminowych spłat kredytów konsumenckich. 29 października 2019 roku Bank przekazał do UOKiK żądane informacje. 24 grudnia 2019 roku zostało Bankowi doręczone kolejne pismo UOKiK w tym samym postępowaniu z wnioskiem o udzielenie dodatkowych informacji. Bank odpowiedział na nie 3 stycznia 2020 roku.

Wysokość utworzonej rezerwy na zwroty dokonywane na ścieżce reklamacyjnej na koniec 3 kwartału 2021 roku kształtowała się na poziomie 7,6 mln zł. Na 30 września 2021 roku nie nastąpiła zmiana szacunków w odniesieniu do zwrotów prowizji realizowanych na ścieżce reklamacyjnej.

Grupa monitoruje wpływ wyroków TSUE na zachowania kredytobiorców, praktykę i orzecznictwo polskich sądów w tych sprawach oraz na bieżąco dokonuje oceny prawdopodobieństwa wpływu środków pieniężnych w odniesieniu do kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF oraz zwrotów prowizji z tytułu kredytów konsumenckich.

Postępowania prowadzone przed Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK)

- Postępowanie w sprawie postanowień przewidujących możliwość zmiany wzorca umownego, umowy lub tabeli opłat i prowizji z ważnych przyczyn, tzw. klauzul modyfikacyjnych

1 kwietnia 2019 roku Prezes UOKiK wszczął z urzędu postępowanie w sprawie o uznanie wzorca umowy za niedozwolony w zakresie postanowień umownych, które mogą naruszać art. 23a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Postępowanie dotyczy postanowień przewidujących możliwość zmiany wzorca umownego, umowy lub tabeli opłat i prowizji z ważnych przyczyn, tzw. klauzul modyfikacyjnych.

Zakres postępowania odnosi się do zapisów w różnych ogólnych warunkach umów, regulaminach oraz umowach zawieranych z konsumentami: dla pożyczek pieniężnych, limitu zadłużenia w koncie, udzielania i spłaty kredytów w rachunku brokerskim, korzystanie z karty kredytowej – w wersji obowiązującej od 7 marca 2016 roku; dla rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych oraz oszczędnościowych – w wersji obowiązującej od 9 listopada 2015 roku; dla prowadzenia rachunków płatniczych – w wersji obowiązującej od 6 sierpnia 2018 roku; dla kart przedpłaconych – w wersji obowiązującej od 1 stycznia 2016 roku.

W ocenie Prezesa UOKiK analizowane klauzule modyfikacyjne mogą stanowić niedozwolone postanowienia umowne ze względu na:

- możliwość jednostronnej zmiany ogólnych warunków umowy co do jej istotnych postanowień, w zakresie umów umożliwiających generowanie zadłużenia po stronie konsumentów, zawartych na czas oznaczony,
- ogólny, niedoprecyzowany charakter przesłanek jednostronnej zmiany umowy, który nie daje konsumentom możliwości ich poprawnej weryfikacji, a w niektórych zapisach brak ograniczeń czasowych co do zakresu zmian,
- brak zapisów dotyczących możliwości kontynuowania umowy zawartej na czas oznaczony dotyczącej kredytowania potrzeb konsumentów na dotychczasowych zasadach w przypadku niezaakceptowania jednostronnych propozycji zmian kierowanych ze strony Banku.

Pismem z 13 maja 2021 roku UOKiK zawiadomił Bank o zakończeniu zbierania materiału dowodowego. UOKiK zdecydował o przedłużeniu terminu zakończenia postępowania do 31 grudnia 2021 roku.

Na 30 września 2021 roku Grupa nie zidentyfikowała przesłanek do utworzenia rezerw z tego tytułu.

- Postępowanie w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

Przed Prezesem UOKiK prowadzone było postępowanie wszczęte z urzędu 9 lipca 2014 roku w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na: dokonywaniu w trakcie obowiązywania umów o kartę płatniczą wymiany kart płatniczych niewyposażonych w funkcję zbliżeniową na karty wyposażone w tą funkcję bez zmiany treści umowy; wywodzeniu skutków prawnych z komunikatu dla posiadaczy rachunków określonych w *Regulaminie świadczenia przez ING Bank Śląski usług w ramach prowadzenia rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych oraz rachunków oszczędnościowych dla osób fizycznych*; niedostarczeniu konsumentom informacji o możliwości oraz zasadach dokonywania za pomocą kart płatniczych tzw. transakcji zbliżeniowych, limitach wydatków dla transakcji płatniczych wykonywanych za pomocą tych kart płatniczych, w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku, w odpowiednim czasie przed zawarciem umowy.

Propozycje zobowiązań Banku przedstawione nadzorcy w ramach postępowania zostały już zrealizowane. 18 grudnia 2018 roku UOKiK zdecydował o przedłużeniu postępowania. W lipcu 2021 roku UOKiK zwrócił się o informację czy Bank podtrzymuje wolę zobowiązania. W związku z wykonaniem wszystkich propozycji zobowiązań złożonych w ramach postępowania oraz brakiem kwestionowanych przez urząd praktyk, Bank wniósł o umorzenie postępowania. Do dnia publikacji niniejszego sprawozdania status postępowania nie uległ zmianie. Na 30 września 2021 roku Grupa nie zidentyfikowała przesłanek do utworzenia rezerw z tego tytułu.

- Postępowanie w sprawie zarzutu praktyk ograniczających konkurencję na rynku usług acquiringowych związanych z płatnościami za pomocą kart płatniczych w Polsce

Po przeprowadzeniu przeciwko ING Bankowi Śląskiemu S.A. oraz innym bankom postępowania antymonopolowego, na wniosek Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji – Związek Pracodawców (POHiD), Prezes UOKiK wydał 29 grudnia 2006 roku decyzję stwierdzającą, że Bank dopuścił się praktyk ograniczających konkurencję. Za ograniczającą konkurencję UOKiK uznał praktykę polegającą na uczestniczeniu przez różne polskie banki, w tym Bank, w porozumieniu ograniczającym konkurencję na rynku usług acquiringowych związanych z regulowaniem zobowiązań konsumentów wobec akceptantów, z tytułu płatności za nabywane przez konsumentów towary i usługi, za pomocą kart płatniczych na terytorium Polski poprzez wspólne ustalanie wysokości stawek opłaty interchange pobieranej od transakcji dokonywanych kartami systemu Visa i MasterCard w Polsce. W związku ze stwierdzeniem praktyk ograniczających konkurencję UOKiK nałożył kary pieniężne, w tym na Bank w kwocie 14,1 mln zł.

Od decyzji tej m.in. Bank złożył odwołanie do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (SOKiK). Wyrokiem 12 listopada 2008 SOKiK zmienił decyzję UOKiK, w ten sposób, że nie stwierdził praktyki ograniczającej konkurencję. 22 kwietnia 2010 roku wyrok ten został uchylony wyrokiem Sądu Apelacyjnego, który przekazał sprawę SOKiK do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem SOKiK z 21 listopada 2013 roku Sąd nie zmienił decyzji UOKiK w zakresie zarzutu ograniczenia konkurencji, ale zmniejszył Bankowi karę do kwoty 0,4 mln zł. Wyrok SOKiK został jednak zmieniony wyrokiem Sądu Apelacyjnego, który 6 października 2015 roku orzekł o zmianie wyroku SOKiK w ten sposób, że oddalono wszystkie odwołania w całości. Wskutek tego orzeczenia decyzja Prezesa stała się prawomocna, a Bank w październiku 2015 roku zapłacił orzeczoną karę 14,1 mln zł.

Bank, podobnie jak inne banki uczestniczące w postępowaniu, wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego. 25 października 2017 roku Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego przekazując temu sądowi sprawę do ponownego rozpoznania. Zgodnie ze stanowiskiem UOKiK zapłacona kara została Bankowi zwrócona.

23 listopada 2020 roku Sąd Apelacyjny uchylił wyrok SOKiK z 21 listopada 2013 roku i przekazał sprawę SOKiK do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach.

27 kwietnia 2021 roku akta głównej sprawy dotyczącej opłaty interchange zostały przekazane do SOKiK.

Ze względu na brak ostatecznych rozstrzygnięć kwota zwróconej kary nie została ujęta w rachunku zysków i strat. Według stanu na 30 września 2021 roku Bank utrzymuje rezerwę w wysokości 14,1 mln zł.

Pozostałe postępowania

28 czerwca 2021 roku Bank otrzymał od Generalnego Inspektora Informacji Finansowej (GIIF) wystąpienie pokontrolne na podstawie art. 142 ustawy z 1 marca 2018 roku o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu dotyczące kontroli przeprowadzonej w Banku w dniach od 16 listopada 2020 roku do 7 marca 2021 roku. 22 września 2021 roku Bank otrzymał zawiadomienie GIIF o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w tym obszarze. Bank w toku postępowania podejmuje wymagane prawem działania.

Jeżeli chodzi o inne postępowania przeciwko Bankowi, w 3 kwartale 2021 roku nie nastąpiły istotne zmiany, mające wpływ na dane finansowe prezentowane w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

14. Sezonowość lub cykliczność działalności

Działalność Grupy ING Banku Śląskiego nie podlega sezonowości i cykliczności w rozumieniu §21 MSR 34.

15. Transakcje z jednostkami powiązanymi

ING Bank Śląski S.A. jest spółką zależną od ING Bank N.V., który na 30 września 2021 roku posiadał 75% udziału w kapitale zakładowym ING Banku Śląskiego oraz 75% udziałów w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu ING Banku Śląskiego S.A. Jednostką dominującą najwyższego szczebla jest ING Groep N.V. z siedzibą w Holandii.

ING Bank Śląski przeprowadza na rynku międzybankowym operacje z ING Bank N.V. i podmiotami zależnymi od niego. Są to zarówno lokaty i kredyty krótkoterminowe, jak i operacje instrumentami pochodnymi. Bank prowadzi również rachunki bankowe podmiotów z Grupy ING, a także otrzymuje oraz udziela gwarancji podmiotom z Grupy ING. Ponadto spółka zależna Banku - ING Lease Sp. z o.o. otrzymała od ING Bank NV finansowanie długoterminowe kontraktów leasingowych w EUR (tzw. „matched funding”).

Wszystkie wyżej wymienione transakcje odbywają się na zasadach rynkowych.

Koszty działania ponoszone przez Bank na rzecz podmiotu dominującego wynikają przede wszystkim z umów o świadczenie usług konsultacyjno-doradczych, przetwarzania i analizy danych, udostępniania licencji oprogramowania oraz wsparcia informatycznego. W zakresie kosztów ponoszonych przez Bank na rzecz innych podmiotów powiązanych, dominującą rolę odgrywają umowy outsourcingowe dotyczące świadczenia usług hostingu zasobów systemowych dla różnych aplikacji, dzierżawy sprzętu IT, monitoringu dostępności i wydajności aplikacji i infrastruktury IT oraz testów penetracyjnych i monitoringu bezpieczeństwa informatycznego.

Koszty prezentowane są według wartości netto (bez podatku VAT).

Informacje liczbowe o transakcjach pomiędzy podmiotami powiązanymi

	ING Bank N.V.	Pozostałe podmioty Grupy ING	Podmioty stowarzy- szone	ING Bank N.V.	Pozostałe podmioty Grupy ING	Podmioty stowarzy- szone
	stan na 30.09.2021			stan na 31.12.2020		
Należności						
Rachunki nostro	44,6	7,4	-	2,3	8,1	
Złożone depozyty zabezpieczające typu call	-	-	-	105,6	1,1	-
Kredyty	22,3	8,0	-	21,5	22,6	-
Wycena dodatnia instrumentów pochodnych	208,6	-	-	78,3	3,7	-
Inne należności	2,9	1,7	-	4,9	0,5	-
Zobowiązania						
Depozyty otrzymane	423,0	120,8	23,5	1 476,3	550,0	10,9
Kredyty otrzymane	3 695,6	-	-	3 400,0	-	-
Pożyczka podporządkowana	2 318,3	-	-	2 309,3	-	-
Rachunki loro	20,7	101,4	-	34,3	182,6	-
Wycena ujemna instrumentów pochodnych	88,1	-	-	197,6	0,1	-
Inne zobowiązania	106,0	2,0	-	39,7	0,2	-
Operacje pozabilansowe						
Udzielone zobowiązania pozabilansowe	409,2	640,6	0,1	471,9	890,3	0,1
Otrzymane zobowiązania pozabilansowe	2 406,4	19,2	-	808,6	17,5	-
Transakcje wymiany walutowej	17 270,3	-	-	9 649,5	58,2	-
IRS	652,6	-	-	910,4	140,0	-
Opcje	1 406,0	16,8	-	2 355,0	17,0	
	3 kwartały 2021 narastająco okres od 01.01.2021 do 30.09.2021			3 kwartały 2020 narastająco okres od 01.01.2020 do 30.09.2020		
Przychody i koszty						
Przychody, w tym:	-7,3	6,3	38,7	-93,7	8,0	36,6
przychody/koszty odsetkowe i prowizyjne	-28,6	4,7	38,7	-36,6	3,5	36,6
wynik na instrumentach finansowych	20,2	0,6	-	-57,8	4,3	-
wynik na pozostałej działalności podstawowej	1,1	1,0	-	0,7	0,2	-
Kosztu działania	120,6	6,9	-	103,3	5,5	

16. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności

Segmentacja działalności

Zarządzanie działalnością Grupy dokonywane jest w wymiarach określonych przez model biznesowy Grupy. Model biznesowy Grupy, głównie dla potrzeb sprawozdawczości zarządczej, zawiera podział klientów na dwa główne segmenty:

- segment bankowości detalicznej,
- segment bankowości korporacyjnej.

Podstawą wydzielenia poszczególnych segmentów są kryteria podmiotowe oraz – w przypadku podziału na podsegmenty – kryteria finansowe (w szczególności wysokość obrotów, poziom zgromadzonych aktywów). Szczegółowe zasady przypisywania klientów do poszczególnych segmentów regulują kryteria segmentacji klienta, które są określone wewnętrznymi regulacjami Grupy.

W Grupie został wydzielony organizacyjnie obszar działalności realizowanej przez Centre of Expertise Treasury. Działalność Centre of Expertise Treasury polega na zarządzaniu ryzykiem płynności krótkoterminowej i długoterminowej, zgodnie z obowiązującymi regulacjami i z wewnętrznymi ustalonym w Grupie apetytem na ryzyko, zarządzaniu ryzykiem stopy procentowej oraz inwestowaniu

nadwyżek pozyskanych od linii biznesowych przy zachowaniu bufora płynności w postaci aktywów płynnych. Wynik działalności Centre of Expertise Treasury podlega alokacji do segmentów biznesowych, z uwagi na jego funkcję wspierającą segmenty biznesowe Grupy.

Segment bankowości detalicznej

W ramach obszaru działalności detalicznej Grupa obsługuje osoby prywatne - segment klientów masowych oraz klientów zamożnych.

Działalność ta jest analizowana w ujęciu głównych produktów, obejmujących między innymi: produkty kredytowe (kredyty w rachunku bieżącym, kredyty związane z kartami, kredyty ratalne, kredyty hipoteczne), produkty depozytowe (rachunki bieżące, lokaty terminowe, rachunki oszczędnościowe), produkty strukturyzowane, jednostki uczestnictwa funduszy, usługi maklerskie oraz karty bankowe.

Segment bankowości korporacyjnej

Obszar działalności korporacyjnej obejmuje:

- obsługę klientów instytucjonalnych,
- obsługę przedsiębiorców indywidualnych,
- produkty rynków finansowych.

Obsługa klientów instytucjonalnych obejmuje klientów strategicznych, duże firmy oraz średnie firmy. Dla działalności korporacyjnej prowadzona jest sprawozdawczość w podziale na główne produkty, obejmujące między innymi produkty kredytowe (kredyty obrotowe, inwestycyjne), produkty depozytowe (rachunki bieżące, lokaty terminowe i negocjowane, rachunki oszczędnościowe), produkty rynków finansowych, usługi w zakresie powiernictwa, operacje na rynku kapitałowym realizowane przez podmiot dominujący oraz produkty związane z usługami leasingowymi i faktoringowymi, oferowane przez ING Lease (Polska) Sp. z o.o. oraz ING Commercial Finance Polska S.A.

Obsługa przedsiębiorców indywidualnych obejmuje osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą oraz spółki partnerskie nie prowadzące pełnej księgowości zgodnie z zapisami Ustawy o rachunkowości, spółki cywilne lub jawne, których wspólnicy są tylko i wyłącznie osobami fizycznymi nie prowadzącymi pełnej księgowości zgodnie z zapisami Ustawy o rachunkowości oraz wspólnoty mieszkaniowe. Działalność przedsiębiorców jest raportowana w ujęciu głównych produktów, między innymi produktów kredytowych (pożyczka gotówkowa, linia kredytowa, karta kredytowa), produktów depozytowych (konto firmowe, konto walutowe, konto dla wspólnot mieszkaniowych), produktów leasingowych oferowanych przez ING Lease (Polska) Sp. z o.o., usług w zakresie księgowości, terminali i bramek płatniczych.

Produkty rynków finansowych obejmują operacje dokonywane na rynkach pieniężnych i kapitałowych, prowadzone zarówno na rachunek własny jak i na rzecz klientów. W ramach tej działalności wyróżnia się produkty rynków walutowych, pieniężnych i instrumentów pochodnych, operacje papierami wartościowymi (papiery skarbowe, akcje i obligacje).

Wycena

Wycena aktywów i zobowiązań segmentu, przychodów i kosztów segmentu jest oparta na zasadach rachunkowości stosowanych przez Grupę, zawartych w notach opisujących stosowane zasady rachunkowości. W szczególności ustalenia dochodów i kosztów odsetkowych wewnętrznych i zewnętrznych dla poszczególnych segmentów dokonuje się przy wykorzystaniu systemu cen transferowych, w ramach Systemu Transferu Ryzyka (RTS). Ceny transferowe wyznaczone są w oparciu o jedną krzywą rentowności dla danej waluty wspólną dla produktów aktywnych i pasywnych. Cena transferowa wyznaczona dla produktów aktywnych i pasywnych o tym samym położeniu na krzywej rentowności jest jednakowa. Możliwe są modyfikacje wyjściowej ceny transferowej otrzymane z wyceny produktu na krzywej rentowności, a czynnikami korygującymi cenę transferową mogą być: premia za pozyskanie długoterminowej płynności, dopasowanie pozycji Grupy, koszt zabezpieczenia w przypadku produktów skomplikowanych oraz polityka cenowa. Wykorzystując

równania matematyczne – na podstawie stawek kwotowań dostępnych w serwisach informacyjnych – budowane są następnie krzywe dochodowości. Przychody i koszty, wyniki, aktywa i zobowiązania segmentu zawierają te elementy, które bezpośrednio można przyporządkować do danego segmentu, jak również te, które można przypisać do danego segmentu w oparciu o racjonalne przesłanki. Grupa prezentuje przychody segmentu z tytułu odsetek pomniejszone o koszty z tytułu odsetek.

	Segment bankowości detalicznej	Segment bankowości korporacyjnej	RAZEM	Segment bankowości detalicznej	Segment bankowości korporacyjnej	RAZEM
	3 kwartały 2021 narastająco okres od 01.01.2021 do 30.09.2021			3 kwartały 2020 narastająco okres od 01.01.2020 do 30.09.2020		
Przychody ogółem	2 404,5	2 587,6	4 992,1	2 184,5	2 430,3	4 614,8
wynik z tytułu odsetek	1 961,6	1 591,7	3 553,3	1 807,1	1 580,5	3 387,6
wynik z tytułu prowizji, w tym:	419,4	949,4	1 368,8	332,3	764,4	1 096,7
przychody z tytułu prowizji w tym:	619,5	1 074,9	1 694,4	540,0	875,6	1 415,6
marża transakcyjna na transakcjach wymiany walut	51,9	341,4	393,3	47,8	266,1	313,9
prowadzenie rachunków klientów	87,8	223,7	311,5	72,6	175,4	248,0
udzielanie kredytów	12,5	289,5	302,0	16,6	248,9	265,5
karty płatnicze i kredytowe	225,9	83,7	309,6	189,9	69,6	259,5
dystrybucja jednostek uczestnictwa	67,0	0,0	67,0	57,6	0,0	57,6
oferowanie produktów ubezpieczeniowych	119,2	25,6	144,8	100,0	19,3	119,3
usługi faktoringowe i leasingowe	0,0	30,4	30,4	0,0	24,6	24,6
pozostałe prowizje	55,2	80,6	135,8	55,5	71,7	127,2
koszty prowizji	200,1	125,5	325,6	207,7	111,2	318,9
pozostałe przychody/koszty	23,5	46,5	70,0	45,1	85,4	130,5
Koszty działania	1 149,8	1 057,2	2 207,0	1 092,7	987,5	2 080,2
Wynik operacyjny segmentu	1 254,7	1 530,4	2 785,1	1 091,8	1 442,8	2 534,6
odpisy na oczekiwane straty kredytowe	72,2	155,7	227,9	232,3	489,7	722,0
koszty ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach obcych	0,4	0,0	0,4	30,4	0,0	30,4
podatek od niektórych instytucji finansowych	168,0	227,0	395,0	145,7	213,4	359,1
udział w zyskach (stratach) netto jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	21,0	0,0	21,0	12,1	0,0	12,1
Zysk brutto	1 035,1	1 147,7	2 182,8	695,5	739,7	1 435,2
Podatek dochodowy	-	-	543,5	-	-	411,5
Zysk netto	-	-	1 639,3	-	-	1 023,7
przypadający akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A.	-	-	1 639,3	-	-	1 023,7
	stan na 30.09.2021			stan na 31.12.2020		
Kapitał alokowany	7 591,5	9 849,3	17 440,8	7 906,2	10 712,1	18 618,3
ROE - wskaźnik zwrotu z kapitału (%) *	10,3	11,3	10,8	7,1	8,0	7,6

*) ROE - wskaźnik zwrotu z kapitału – stosunek zysku netto przypadającego akcjonariuszom ING Banku Śląskiego S.A. z 4 kolejnych kwartałów do średniego stanu kapitałów własnych z 5 kolejnych kwartałów.

Segmenty geograficzne

Grupa Kapitałowa prowadzi działalność na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

17. Inne informacje

17.1. Ratingi

Fitch Ratings Ltd.

Agencja Fitch Ratings (Fitch Ratings Ireland Limited z siedzibą w Dublinie) nadaje ING Bankowi Śląskiemu S.A. rating pełny na podstawie umowy pomiędzy Bankiem i Agencją.

Ocena ratingowa Banku nadana przez Agencję Fitch, aktualna na 30 września 2021 roku, przedstawiała się następująco:

Rating	Poziom
Rating podmiotu (Long-term IDR)	A+
Perspektywa utrzymania oceny	Negatywna
Rating krótkoterminowy (Short-term IDR)	F1+
Viability rating	bbb+
Ocena wsparcia	1
Rating długoterminowy na skali krajowej	AAA(pol)
Perspektywa utrzymania wyżej wymienionej oceny	Stabilna
Rating krótkoterminowy na skali krajowej	F1+(pol)

W komunikacie opublikowanym przez Fitch 23 września 2021 roku, w ramach rocznego przeglądu, Agencja podtrzymała ratingi dla ING Banku Śląskiego S.A. Podkreśliła w nim, że Viability Rating dla ING Banku Śląskiego S.A. odzwierciedla jego umiarkowany apetyt na ryzyko, dobrą jakość aktywów, solidne bufory kapitałowe, silne finansowanie oparte o depozyty i wysoką płynność. Agencja Fitch wzięta również pod uwagę stabilną działalność detaliczną i korporacyjną oraz ugruntowany model biznesowy co przekłada się na ograniczoną zmienność wyników Banku w trakcie cyklu.

Perspektywa ratingu długoterminowego podmiotu jest Negatywna. Agencja Fitch wskazała, że wynika to bezpośrednio z negatywnej perspektywy ratingu dla podmiotu dominującego Banku, ING Bank N.V. Perspektywa ratingu długoterminowego na skali krajowej jest Stabilna.

Moody's Investors Service Ltd.

Agencja Moody's Investors Service (Moody's Investors Service Cyprus Ltd.) nadaje ING Bankowi Śląskiemu S.A. rating na podstawie ogólnodostępnych, publicznych informacji.

Na 30 września 2021 ocena ratingowa Banku od Agencji Moody's była następująca:

Rating	Poziom
Długookresowy rating depozytów (LT rating)	A2
Krótkookresowy rating depozytów (ST rating)	P-1
Ocena indywidualna (BCA)	baa2
Skorygowana ocena indywidualna (Adjusted BCA)	baa1
Perspektywa ratingu (Outlook)	Stabilna
Ocena ryzyka kontrahenta (CR Assessment) długoterminowa/krótkoterminowa	A1 (cr) / P-1 (cr)
Rating ryzyka kontrahenta (CR Rating) długoterminowy/krótkoterminowy	A1 / P-1

W komunikacie opublikowanym 21 października 2019 roku Agencja podtrzymała nadane Bankowi ratingi. Podkreśliła w nim, że rating Banku odzwierciedla:

- dobrej jakości, choć niewysezonowany, portfel kredytowy banku z bardzo ograniczonym zaangażowaniem w walutowe kredyty hipoteczne,
- adekwatny współczynnik kapitałowy,
- umiarkowaną rentowność, oraz
- stabilny profil finansowania banku bazujący na depozytach i wysokie bufory płynnościowe.

17.2. Liczba oddziałów, bankomatów i wpłatomatów

Liczba placówek Banku w poszczególnych okresach kształtowała się następująco:

	stan na 30.09.2021	stan na 30.06.2021	stan na 31.12.2020	stan na 30.09.2020
Liczba placówek	262	272	290	298
Liczba punktów ING Express w centrach handlowych	60	60	63	63

Według stanu na 30 września 2021 roku do dyspozycji Klientów oddano sieć 945 urządzeń do samoobsługi gotówkowej, w tym 164 standardowe bankomaty i 781 urządzeń dualnych.

W okresach porównywalnych, tj. na 30 czerwca 2020 roku (i odpowiednio na 31 grudnia i 30 września 2020 roku) było 965 (1 001, 1 009) urządzeń do samoobsługi gotówkowej, w tym 170 (174, 176) standardowe bankomaty oraz 795 (827, 833) urządzeń dualnych.

17.3. Elektroniczne kanały dystrybucji

Rozwój elektronicznych kanałów dystrybucji jest jednym z priorytetów Banku. Stałe unowocześnianie oferty w tym zakresie przynosi efekty w postaci systematycznego wzrostu liczby klientów zainteresowanych bankowością elektroniczną.

Dane dotyczące liczby klientów bankowości elektronicznej kształtują się następująco (liczba klientów nie jest tożsama z liczbą użytkowników, jeden klient może posiadać kilku użytkowników w danym systemie):

	stan na 30.09.2021	stan na 30.06.2021	stan na 31.12.2020	stan na 30.09.2020
Moje ING, ING BusinessOnLine (w mln)	4,4	4,3	4,2	4,2
ING BankMobile, Moje ING Mobile* (w mln)	4,6	4,3	3,9	3,7
ING BusinessMobile (w tys.)	38,0	36,4	33,4	31,9

*) Ilość pobrań aplikacji

Miesięczna liczba transakcji realizowanych za pomocą systemów bankowości elektronicznej we wrześniu 2021 roku osiągnęła poziom 55,3 miliona. W analogicznym okresie roku poprzedniego wyniosła 39,2 miliona.

17.4. Karty płatnicze

ING Bank Śląski S.A. należy do grona największych emitentów kart płatniczych w Polsce. Dane dotyczące liczby kart płatniczych wydanych klientom ING Banku Śląskiego S.A. kształtują się następująco:

w tys. szt.	stan na 30.09.2021	stan na 30.06.2021	stan na 31.12.2020	stan na 30.09.2020
karty debetowe	3 310	3 271	3 243	3 205
karty kredytowe	288	284	278	275
pozostałe*	187	176	167	162
Razem, w tym:	3 785	3 731	3 688	3 642
karty zbliżeniowe**	3 545	3 503	3 473	3 435
karty wirtualne	240	228	215	207

* obejmują karty obciążeniowe oraz przedpłacone

** obejmują następujące karty: VISA zbliżeniowa, Visa Business zbliżeniowa, MasterCard Debit zbliżeniowa, Visa Zbliżak, Zbliżak VISA 2016, VISA NFC, Mastercard w EUR, MasterCard Debit w telefonie, Mastercard w telefonie Business.

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe ING Banku Śląskiego S.A. za 3 kwartał 2021 roku liczy 50 kolejno ponumerowanych stron.

PODPISY CZŁONKÓW ZARZĄDU ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A.

2021-11-02	Brunon Bartkiewicz <i>Prezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2021-11-02	Joanna Erdman <i>Wiceprezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2021-11-02	Marcin Giżycki <i>Wiceprezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2021-11-02	Bożena Graczyk <i>Wiceprezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2021-11-02	Ewa Łuniewska <i>Wiceprezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2021-11-02	Michał H. Mrożek <i>Wiceprezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2021-11-02	Sławomir Soszyński <i>Wiceprezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2021-11-02	Alicja Żyła <i>Wiceprezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym

PODPIS OSOBY, KTÓREJ POWIERZONO PROWADZENIE KSIĄG RACHUNKOWYCH

2021-11-02	Jolanta Alvarado Rodriguez	Lead of Centre of Expertise Accounting Policy and Financial Reporting	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
------------	-----------------------------------	---	---

ŚRÓDROCZNE SKRÓCONE JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A.

Śródroczny skrócony rachunek zysków i strat

	3 kwartał 2021	3 kwartały 2021 narastająco	3 kwartał 2020	3 kwartały 2020 narastająco
	okres od 01.07.2021 do 30.09.2021	okres od 01.01.2021 do 30.09.2021	okres od 01.07.2020 do 30.09.2020	okres od 01.01.2020 do 30.09.2020
Przychody odsetkowe	1 274,7	3 699,6	1 209,6	3 759,7
obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej	1 274,7	3 699,2	1 208,9	3 757,5
pozostałe przychody odsetkowe	0,0	0,4	0,7	2,2
Koszty odsetkowe	115,1	360,1	138,0	570,5
Wynik z tytułu odsetek	1 159,6	3 339,5	1 071,6	3 189,2
Przychody z tytułu prowizji	582,1	1 648,5	492,3	1 379,4
Koszty prowizji	119,5	330,3	114,2	323,4
Wynik z tytułu prowizji	462,6	1 318,2	378,1	1 056,0
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany	22,4	71,5	22,5	80,1
Wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	0,0	0,0	0,0	7,3
Wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz przychody z tytułu dywidend	3,8	3,9	5,4	14,4
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	-4,8	-19,0	-14,1	14,5
Wynik na pozostałej działalności podstawowej	0,4	0,4	1,6	-2,1
Wynik na działalności podstawowej	1 644,0	4 714,5	1 465,1	4 359,4
Koszty działania	657,8	2 097,5	631,9	1 974,9
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	77,7	205,0	111,2	633,7
w tym zysk z tytułu sprzedaży wierzytelności	0,0	61,6	0,0	4,1
Koszty ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach obcych	0,4	0,4	20,2	30,4
Podatek od niektórych instytucji finansowych	138,2	394,9	122,0	359,1
Udział w zyskach netto jednostek zależnych i stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	53,7	132,2	30,7	54,0
Zysk brutto	823,6	2 148,9	610,5	1 415,3
Podatek dochodowy	185,2	509,6	170,3	391,6
Zysk netto	638,4	1 639,3	440,2	1 023,7
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	130 100 000	130 100 000	130 100 000	130 100 000
Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł)	4,91	12,60	3,38	7,87

Wartość rozwodnionego zysku na jedną akcję pokrywa się z wartością zysku na jedną akcję zwykłą.

Śródroczny skrócony rachunek zysków i strat należy analizować łącznie z notami uzupełniającymi do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Śródroczne skrócone sprawozdanie z całkowitych dochodów

	3 kwartał 2021 okres od 01.07.2021 do 30.09.2021	3 kwartały 2021 narastająco okres od 01.01.2021 do 30.09.2021	3 kwartał 2020 okres od 01.07.2020 do 30.09.2020	3 kwartały 2020 narastająco okres od 01.01.2020 do 30.09.2020
Zysk netto za okres sprawozdawczy	638,4	1 639,3	440,2	1 023,7
Pozostałe całkowite dochody netto, w tym:	-1 002,6	-2 763,0	-218,1	2 135,4
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat, w tym:	-1 002,2	-2 780,3	-218,1	2 129,4
dłużne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	55,0	33,3	55,2	-23,4
dłużne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – przeniesienie na wynik finansowy w związku ze sprzedażą	-3,2	-4,0	-4,4	-14,2
należności kredytowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	52,6	54,2	-138,2	-213,4
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-868,6	-2 190,0	52,6	2 774,7
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – przeniesienie do zysku lub straty	-238,0	-673,8	-183,3	-394,3
Pozycje, które nie zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat, w tym:	-0,4	17,3	0,0	6,0
kapitałowe instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	0,0	18,0	0,0	6,0
aktualizacja wyceny rzeczowych aktywów trwałych	-0,3	-0,5	0,0	0,0
zbycie rzeczowych aktywów trwałych	0,1	0,0	0,0	0,0
zyski / straty aktuarialne	-0,2	-0,2	0,0	0,0
Całkowity dochód netto za okres sprawozdawczy	-364,2	-1 123,7	222,1	3 159,1

Śródroczne skrócone sprawozdanie z całkowitych dochodów należy analizować łącznie z notami uzupełniającymi do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Śródroczne skrócone sprawozdanie z sytuacji finansowej

stan na

	Numer noty	stan na 30.09.2021	stan na 30.06.2021	stan na 31.12.2020	stan na 30.09.2020
Aktywa					
Kasa, środki w Banku Centralnym		747,1	850,8	867,3	1 193,6
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom		3 913,0	3 972,5	2 674,2	3 784,4
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy		1 969,6	1 471,1	2 017,7	1 259,2
Pochodne instrumenty zabezpieczające		593,3	882,0	1 194,8	1 054,1
Inwestycyjne papiery wartościowe		52 399,5	57 018,9	54 882,2	56 033,3
Kredyty i inne należności udzielone klientom	4.1	132 239,8	124 896,5	116 352,3	114 087,9
Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone wyceniane metodą praw własności		1 485,5	1 432,5	1 354,1	1 332,2
Rzeczowe aktywa trwałe		811,4	840,1	894,4	894,9
Wartości niematerialne		381,9	387,2	404,3	400,9
Aktywa przeznaczone do sprzedaży		1,4	1,4	0,5	3,4
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		422,2	301,6	0,0	0,0
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		461,2	321,3	271,1	243,2
Inne aktywa		147,5	176,8	204,0	173,2
Aktywa razem		195 573,4	192 552,7	181 116,9	180 460,3
Zobowiązania					
Zobowiązania wobec innych banków		6 594,4	5 830,6	4 776,6	1 487,2
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy		1 434,4	1 040,4	1 530,8	696,9
Pochodne instrumenty zabezpieczające		406,0	454,0	558,5	449,7
Zobowiązania wobec klientów		164 175,7	161 757,0	150 736,5	154 220,5
Zobowiązania podporządkowane		2 318,2	2 262,1	2 309,2	2 265,2
Rezerwy		248,5	244,0	250,8	191,8
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		0,0	0,0	387,4	445,6
Inne zobowiązania		3 149,0	3 353,2	2 196,6	2 429,5
Zobowiązania razem		178 326,2	174 941,3	162 746,4	162 186,4
Kapitał własny					
Kapitał akcyjny		130,1	130,1	130,1	130,1
Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej		956,3	956,3	956,3	956,3
Skumulowane inne całkowite dochody		909,4	1 912,5	3 675,6	3 894,2
Zyski zatrzymane		15 251,4	14 612,5	13 608,5	13 293,3
Kapitał własny razem		17 247,2	17 611,4	18 370,5	18 273,9
Zobowiązania i kapitał własny razem		195 573,4	192 552,7	181 116,9	180 460,3
Wartość księgowa		17 247,2	17 611,4	18 370,5	18 273,9
Liczba akcji		130 100 000	130 100 000	130 100 001	130 100 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)		132,57	135,37	141,20	140,46

Śródroczne skrócone sprawozdanie z sytuacji finansowej należy analizować łącznie z notami uzupełniającymi do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Śródroczne skrócone sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

3 kwartały 2021 narastająco

okres od 01.01.2021 do 30.09.2021

	Kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	Kapitały razem
Kapitał własny na początek okresu	130,1	956,3	3 675,6	13 608,5	18 370,5
Zysk netto bieżącego okresu	-	-	-	1 639,3	1 639,3
Inne całkowite dochody netto, w tym:	0,0	0,0	-2 766,2	3,2	-2 763,0
aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	105,5	-	105,5
dłużne papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody – przeniesienie na wynik finansowy w związku ze sprzedażą	-	-	-4,0	-	-4,0
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	-2 190,0	-	-2 190,0
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – przeniesienie do zysku lub straty	-	-	-673,8	-	-673,8
aktualizacja wyceny środków trwałych	-	-	-0,5	-	-0,5
zbycie środków trwałych	-	-	-3,2	3,2	0,0
zyski / straty aktuarialne	-	-	-0,2	-	-0,2
Pozostałe zmiany w kapitale własnym, w tym:	0,0	0,0	0,0	0,4	0,4
wycena motywacyjnych programów pracowniczych	-	-	-	0,4	0,4
Kapitał własny na koniec okresu	130,1	956,3	909,4	15 251,4	17 247,2

rok 2020

okres od 01.01.2020 do 31.12.2020

	Kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	Kapitały razem
Kapitał własny na początek okresu	130,1	956,3	1 758,8	12 269,6	15 114,8
Zysk netto bieżącego okresu	-	-	-	1 337,6	1 337,6
Inne całkowite dochody netto, w tym:	0,0	0,0	1 916,8	1,3	1 918,1
aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	-5,6	-	-5,6
dłużne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – przeniesienie na wynik finansowy w związku ze sprzedażą	-	-	-18,3	-	-18,3
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	2 562,5	-	2 562,5
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – przeniesienie do zysku lub straty	-	-	-617,1	-	-617,1
zbycie środków trwałych	-	-	-1,3	1,3	0,0
zyski / straty aktuarialne	-	-	-3,4	-	-3,4
Kapitał własny na koniec okresu	130,1	956,3	3 675,6	13 608,5	18 370,5

3 kwartały 2020 narastająco

okres od 01.01.2020 do 30.09.2020

	Kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	Kapitały razem
Kapitał własny na początek okresu	130,1	956,3	1 758,8	12 269,6	15 114,8
Zysk netto bieżącego okresu	-	-	-	1 023,7	1 023,7
Inne całkowite dochody netto, w tym:	0,0	0,0	2 135,4	0,0	2 135,4
aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	-230,8	-	-230,8
dłużne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody – przeniesienie na wynik finansowy w związku ze sprzedażą	-	-	-14,2	-	-14,2
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – zyski / straty z rewaluacji odnoszone na kapitał własny	-	-	2 774,7	-	2 774,7
zabezpieczenie przepływów pieniężnych – przeniesienie do zysku lub straty	-	-	-394,3	-	-394,3
Kapitał własny na koniec okresu	130,1	956,3	3 894,2	13 293,3	18 273,9

Śródroczne skrócone sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym należy analizować łącznie z notami uzupełniającymi do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Śródroczne skrócone sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	3 kwartały 2021 narastająco okres od 01.01.2021 do 30.09.2021	3 kwartały 2020 narastająco okres od 01.01.2020 do 30.09.2020
Zysk netto	1 639,3	1 023,7
Korekty, w tym:	-2 176,8	19 029,3
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek zależnych i stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	-132,2	-55,7
Amortyzacja	204,3	207,5
Wynik z tytułu odsetek (z rachunku zysków i strat)	-3 339,5	-3 189,2
Odsetki zapłacone	-340,7	-559,1
Odsetki otrzymane	3 711,9	3 536,8
Dywidendy otrzymane	-6,7	-8,4
Zyski (straty) z działalności inwestycyjnej	0,7	0,7
Podatek dochodowy (z rachunku zysków i strat)	509,6	391,6
Podatek dochodowy zapłacony	-849,2	-842,4
Zmiana stanu rezerw	-2,3	-10,1
Zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych innym bankom	-1 028,6	-700,6
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	48,5	129,4
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych	1 625,2	-2 339,5
Zmiana stanu pochodnych instrumentów zabezpieczających	-3 086,5	2 640,0
Zmiana stanu kredytów i innych należności udzielonych klientom	-15 726,1	-3 783,5
Zmiana stanu pozostałych aktywów	31,4	480,9
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków	1 817,8	-1 135,2
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	-96,4	-217,8
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	13 441,0	24 195,7
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	1 041,0	288,2
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	-537,5	20 053,0
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	-40,3	-54,6
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych	0,1	0,0
Nabycie wartości niematerialnych	-34,9	-46,8
Zbycie aktywów przeznaczonych do sprzedaży	0,0	0,1
Nabycie akcji/udziałów w jednostkach zależnych i stowarzyszonych	0,0	-170,0
Nabycie dłużnych papierów wartościowych wycenianych według amortyzowanego kosztu	-1 772,9	-22 986,1
Zbycie dłużnych papierów wartościowych wycenianych według amortyzowanego kosztu	2 569,1	2 886,3
Otrzymane dywidendy	6,7	8,4
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	727,8	-20 362,7
Splata odsetek od kredytów długoterminowych	-21,2	-24,2
Splata zobowiązań z tytułu leasingu	-79,6	-75,8
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	-100,8	-100,0
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	103,7	134,2
Zwiększenie / zmniejszenie środków pieniężnych netto	89,5	-409,7
Środki pieniężne na początek okresu	1 228,1	1 997,4
Środki pieniężne na koniec okresu	1 317,6	1 587,7

Śródroczne skrócone sprawozdanie z przepływów pieniężnych należy analizować łącznie z notami uzupełniającymi do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Informacje uzupełniające do śródrocznego skróconego jednostkowego sprawozdania finansowego

1. Wprowadzenie

1.1. Kontynuacja działalności

Niniejsze śródroczne skrócone jednostkowe sprawozdanie finansowe ING Banku Śląskiego S.A. zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej w dającej się przewidzieć przyszłości, tzn. przez okres co najmniej 12 miesięcy od daty zatwierdzenia, czyli od 2 listopada 2021 roku. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania przez Zarząd Banku nie stwierdza się istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Bank w okresie 12 miesięcy od daty publikacji na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia przez Bank dotychczasowej działalności.

1.2. Działalność zaniechana

W okresie 3 kwartałów 2021 i 2020 roku w Banku nie wystąpiło zaniechanie istotnej działalności.

1.3. Zgodność z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej

Niniejsze śródroczne skrócone jednostkowe sprawozdanie finansowe ING Banku Śląskiego S.A. za 3 kwartał 2021 roku zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości (MSR) 34 Sprawozdawczość Śródroczna w wersji zatwierdzonej przez Komisję Europejską i obowiązującej na dzień sprawozdawczy, tj. 30 września 2021 roku oraz zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2018 roku, poz. 757).

Prezentowane sprawozdanie finansowe zostało przygotowane w wersji skróconej. Śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe nie obejmuje wszystkich informacji oraz ujawnień wymaganych w rocznym sprawozdaniu finansowym i należy je czytać łącznie z rocznym sprawozdaniem finansowym ING Banku Śląskiego S.A. za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku, które zostało zatwierdzone 15 kwietnia 2021 roku przez Walne Zgromadzenie Banku oraz ze śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za 3 kwartał 2021 roku.

Śródroczny skrócony rachunek zysków i strat, śródroczne skrócone sprawozdanie z całkowitych dochodów, śródroczne skrócone sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym i śródroczne skrócone sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres od 1 stycznia 2021 roku do 30 września 2021 roku oraz śródroczne skrócone sprawozdanie z sytuacji finansowej na 30 września 2021 roku wraz z danymi porównywalnymi zostały sporządzone przy zastosowaniu takich samych zasad rachunkowości dla każdego z okresów.

1.4. Dane porównawcze

Dane porównawcze obejmują następujące okresy:

- dla śródrocznego skróconego rachunku zysków i strat oraz śródrocznego skróconego sprawozdania z całkowitych dochodów – okres od 1 stycznia 2020 roku do 30 września 2020 roku oraz okres od 1 lipca 2020 roku do 30 września 2020 roku,
- dla śródrocznego skróconego sprawozdania z przepływów pieniężnych – okres od 1 stycznia 2020 roku do 30 września 2020 roku,

- dla śródrocznego skróconego sprawozdania ze zmian w kapitale własnym – okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku oraz okres od 1 stycznia 2020 roku do 30 września 2020 roku,
- dla śródrocznego skróconego sprawozdania z sytuacji finansowej - dane na 30 czerwca 2021 roku oraz 31 grudnia i 30 września 2020 roku.

1.5. Zakres i waluta sprawozdania

Wszystkie istotne ujawnienia z punktu widzenia Banku zostały zaprezentowane w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Niniejsze śródroczne skrócone jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało sporządzane w złotych polskich („PLN”). Wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są po zaokrągleniu do miliona złotych. W związku z tym mogą wystąpić przypadki matematycznej niespójności w sumowaniach lub pomiędzy poszczególnymi notami.

1.6. Zatwierdzenie sprawozdania

Niniejsze śródroczne skrócone jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku w dniu 2 listopada 2021 roku.

1.7. Zmiany w standardach rachunkowości

W niniejszym śródrocznym skróconym jednostkowym sprawozdaniu finansowym zastosowano takie same zasady rachunkowości, jakie zastosowano przy sporządzaniu rocznego pełnego sprawozdania finansowego za 2020 rok (Roczne sprawozdanie finansowe ING Banku Śląskiego S.A. za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku) oraz standardy i interpretacje zatwierdzone przez Unię Europejską obowiązujące dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2021 roku lub po tej dacie, które zostały zaprezentowane w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za 3 kwartał 2021 roku.

2. Istotne zasady rachunkowości oraz kluczowe szacunki

Szczegółowe zasady rachunkowości oraz kluczowe szacunki zostały zaprezentowane w rocznym sprawozdaniu finansowym ING Banku Śląskiego S.A. za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku, opublikowanym 12 marca 2021 roku i dostępnym na stronie internetowej ING Banku Śląskiego S.A. (www.ing.pl).

Dodatkowo w odniesieniu do sprawozdań śródrocznych Bank stosuje zasadę ujmowania obciążeń wyniku finansowego z tytułu podatku dochodowego na podstawie możliwie najlepszego szacunku średniej ważonej rocznej stawki podatku dochodowego, jakiej Bank oczekuje w pełnym roku obrotowym.

W okresie 3 kwartałów 2021 roku nie wprowadzano istotnych zmian zasad rachunkowości stosowanych przez Bank, jednak dokonano zmian kluczowych szacunków w zakresie odpisów z tytułu strat oczekiwanych w związku z efektami epidemii Covid-19, co zostało opisane w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w rozdziale *Informacje uzupełniające*, w punkcie nr 5 *Istotne zasady rachunkowości oraz kluczowe szacunki*.

3. Porównywalność danych finansowych

- Zmiana zasad rachunkowości dotyczących ujmowania rezerw wynikających z ryzyka prawnego dla portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF

Jak opisano w rocznym sprawozdaniu finansowym ING Banku Śląskiego S.A. za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku Bank zmienił sposób ujęcia oczekiwanych strat z tytułu ryzyka prawnego z tytułu portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF, które w sprawozdaniach finansowych za okresy wcześniejsze ujmowane były jako odpisy na oczekiwane straty kredytowe w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w korespondencji z kosztami z tytułu strat oczekiwanych w rachunku zysków i strat.

Bank zastosował do ujęcia tych strat zapisy MSSF 9.B.5.4.6 i ujął je jako korektę wartości bilansowej brutto portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF. Zgodnie z MSSF 9.B.5.4.6, gdy jednostka zmienia oszacowanie płatności lub wpływów (z wyłączeniem nieistotnych modyfikacji i zmian oszacowań oczekiwanych strat kredytowych), koryguje wartość bilansową brutto składnika aktywów lub grupy instrumentów finansowych tak, aby wartość ta odzwierciedlała rzeczywiste i zmienione oszacowane przepływy pieniężne wynikające z umowy.

Zmiana ta nie ma wpływu na sprawozdanie z sytuacji finansowej, ponieważ nie powoduje ona zmiany wartości bilansowej (netto) portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF. Ma ona jednak wpływ na dodatkowe ujawnienia, znajdujące się w nocie 4.1 niniejszego sprawozdania, dotyczące wartości brutto i odpisów z tytułu strat oczekiwanych dla portfela kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF. Dane według stanu na 30 września 2020 roku prezentowane w nocie 4.1 zostały przekształcone w celu doprowadzenia do porównywalności.

W rachunku zysków i strat, Bank wprowadził dodatkową linię *Koszty ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach obcych (zmiana a)*, w której prezentowane są koszty dotyczące ryzyka prawnego kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz kredytów usuniętych ze sprawozdania z sytuacji finansowej (kredyty spłacone).

- Zmiany prezentacyjne w rachunku zysków i strat

W niniejszym śródrocznym skróconym jednostkowym sprawozdaniu finansowym za 3 kwartał 2021 roku w stosunku do śródrocznych skróconych jednostkowych sprawozdań finansowych za okresy wcześniejsze Bank zmienił prezentację kosztów spisania należności z tytułu prowizji zawieszonych – we wcześniejszych okresach były one prezentowane jako pomniejszenie *Przychodów z tytułu prowizji a* obecnie są ujmowane w *Kosztach prowizji (zmiana b)*. W opinii Banku zmiana wpływa na zwiększenie wartości informacyjnej rachunku zysków i strat.

Poniższa tabela prezentuje poszczególne pozycje rachunku zysków i strat według wartości zaprezentowanych w śródrocznym jednostkowym sprawozdaniu finansowym za 3 kwartał 2020 roku oraz według wartości zaprezentowanych w niniejszym śródrocznym jednostkowym sprawozdaniu finansowym.

3 kwartały 2020 narastająco

okres od 01.01.2020 do 30.09.2020

	w śródrocznym jednostkowym sprawozdaniu finansowym za 3 kwartał 2020 roku (dane zatwierdzone)	zmiana a)	zmiana b)	w śródrocznym jednostkowym sprawozdaniu finansowym za 3 kwartał 2021 roku (dane porównywalne)
Przychody z tytułu odsetek	3 759,7			3 759,7
Koszty odsetek	570,5			570,5
Wynik z tytułu odsetek	3 189,2			3 189,2
Przychody z tytułu prowizji	1 378,3		1,1	1 379,4
Koszty prowizji	322,3		1,1	323,4
Wynik z tytułu prowizji	1 056,0			1 056,0
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany	80,1			80,1
Wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	7,3			7,3
Wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz przychody z tytułu dywidend	14,4			14,4
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	14,5			14,5
Wynik na pozostałej działalności podstawowej	-2,1			-2,1
Wynik na działalności podstawowej	4 359,4			4 359,4
Koszty działania	1 977,9	-3,0		1 974,9
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	661,1	-27,4		633,7
Koszty ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach obcych	0,0	30,4		30,4
Podatek od niektórych instytucji finansowych	359,1			359,1
Udział w zyskach netto jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	54,0			54,0
Zysk brutto	1 415,3			1 415,3
Podatek dochodowy	391,6			391,6
Zysk netto	1 023,7	0,0	0,0	1 023,7

- Zmiany prezentacyjne w sprawozdaniu z sytuacji finansowej

W niniejszym śródrocznym skróconym jednostkowym sprawozdaniu finansowym za 3 kwartał 2021 roku w stosunku do śródrocznych skróconych jednostkowych sprawozdań finansowych za okresy wcześniejsze Bank dokonał zmiany w sposobie prezentacji poszczególnych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej. Bank utworzył w aktywach sprawozdania z sytuacji finansowej nową pozycję o nazwie *Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy*, do której zostały przeniesione kredyty obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy (wcześniej prezentowane w pozycji *Kredyty i inne należności udzielone klientom*), instrumenty kapitałowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez wynik finansowy oraz *Aktywa przeznaczone do obrotu*. Zmiana miała na celu ujęcie w jednej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej wszystkich aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat.

Poniższa tabela prezentuje poszczególne pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej według wartości zaprezentowanych w śródrocznym jednostkowym sprawozdaniu finansowym za 3 kwartał 2020 roku oraz według wartości zaprezentowanych w niniejszym śródrocznym jednostkowym sprawozdaniu finansowym.

stan na 30.09.2020

w śródrocznym jednostkowym sprawozdaniu finansowym za 3 kwartał 2020 roku (dane zatwierdzone)		zmiana	w śródrocznym jednostkowym sprawozdaniu finansowym za 3 kwartał 2021 roku (dane porównywalne)	
Aktywa			Aktywa	
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 193,6		Kasa, środki w Banku Centralnym	1 193,6
Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	3 784,4		Kredyty i inne należności udzielone innym bankom	3 784,4
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	1 039,3	219,9	Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	1 259,2
Pochodne instrumenty zabezpieczające	1 054,1		Pochodne instrumenty zabezpieczające	1 054,1
Inwestycyjne papiery wartościowe	56 033,4	-0,1	Inwestycyjne papiery wartościowe	56 033,3
Kredyty i inne należności udzielone klientom	114 307,7	-219,8	Kredyty i inne należności udzielone klientom	114 087,9
Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone wyceniane metodą praw własności	1 332,2		Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone wyceniane metodą praw własności	1 332,2
Rzeczowe aktywa trwałe	894,9		Rzeczowe aktywa trwałe	894,9
Wartości niematerialne	400,9		Wartości niematerialne	400,9
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	3,4		Aktywa przeznaczone do sprzedaży	3,4
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	243,2		Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	243,2
Inne aktywa	173,2		Inne aktywa	173,2
Aktywa razem	180 460,3	0,0	Aktywa razem	180 460,3
Zobowiązania			Zobowiązania	
Zobowiązania wobec innych banków	1 487,2		Zobowiązania wobec innych banków	1 487,2
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	696,9		Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	696,9
Pochodne instrumenty zabezpieczające	449,7		Pochodne instrumenty zabezpieczające	449,7
Zobowiązania wobec klientów	154 220,5		Zobowiązania wobec klientów	154 220,5
Zobowiązania podporządkowane	2 265,2		Zobowiązania podporządkowane	2 265,2
Rezerwy	191,8		Rezerwy	191,8
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	445,6		Zobowiązanie z tytułu bieżącego podatku dochodowego	445,6
Inne zobowiązania	2 429,5		Inne zobowiązania	2 429,5
Zobowiązania razem	162 186,4	0,0	Zobowiązania razem	162 186,4
Kapitał własny razem	18 273,9	0,0	Kapitał własny razem	18 273,9
Zobowiązania i kapitał własny razem	180 460,3	0,0	Zobowiązania i kapitał własny razem	180 460,3

4. Noty uzupełniające do śródrocznego skróconego jednostkowego sprawozdania finansowego

4.1. Kredyty i inne należności udzielone klientom

	stan na 30.09.2021	stan na 30.06.2021	stan na 31.12.2020	stan na 30.09.2020
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	121 809,2	114 532,0	105 725,5	104 922,2
Wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	10 430,6	10 364,5	10 626,8	9 165,7
Razem	132 239,8	124 896,5	116 352,3	114 087,9

Część kredytów hipotecznych została wyznaczona przez Bank do modelu biznesowego „Utrzymywanie i Sprzedaż” i może podlegać sprzedaży do ING Banku Hipotecznego S.A. (będącego jednostką zależną Banku) w ramach transakcji tzw. pooling. Kredyty te są wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Z punktu widzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego, kredyty podlegające poolingowi nadal spełniają kryterium modelu biznesowego „Utrzymywanie”, ze względu na fakt, iż transakcje poolingowe odbywają się wewnątrz Grupy Kapitałowej.

Bank stosuje model zdyskontowanych przepływów pieniężnych do wyceny kredytów hipotecznych wyznaczonych do portfela wycenianego w wartości godziwej. Ze względu na wykorzystywanie w modelu wyceny danych wejściowych, które nie są oparte na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych, technika wyceny należy do Poziomu 3.

Kredyty i inne należności wyceniane według zamortyzowanego kosztu

	stan na 30.09.2021			stan na 30.06.2021			stan na 31.12.2020			stan na 30.09.2020		
	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto
Portfel kredytowy, w tym:	121 539,4	-2 769,0	118 770,4	115 095,9	-2 721,1	112 374,8	106 779,9	-2 987,7	103 792,2	106 023,1	-2 923,4	103 099,7
Bankowość korporacyjna	71 777,9	-1 840,5	69 937,4	68 449,6	-1 827,3	66 622,3	65 586,4	-1 922,5	63 663,9	65 605,4	-1 931,4	63 674,0
kredyty w rachunku bieżącym	15 996,4	-544,9	15 451,5	14 864,6	-517,8	14 346,8	12 294,2	-567,8	11 726,4	12 511,4	-588,2	11 923,2
kredyty i pożyczki terminowe	53 144,1	-1 295,2	51 848,9	50 866,4	-1 309,1	49 557,3	50 299,9	-1 354,1	48 945,8	50 096,7	-1 342,6	48 754,1
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne i komunalne)	2 637,4	-0,4	2 637,0	2 718,6	-0,4	2 718,2	2 992,3	-0,6	2 991,7	2 997,3	-0,6	2 996,7
Bankowość detaliczna	49 761,5	-928,5	48 833,0	46 646,3	-893,8	45 752,5	41 193,5	-1 065,2	40 128,3	40 417,7	-992,0	39 425,7
kredyty i pożyczki hipoteczne	40 788,7	-225,4	40 563,3	38 124,7	-236,5	37 888,2	33 262,1	-257,4	33 004,7	32 577,5	-243,1	32 334,4
kredyty w rachunku bieżącym	692,0	-51,3	640,7	652,7	-50,4	602,3	655,0	-60,7	594,3	654,3	-53,2	601,1
pozostałe kredyty i pożyczki	8 280,8	-651,8	7 629,0	7 868,9	-606,9	7 262,0	7 276,4	-747,1	6 529,3	7 185,9	-695,7	6 490,2
Pozostałe należności, w tym:	3 038,8	0,0	3 038,8	2 157,2	0,0	2 157,2	1 933,3	0,0	1 933,3	1 822,6	-0,1	1 822,5
złożone depozyty zabezpieczające typu call	2 257,3	0,0	2 257,3	1 397,6	0,0	1 397,6	1 272,2	0,0	1 272,2	1 213,0	-0,1	1 212,9
inne	781,5	0,0	781,5	759,6	0,0	759,6	661,1	0,0	661,1	609,6	0,0	609,6
Razem	124 578,2	-2 769,0	121 809,2	117 253,1	-2 721,1	114 532,0	108 713,2	-2 987,7	105 725,5	107 845,7	-2 923,5	104 922,2

Jakość portfela kredytowego

	stan na 30.09.2021			stan na 30.06.2021			stan na 31.12.2020			stan na 30.09.2020		
	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto
Bankowość korporacyjna	71 777,9	-1 840,5	69 937,4	68 449,6	-1 827,3	66 622,3	65 586,4	-1 922,5	63 663,9	65 605,4	-1 931,4	63 674,0
aktywa w Etapie 1	65 029,1	-149,2	64 879,9	61 669,8	-151,8	61 518,0	57 786,0	-172,3	57 613,7	55 860,7	-160,9	55 699,8
aktywa w Etapie 2	4 545,7	-198,6	4 347,1	4 552,5	-208,0	4 344,5	5 384,5	-200,1	5 184,4	7 309,0	-225,4	7 083,6
aktywa w Etapie 3	2 201,6	-1 492,7	708,9	2 225,8	-1 467,5	758,3	2 414,6	-1 550,1	864,5	2 434,7	-1 545,1	889,6
aktywa POCI	1,5	0,0	1,5	1,5	0,0	1,5	1,3	0,0	1,3	1,0	0,0	1,0
Bankowość detaliczna	49 761,5	-928,5	48 833,0	46 646,3	-893,8	45 752,5	41 193,5	-1 065,2	40 128,3	40 417,7	-992,0	39 425,7
aktywa w Etapie 1	47 126,1	-112,1	47 014,0	43 985,5	-121,6	43 863,9	38 111,7	-140,5	37 971,2	36 975,0	-115,5	36 859,5
aktywa w Etapie 2	1 648,1	-139,5	1 508,6	1 710,6	-145,1	1 565,5	2 040,0	-177,5	1 862,5	2 558,6	-223,7	2 334,9
aktywa w Etapie 3	985,0	-676,9	308,1	947,9	-627,1	320,8	1 039,6	-747,2	292,4	881,8	-652,8	229,0
aktywa POCI	2,3	0,0	2,3	2,3	0,0	2,3	2,2	0,0	2,2	2,3	0,0	2,3
Razem, w tym:	121 539,4	-2 769,0	118 770,4	115 095,9	-2 721,1	112 374,8	106 779,9	-2 987,7	103 792,2	106 023,1	-2 923,4	103 099,7
aktywa w Etapie 1	112 155,2	-261,3	111 893,9	105 655,3	-273,4	105 381,9	95 897,7	-312,8	95 584,9	92 835,7	-276,4	92 559,3
aktywa w Etapie 2	6 193,8	-338,1	5 855,7	6 263,1	-353,1	5 910,0	7 424,5	-377,6	7 046,9	9 867,6	-449,1	9 418,5
aktywa w Etapie 3	3 186,6	-2 169,6	1 017,0	3 173,7	-2 094,6	1 079,1	3 454,2	-2 297,3	1 156,9	3 316,5	-2 197,9	1 118,6
aktywa POCI	3,8	0,0	3,8	3,8	0,0	3,8	3,5	0,0	3,5	3,3	0,0	3,3

Bank identyfikuje aktywa finansowe POCI, których wartość bilansowa na 30 września 2021 roku wynosiła 3,8 mln zł (3,8 mln zł na 30 czerwca 2021 roku oraz 3,5 mln zł i 3,3 mln zł odpowiednio na 31 grudnia i 30 września 2020 roku). Są to ekspozycje z tytułu wierzytelności z utratą wartości nabyte w związku z przejęciem Bieszczadzkiej SKOK w roku 2017 oraz ekspozycje, które w wyniku restrukturyzacji zostały istotnie zmodyfikowane, co wiązało się z koniecznością usunięcia pierwotnego zaangażowania kredytowego i ponownym ujęciem aktywa w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

4.2. Wartość godziwa

W 2021 roku nie było przesunięć pomiędzy poziomami wyceny, podobnie jak w 2020 roku.

stan na 30.09.2021

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	RAZEM
Aktywa finansowe, w tym:	20 135,9	1 724,5	10 697,0	32 843,0
Wycena instrumentów pochodnych	-	1 131,2	-	1 131,2
Pozostałe aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	465,2	-	-	750,8
dłużne papiery wartościowe, w tym:	465,2	-	-	465,2
obligacje Skarbu Państwa w PLN	364,0	-	-	364,0
obligacje Skarbu Państwa Czech w CZK	100,7	-	-	100,7
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	0,5	-	-	0,5
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	-	-	87,6	87,6
kredyty obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	87,5	87,5
instrumenty kapitałowe	-	-	0,1	0,1
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	593,3	-	593,3
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w tym:	19 670,7	-	178,8	19 849,5
dłużne papiery wartościowe, w tym	19 670,7	-	-	19 670,7
obligacje Skarbu Państwa w PLN	17 112,9	-	-	17 112,9
obligacje Skarbu Państwa w EUR	1 043,1	-	-	1 043,1
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	1 027,2	-	-	1 027,2
obligacje Rządu Austriackiego	487,5	-	-	487,5
instrumenty kapitałowe	-	-	178,8	178,8
Kredyty wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-	-	10 430,6	10 430,6
Zobowiązania finansowe, w tym:	250,5	1 589,9	0,0	1 840,4
Wycena instrumentów pochodnych	-	1 171,8	-	1 171,8
Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	250,5	12,1	-	262,6
zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji papierów wartościowych	250,5	-	-	250,5
zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	-	12,1	-	12,1
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	12,1	-	12,1
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	406,0	-	406,0

stan na **31.12.2020**

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	RAZEM
Aktywa finansowe, w tym:	21 622,2	2 669,5	10 889,7	35 181,4
Wycena instrumentów pochodnych	-	1 199,8	-	1 199,8
Pozostałe aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	436,0	274,9	-	710,9
dłużne papiery wartościowe, w tym:	436,0	-	-	436,0
obligacje Skarbu Państwa w PLN	419,2	-	-	419,2
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	16,8	-	-	16,8
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	274,9	-	274,9
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	0,7	-	106,3	107,0
kredyty obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	106,2	106,2
instrumenty kapitałowe	0,7	-	0,1	0,8
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	1 194,8	-	1 194,8
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w tym:	21 185,5	-	156,6	21 342,1
dłużne papiery wartościowe, w tym	21 185,5	-	-	21 185,5
obligacje Skarbu Państwa w PLN	18 557,8	-	-	18 557,8
obligacje Skarbu Państwa w EUR	1 057,7	-	-	1 057,7
obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego	1 078,1	-	-	1 078,1
obligacje Rządu Austriackiego	491,9	-	-	491,9
instrumenty kapitałowe	-	-	156,6	156,6
Kredyty wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-	-	10 626,8	10 626,8
Zobowiązania finansowe, w tym:	265,5	1 823,8	0,0	2 089,3
Wycena instrumentów pochodnych	-	1 065,3	-	1 065,3
Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	265,5	200,0	-	465,5
zobowiązania z tytułu krótkiej pozycji papierów wartościowych	265,5	-	-	265,5
zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	-	200,0	-	200,0
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	200,0	-	200,0
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	558,5	-	558,5

4.3. Łączny współczynnik kapitałowy

	stan na 30.09.2021	stan na 30.06.2021	stan na 31.12.2020* (po uwzględnieniu w funduszach własnych zysku netto wypracowanego w 2020 roku)	stan na 31.12.2020 (według wartości zaraportowanych w rocznym sprawozdaniu finansowym za rok 2020)	stan na 30.09.2020
Fundusze własne	17 079,3	16 965,2	17 114,2	16 287,0	15 986,6
Łączne wymogi kapitałowe	7 392,3	7 008,9	6 561,6	6 515,1	6 478,2
Łączny współczynnik kapitałowy (TCR)	18,48%	19,36%	20,87%	20,00%	19,74%
Współczynnik kapitału Tier 1 (T1)	16,07%	16,84%	18,05%	17,17%	16,95%

*) 15 kwietnia 2021 roku Walne Zgromadzenie Banku zatwierdziło podział zysku za rok 2020. Zaliczenie do funduszy własnych na 31 grudnia 2020 roku zysku netto wypracowanego w 2020 roku skutkowało wzrostem współczynników TCR i Tier1 odpowiednio do 20,87% i 18,05%, co zostało zaprezentowane w tabeli powyżej.

W kalkulacji współczynników kapitałowych Bank skorzystał z przepisów przejściowych w zakresie złagodzenia wpływu wdrożenia standardu MSSF 9 na poziom funduszy własnych. W przypadku pełnego ujęcia wpływu wdrożenia standardu MSSF 9, współczynniki kapitałowe według stanu na 30 września 2021 roku kształtowałyby się następująco:

- 18,32% - łączny współczynnik kapitałowy (TCR),

- 15,83% - współczynnik kapitału Tier 1 (T1).

Za okresy porównawcze w przypadku pełnego ujęcia wpływu wdrożenia standardu MSSF 9 poziom współczynników TCR i T1 wynosiłby odpowiednio:

- 19,19% i 16,57% według stanu na 30 czerwca 2021 roku,
- 19,74% i 16,75% według stanu na 31 grudnia 2020 roku,
- 20,61% i 17,69% według stanu na 31 grudnia 2020 roku po uwzględnieniu w funduszach własnych zysku netto wypracowanego w 2020 roku oraz
- 19,48% i 16,52% według stanu na 30 września 2020 roku.

5. Istotne zdarzenia w 3 kwartale 2021 roku

Istotne zdarzenia, które miały miejsce w 3 kwartale 2021 roku zostały opisane w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w rozdziale *Informacje uzupełniające* w punkcie nr 2. *Istotne zdarzenia w 3 kwartale 2021 roku.*

6. Istotne zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego

Istotne zdarzenia, które miały miejsce po zakończeniu okresu sprawozdawczego zostały opisane w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w rozdziale *Informacje uzupełniające* w punkcie nr 3. *Istotne zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego.*

7. Sezonowość lub cykliczność działalności

Działalność ING Banku Śląskiego nie podlega sezonowości i cykliczności w rozumieniu §21 MSR 34.

8. Emisje, wykup i spłaty dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych

Nie wystąpiły.

9. Wyplacone dywidendy

Informacja na temat wypłaconych dywidend znajduje się w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w rozdziale *Informacje uzupełniające* w punkcie nr 12. *Wyplacone dywidendy.*

10. Przejęcia

W okresie 3 kwartałów 2021 roku ING Bank Śląski S.A. nie dokonywał przejęć, podobnie jak w roku 2020.

11. Pozycje pozabilansowe

	stan na 30.09.2021	stan na 30.06.2021	stan na 31.12.2020	stan na 30.09.2020
Udzielone zobowiązania pozabilansowe	47 533,8	47 627,8	47 544,0	47 405,8
Otrzymane zobowiązania pozabilansowe	19 405,1	13 443,2	11 727,3	10 734,8
Pozabilansowe instrumenty finansowe	893 581,9	868 045,0	797 919,5	816 244,4
Pozycje pozabilansowe ogółem	960 520,8	929 116,0	857 190,8	874 385,0

12. Transakcje z jednostkami powiązаныmi

Informacje liczbowe o transakcjach pomiędzy podmiotami powiązаныmi

	ING Bank NV	Pozostałe podmioty Grupy ING	Podmioty zależne	Podmioty stowarzy- szone	ING Bank NV	Pozostałe podmioty Grupy ING	Podmioty zależne	Podmioty stowarzy- szone
	stan na 30.09.2021				stan na 31.12.2020			
Należności								
Rachunki nostro	44,6	7,4	-	-	2,3	8,1	-	-
Złożone depozyty zabezpieczające typu call	-	-	-	-	105,6	1,1	-	-
Kredyty	-	0,2	13 773,8	-	-	0,2	11 443,8	-
Wycena dodatnia instrumentów pochodnych	208,6	-	1,5	-	78,3	3,7	2,2	-
Inne należności	2,9	1,7	0,3	-	4,9	0,5	0,8	-
Zobowiązania								
Depozyty otrzymane	423,0	120,8	112,7	23,5	1 476,3	550,0	245,1	10,9
Pożyczka podporządkowana	2 318,3	-	-	-	2 309,3	-	-	-
Rachunki lora	20,7	101,4	2,7	-	34,3	182,6	3,0	-
Wycena ujemna instrumentów pochodnych	88,1	-	-	-	197,6	0,1	0,3	-
Inne zobowiązania	106,0	2,0	3,5	-	39,7	0,2	1,6	-
Operacje pozabilansowe								
Udzielone zobowiązania pozabilansowe	385,9	640,6	6 482,5	0,1	458,9	865,6	8 813,0	0,1
Otrzymane zobowiązania pozabilansowe	56,2	19,2	-	-	55,2	17,5	-	-
Transakcje wymiany walutowej	17 270,3	-	-	-	9 649,5	58,2	-	-
Transakcje forward	-	-	-	-	-	-	13,9	-
IRS	652,6	-	55,2	-	910,4	140,0	58,9	-
Opcje	1 406,0	16,8	-	-	2 355,0	17,0	-	-
3 kwartały 2021 narastająco okres od 01.01.2021 do 30.09.2021								
3 kwartały 2020 narastająco okres od 01.01.2020 do 30.09.2020								
Przychody i koszty								
Przychody, w tym:	-9,2	5,9	85,8	38,7	-90,9	7,4	138,1	36,6
przychody/koszty odsetkowe i prowizyjne	-29,4	4,4	90,9	38,7	-33,1	2,9	147,8	36,6
wynik na instrumentach finansowych	20,2	0,7	0,2	-	-57,8	4,3	-0,2	-
wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-	-	-7,6	-	-	-	-11,6	-
wynik na pozostałej działalności podstawowej	-	0,8	2,3	-	-	0,2	2,1	-
Koszty działania	120,5	4,2	2,2	-	103,2	3,0	0,6	-
Nakłady na wartości niematerialne								
	-	-	-	-	-	-	0,5	-

Niniejsze śródroczne skrócone jednostkowe sprawozdanie finansowe ING Banku Śląskiego S.A. za 3 kwartał 2021 roku liczy 19 kolejno ponumerowanych stron.

PODPISY CZŁONKÓW ZARZĄDU ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A.

2021-11-02	Brunon Bartkiewicz <i>Prezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2021-11-02	Joanna Erdman <i>Wiceprezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2021-11-02	Marcin Giżycki <i>Wiceprezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2021-11-02	Bożena Graczyk <i>Wiceprezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2021-11-02	Ewa Łuniewska <i>Wiceprezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2021-11-02	Michał H. Mrożek <i>Wiceprezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2021-11-02	Sławomir Soszyński <i>Wiceprezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
2021-11-02	Alicja Żyła <i>Wiceprezes Zarządu Banku</i>	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym

PODPIS OSOBY, KTÓREJ POWIERZONO PROWADZENIE KSIĄG RACHUNKOWYCH

2021-11-02	Jolanta Alvarado Rodriguez	Lead of Centre of Expertise Accounting Policy and Financial Reporting	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
------------	-----------------------------------	---	---